



Lastensuojelun muutoshanke

II-vaiheen palvelukuvaukset

17.12.2012



Lastensuojelun ennaltaehkäisevät palvelut

Lastensuojelun vaikuttamistyö ja sidosryhmien konsultointi
4.9.2012



Lastensuojelun ennaltaehkäisevät palvelut

Lastensuojelun ennaltaehkäisevät palvelut – Yleiskuvaus

Ennaltaehkäisevien palvelujen tarkoituksena on riskitekijöiden tunnistaminen ja poistaminen sekä suojaavien tekijöiden tunnistaminen ja niiden vahvistaminen. Lapsen elämässä suojaavia tekijöitä tulee vahvistaa kaikissa palveluissa. Keskeistä on viranomaisten halu ja kyky tehdä yhteistyötä ja puuttua ongelmiin varhaisesti.

Lastensuojelun vaikuttamistyö on verkosto- ja ympäristön riskitekijöihin puuttumista varhaisessa vaiheessa. Tämä pitää sisällään eri verkostoissa toimimista (mm. tiedotus, vaikuttaminen riskiryhmiin ja ympäröivään yhteiskuntaan, yhteistyö) sekä eri asuinympäristöjen resurssien kartoitusta (mm. väestö- ja asumisrakenne, mahdollisuudet ja palvelutarpeet).

Sidosryhmien konsultoinnin tavoitteena on koordinoita moniammatillista yhteistyötä jatkuvuuden turvaamiseksi ja sujuvien perhepalvelujen tarjoamiseksi.

Suojaava tekijä on yksilö itsensä, lähisuhteiden tai ympäristön ominaisuus joka vaikuttaa riskitekijöiltä suojaavasti. Riskitekijä on ominaisuus, olosuhde tai tapahtuma joka tietyssä olosuhteessa lisää ongelman todennäköisyyttä.

Palveluportaat

Palvelu	Vakavuus 0	Vakavuus 1	Vakavuus 2	Vakavuus 3	Vakavuus 4
Lastensuojelun vaikuttamistyö	x				
Sidosryhmien konsultointi	x				

Lastensuojelun ennaltaehkäisevien palvelujen tavoite Helsingin kaupungin näkökulmasta

Tavoitteena on tunnistaa ja puuttua mahdollisimman aikaisessa vaiheessa lasten ja perheiden riskitekijöihin

- Vaikuttaa alueellisesti ja kohdistaa palveluita niille kohderyhmille, joilla on kohonnut riski lastensuojelun tarpeeseen.
- Ennaltaehkäisevät palvelut ovat osa lastensuojelutyötä.

Onnistuneella toiminnalla voidaan vähentää asiakaskunnan määrää.

- Varhain ja oikein kohdennettu lastensuojelun palvelu lisää lasten ja perheiden hyvinvointia ja on kustannustehokasta kunnalle.



Lastensuojelun ennaltaehkäisevät palvelut

Kuvattava palvelu

Lastensuojelun ennaltaehkäisevät palvelut

Palvelun kohderyhmä		Kommentit kohderyhmään
Lapsi	x	Palvelun kohderyhmään kuuluu riskiryhmäksi tunnistetut lapset, vanhemmat, perheet, joilla on jonkin verran tuen tarvetta, mutta ei lastensuojelun tuen tarvetta. Riskiryhmiä voivat olla vauvaperheet, uhma- ja päiväkotikäiset, varhaisnuoret ja nuoret joilla alkavaa oireilua. Vaikuttamistyön kohderyhmänä on koko palvelujärjestelmä (koko yhteiskunta), jotta lapsinäkökulma otetaan huomioon.
Ikäryhmä	0-20	
Aikuinen	X	

1. Tarpeen kuvaus lyhyesti

Lapset:

Ongelmaan varhaista apua
Hyvä vanhemmuus
Turvallinen lapsuus

Vanhemmat:

Ongelmaan varhaista apua
Tietoa ja ymmärrystä lapsen tarpeista ja vanhempana olemisesta.
Voimaantumista vanhempana.
Tietoa palveluista ja tietoa mihin voi olla yhteydessä.
Tietoa vertaisryhmistä.

Perheet:

Tukea perhedynaamikkaan
Läheisverkoston tuki
Olla osa yhteisöä



2. Palvelun yhteenveto

Ennaltaehkäisevien lastensuojelun palveluiden tarkoituksena on riskitekijöiden tunnistaminen ja poistaminen sekä suojaavien tekijöiden tunnistaminen ja niiden vahvistaminen.

Lastensuojelun vaikuttamistyö on tiedottamista ja riskitekijöihin puuttumista varhaisessa vaiheessa. Tämä pitää sisällään erityisesti lastensuojelun riskiryhmiin vaikuttamista. Palvelu sisältää tiedottamista, vaikuttamista mm. sosiaalinen raportointi sekä lapsiperheiden palvelujärjestelmän kehittämistä. Sidosryhmien konsultoinnin tavoitteena on vastata sidosryhmien ja asiakkaiden tiedontarpeisiin sekä ohjata oikeisiin palveluihin.

Palvelu koostuu kahdesta palvelusta:

- 1) Lastensuojelun vaikuttamistyö
- 2) Sidosryhmien konsultointi

Palvelu on asiakkaalle maksutonta.

Palvelussa ei ole palvelutasoja.

3. Palvelun tavoitteet, asiakashyöty ja tulosten todentaminen

Palvelun tavoitteena on lisätä tietoa lasten hyvinvoinnista ja sen edistämistä sekä ja lastensuojelusta erityispalveluna. Palvelun tavoitteena on kehittää myös yhteistyötä alueen eri toimijoiden kanssa. Lisäksi pyritään tunnistamaan riskiryhmät ja löytämään niille oikeat palvelut.

Asiakas saa ongelmiinsa varhaisessa vaiheessa riittävän avun ja hyvinvointi lisääntyy. Ongelmat eivät kasaudu vyyhdiksi ja vaikeasti ratkaistaviksi.

Pitkällä tähtäimellä lastensuojeluilmoitukset ja asiakkuudet kääntyvät laskuun. Tietous lastensuojelun palveluista lisääntyy. Sidosryhmät ovat tyytyväisiä ja yhteistyö on sujuvaa. Vaikuttamistyö on näkyvää.



4. Palvelun sisältö

Ennaltaehkäisevät palveluihin kuuluu:

- 1) Lastensuojelun vaikuttamistyö
- 2) Sidosryhmien konsultointi

1) Lastensuojelun vaikuttamistyö

Tavoite: Palvelun tavoitteena on lisätä tietoa lasten hyvinvoinnista ja sen edistämistä sekä ja lastensuojelusta erityispalveluna. Palvelun tavoitteena on kehittää myös yhteistyötä alueen eri toimijoiden kanssa. Lisäksi pyritään tunnistamaan riskiryhmät ja löytämään niille oikeat palvelut.

Muoto: Tiedotteet, puhelut, tapaamiset, lausunnot, seminaarit, koulutus, tutkimus, analyysit, kehittämishanke, verkostotyö

Sisältö: Interventiot riskiryhmiin ja riskiryhmien kanssa toimiviin peruspalveluiden työntekijöihin sekä tiedottaminen ja yhteiskuntavaikuttaminen

Toiminnot ja työmäärä:

- Asiakas-/tilanneanalyysi (tilastot, haastattelut, strategia, ongelmat) x h/ työntekijä
 - (esim. sosiaalinen raportointi voi viedä 1 viikosta – 3 kuukauteen laajuudesta riippuen)
- Toiminnan suunnittelu (projektisuunnitelman teko) x h / interventio
- Intervention toteuttaminen (koulutus, valmennus, tiedottaminen, kehittämishanke) x h/ interventio
- Intervention arviointi x h/ interventio
- Intervention raportointi x h/ interventio

- Sidosryhmätapaamiset x h/ kk/ työntekijä

Palvelun saatavuus:

Räätälöitävissä intervention mukaan.

Palvelutasot:

Ei ole palvelutasoja.



4. Palvelun tavoite

2. Sidosryhmien konsultointi

Tavoite: Sidosryhmien konsultoinnin tavoitteena on vastata sidosryhmien ja asiakkaiden tiedontarpeisiin sekä ohjata oikeisiin palveluihin.

Muoto: Puhelu, käynti tai sähköpostikeskustelu. Palveluohjaus.

Sisältö: Kuunnellaan asiakkaan tarpeet ja annetaan ohjausta ja neuvontaa. Ohjataan toimimaan lastensuojelussa tai ohjataan oikeisiin palveluihin.

Toiminnot ja työmäärä:

- Konsultointipuhelu, 0,25 – 0,75 h/ konsultointikerta
- Konsultointitapaaminen 1-2h / konsultointikerta
- Matkat 1h

Palvelun saatavuus:

Virka-aikana. Sosiaalipäivystys virka-ajan ulkopuolella.

Palvelutasot:

Ei ole palvelutasoja



5. Palvelutaso

Palvelun saatavuus:

Lastensuojelun vaikuttamistyö: räätälöitävissä intervention mukaan.

Lastensuojelun konsultointi: virka-aikana ja virka-ajan ulkopuolella sosiaalipäivystys.

Kummassakaan palvelussa ei ole palvelutasoja

6. Palvelussa käytettävät työmenetelmät

Vaikuttamistyön menetelmiä ovat tiedottaminen, koulutukset, keskustelut, lausunnot, sosiaalinen raportointi, kehittämishankkeet, tutkimus ja analyysit, verkostotyö, konsultointi.

7. Palvelun tuottamiseksi tarvittavat resurssit

Ammattitaitoiset sosiaalialan ammattilaiset, joilla on laaja-alaista osaamista lastensuojelusta, ajankohtaisista yhteiskunnallisista asioista, tutkimuksesta ja asiakkaiden palvelutarpeista. Lisäksi tarvitaan suunnittelu-, projektihallinta-, viestintä- ja vuorovaikutustaitoja.

Työtilat, välineet, yhteistyöverkostot. Resurssit interventioiden toteuttamiseen.



8. Palvelun tilaaminen

- Lastensuojelun vaikuttamistyö käynnistyy havaitusta asiakastarpeesta.
- Sidosryhmien konsultointi saadaan lastensuojelusta

9. Palvelun hinnoittelu

- Maksua ei peritä asiakkaalta.

10. Muut huomiot

Tällä hetkellä tilanne on vaihteleva käytäntöjen suhteen ts. miten ennaltaehkäisevää lastensuojelua tehdään. Alueilla on erilaisia yhteistyörakenteita.

Lastensuojelun vaikuttamistyötä voidaan tehdä lastensuojelun organisaation eri tasoilla.

Lastensuojelun segmentoinnissa kuvatuille riskiryhmiin tehdään vaikuttamistyötä (päiväkodit, neuvolat, koulut, nuorisotalot).



Palvelukuvaus

Arviointi- ja suunnitelmantekopalvelut Päivystyspalvelut

14.8.2012



Tarvearviointi- ja suunnitelmantekopalvelut – Yleiskuvaus

Tarvearviointi- ja suunnitelmantekopalvelujen tarkoituksena on selvittää asiakkaan tuen tarve missä tahansa asiakkuuden vaiheessa ja ohjata asiakas oikeaan palveluun.

Asiakstarpeet arvioidaan yhtenäisellä arviointimallilla. Tarpeen arvioinnin jälkeen tarpeen toteuttamisesta tehdään suunnitelma, jonka toteutumista seurataan ja arvioidaan. Palveluohjaus on osa asiakassuunnitelman toteuttamista.

Päivystyspalvelu ottaa vastaan lastensuojeluilmoitukset ja arvioi lastensuojelun kiireelliset tarpeet kaikkina vuorokaudenaikoina. Tarvittaessa turvataan lapsen /perheen olosuhteet välittömällä toimenpiteillä. (Lisäys 30.3.2012 versioon)

Palveluportaati

Palvelu	Vakavuus 0	Vakavuus 1	Vakavuus 2	Vakavuus 3	Vakavuus 4
Tarvearviointi- ja suunnitelmantekopalvelu	x	x	x	x	x
Palveluohjaus	x	x	x	x	x
Päivystyspalvelu	x	x	x	x	x

Palvelun tavoite Helsingin kaupungin näkökulmasta

- Tavoitteena on määritellä yhtenäinen tarvearviointi- ja suunnitelmantekopalvelu kaupungin sisällä
- Tavoitteena on varmistaa, että asiakkaiden tarpeet on tunnistettu hyvin ja että asiakkaalle kohdistetaan tarvetta vastaava palvelu.
- Tarvearviointi- ja suunnitelmantekopalvelujen yhtenäistämällä ja kehittämällä taataan asiakkaille yhdenvertainen pääsy palveluihin
- Tarvearviointi- ja suunnitelmanteko on lastensuojelun ydintoimintaa. Helsingin kaupungin nykyisen palvelustrategian mukaan se toteutetaan omana toimintana, koska se on strategisesti merkittävä palveluohjauksen kannalta.
- Päivystyspalvelulla varmistetaan, että ympärivuorokauden voidaan turvata lapsille lastensuojelun kiireelliset palvelut. (Lisäys 30.3.2012 versioon)



Päivystyspalvelut

Kuvattava palvelu

Lastensuojelun päivystyspalvelu

Palvelun kohderyhmä		Kommentit kohderyhmään
Lapsi	x	Kohderymänä on lastensuojelun tuen tarpeessa olevat lapset ja vanhemmat (vähintään huoli lapsesta). Palvelu on suunnattu myös sidosryhmille (poliisi, koulu, terveydenhuolto, päivähoido, nuorisotoimi, hätäkeskus, järjestöt, läheiset, naapurit ym.)
Ikäryhmä	0-20	
Aikuinen	x	

1. Tarpeen kuvaus lyhyesti

Lapset:

Turvan tarve ja turvalliset olosuhteet

Huolenpito

Turvallinen aikuinen

Ymmärrys tilanteesta

Tieto vanhemmista

Palveluohjaus

Kriisiapu

Vanhemmat:

Tuen tarve

Turvan tarve

Tilanteen ymmärryksen lisääminen

Palveluohjaus

kriisiapu

Perheet:

Palveluohjaus

Kriisiapu

Yhteydenottaja:

Huolen läpikäynti

Neuvoa ja ohjausta tilanteessa toimimiseen



2. Palvelun yhteenvedo

Päivystyspalvelu ottaa vastaan lastensuojeluilmoitukset ja arvioi lastensuojelun kiireelliset tarpeet kaikkina vuorokaudenaikoina sekä toteuttaa tarvittaessa kiireelliset toimenpiteet.

Päivystyspalvelu koostuu seuraavista työvaiheista /osapalveluista:

- 1.Konsultointipuhelu / käynti
- 2.Ohjaus- ja neuvontapuhelu /käynti
- 3.Lastensuojelun yhteydenottojen ja lastensuojeluilmoitusten vastaanotto
4. Kiireellisten toimenpiteiden suorittaminen

Palvelun toteuttaa sosiaalityöntekijät sekä sosiaaliohjaajat.

3. Palvelun tavoitteet, asiakashyöty ja tulosten todentaminen

Päivystyspalvelun tavoitteena on tehdä riittävän hyvä arvio asiakkaan tilanteesta, jotta voidaan suunnitella ja toteuttaa oikeanlaisia jatkotoimenpiteitä.

Päivystyksessä tehtävän arvioinnin avulla perustellaan toimenpiteitä, tarvittavia tukitoimia ja päätöksiä.

Akuutti lastensuojelun ongelma on ratkaistu sekä tarvittavat jatkosuunnitelmat on tehty ja dokumentoitu.



4. Palvelun sisältö

Päivystyspalvelu koostuu seuraavista työvaiheista /osapalveluista:

- 1.Konsultointipuhelu / käynti
- 2.Ohjaus- ja neuvontapuhelu /käynti
- 3.Lastensuojelun yhteydenottojen ja lastensuojeluilmoitusten vastaanotto
4. Kiireellisten toimenpiteiden suorittaminen

Päivystyspalveluiden kuormittavuutta lisää muunkielisten ja muista kulttuureista tulevien asiakkaiden tilanteet ja asiakastarpeet. Työmäärään vaikuttaa myös lasten määrä perheissä sekä läheisverkoston kartoittaminen.

1. Konsultointipuhelu/käynti

Tavoite: Tarjota yhteydenottajalle tietoa lastensuojelusta, arvioida yleisellä tasolla lapsen tai perheen tilannetta. Soittaja saa evästyttä esim. siihen tekeekö lastensuojeluilmoituksen.

Muoto: Puhelimitse tehty ohjaus ja neuvonta. Voi olla myös asiakkaan käynti tai sähköpostikeskustelu. Palveluohjaus.

Sisältö: Kuunnellaan asiakkaan tarpeet ja annetaan ohjausta ja neuvontaa

Toiminnot ja työmäärä:

- Konsultointipuhelu
 - Puhelu 0,25 h
- Anonyymien lasten tietoja ei voi kirjata tietojärjestelmään.

2. Ohjaus- ja neuvontapuhelu/käynti

Tavoite: Asiakas on saanut tarvitsemansa avun.

Muoto: Puhelimitse tehty ohjaus ja neuvonta. Voi olla myös asiakkaan käynti tai sähköpostikeskustelu. Palveluohjaus.

Sisältö: Tilanteen arviointi, asiakkaan ohjaus- ja neuvonta ja asian dokumentointi tietojärjestelmään

- Ohjaus- ja neuvontapuhelu
 - Puhelu 0,25-0,50 h
 - Puhelun kirjaaminen tietojärjestelmään 0,5 h
 - Tarvittaessa tilanteen purkaminen työnhajauksellisesti 0,25 – 1,0 h (työpari, tiimi, esimies)



4. Palvelun sisältö

3. Lastensuojelun yhteydenottojen ja lastensuojeluilmoitusten vastaanotto

Tavoite: Ilmoituksen vastaanotto ja jatkotoimenpiteiden käynnistäminen

Muoto: Puhelin keskustelu/ käynti, palveluohjaus sekä mahdollisten kiireellisten toimenpiteiden käynnistäminen

Sisältö: Arvioidaan lapsen ja perheen tilanne ja kiireellisten toimenpiteiden tarve. Kirjataan yhteydenotto tai ilmoitus järjestelmään.

- Puhelu 0,5 h
- Lisäselvitykset 0,5 h
- Yhteydenoton tai ilmoituksen kirjaaminen 0,5 h
- Lisäselvityksissä saadun tiedon kirjaaminen 0,25-0,5h
- Tarvittaessa kiireellisen toimenpiteen valmistelu 0,5 h
- Tarvittaessa tilanteen purkaminen työnohjauksellisesti 0,5 – 1,0 h (tiimi, esimies)

4. Kiireellisten toimenpiteiden suorittaminen

Tavoite: Turvataan lapsen /perheen olosuhteet välittömällä toimenpiteillä.

Muoto: Kotikäynti , tapaaminen, viranomaisyhteistyö

Sisältö: lapsen tilanteen selvittely eri tavoin ja tarvittavien toimenpiteiden toteuttaminen

Toiminnot ja työmäärä:

Kotikäynti (parityö)

- Käynnin valmistelu: asiakkaan dokumentaatioon tutustuminen, lisätiedon ja virka-avun hankkiminen 0,5 h – 1,0 h
- Lapsen läheisverkoston selvittäminen 0,25 – 1,0 h
- Käynti asiakkaan kotona tai toimintaympäristössä 1, 5 h
- Kotikäynnin kirjaaminen 1,0 h
- Tarvittaessa sijoituspäätöksen tekeminen 2,0 h
- Muu: siirtyminen asiakkaan luokse 1,0 h
- Lapsen / perheen saattaminen sijaishuoltopaikkaan tai muualle turvaan 1,0 – 2,0 h
- Tilanteen purkaminen työnohjauksellisesti 0,5 – 2,0 h (tiimi, esimies/ulkopuolinen purkaja)



5. Palvelutaso

Päivystyspalvelun saatavuus:

- Päivystyspalvelut
 - Lastensuojelun alueellinen päivystys on saatavilla arkisin klo 8:15-16.
 - Sosiaalipäivystys on saatavilla 24/7.

Palvelutasot:

Päivystyspalveluissa ei ole palvelutasoja.

6. Palvelussa käytettävät työmenetelmät

Esim. työmenetelminä käytetään tilannearvioita, parityöskentelyä ja tarvittaessa verkostotyöskentelyä.

Työskentelyssä tärkeä työmenetelmä on kriisi- ja traumaosaaminen.

7. Palvelun tuottamiseksi tarvittavat resurssit

Päivystyspalvelun tuottaa kaupungin omat sosiaalityöntekijät ja sosiaaliohjaajat.

Päivystystyöntekijöillä tulee olla mahdollisuus saada täydennyskoulutusta, työhjausta, konsultatiivista apua, tulkkipalvelua sekä kriisityön ohjausta ja tilanteiden purkua.

Sosiaalipäivystyksessä ls-lain 38 § päätösoikeudet delegoitu kaikille vakinaisille sosiaalityöntekijöille, joilla on myös shl 41§ mukaiset oikeudet. Käytössä viranomaisverkko hätäkeskus, poliisi ja terveyskeskus yhteistyössä. Kiireellisten sijoitusten toimeenpanemiseksi tarvitaan vahtimestari ja kuljetuspalveluja.

Päivystyksessä tarvitaan tilat, laitteet ja materiaalit ja lisäksi taksikortit ja autoa.



8. Palvelun tilaaminen

Ottamalla yhteyttä päivystykseen tai hätäkeskuksen kautta (112).

9. Palvelun hinnoittelu

Maksua ei peritä asiakkaalta.

10. Muut huomiot

Kriisi- ja traumaosaamisen sekä lähisuhdeväkivallan koulutusta tarvitaan lisää ja säännölliseksi koulutuskalenteriin.

Alueilla vastaanottotiimit vastaavat päivystyksestä arkisin klo 8.15-16. Suunnitelmallisen sosiaalityön asiakkaiden kiireellisistä tilanteista vastaa joko lapsen vastuusosiaalityöntekijä tai suunnitelmallisen tiimin varallaolija.

Yhtäaikaista kiireellisiä tehtäviä on säännöllisesti viikonloppuisin pe ja la öinä sekä suurina juhlapyhinä (vappu ja uusivuosi) ja koulujen alkamis- ja päättymisviikonloppuina.



Palvelukuvaus

Psykososiaaliset kuntoutuspalvelut

23.8.2012



Psykososiaalinen kuntoutus – Yleiskuvaus

Psykososiaalinen kuntoutus vastaa lasten ja nuorten psyykkisen hyvinvoinnin ongelmiin ja sosiaalisen vuorovaikutuksen ongelmiin.

Psykososiaalisen kuntoutuksen tavoitteena on asiakkaan elämänhallinnan, toimintakyvyn ja hyvinvoinnin lisääntyminen ja lastensuojelun tarpeen poistuminen.

Palveluportaati

Palvelu	Vakavuus 0	Vakavuus 1	Vakavuus 2	Vakavuus 3	Vakavuus 4
Kuntouttava ryhmätöiminta		X	X	X	x
Avokuntoutus, sis. tehostetun avokuntoutuksen palvelutason		x	x	x	
Ympäri vuorokautinen kuntoutus tai psykiatrisen sairaalahoito					x

Palvelun tavoite Helsingin kaupungin näkökulmasta

Psykososiaalisen kuntoutumisen tarpeet ovat lasten ja nuorten yleisin tarveryhmä, joka myös rajoittaa toimintakykyä merkittävästi

- 200 asiakkaan otoksessa yli 40%:lla esiintyi psykososiaaliseen toimintakykyyn liittyviä ongelmia.
- Määrällisesti ongelmat painottuvat kohtalaisiin jonkin verran tukea tarvitseviin ongelmiin, mutta asiakaskunnassa on myös merkittävä määrä tehostettua avohuollon tukea tarvitsevia asiakkaita.
- Palvelurakenteen keventäminen edellyttää, että merkittävä osa asiakastarpeista voidaan hoitaa avohuollon palveluilla. Psykososiaalinen avokuntoutus on keskeinen volyymipalvelu, jonka avulla oirehtivat lapset ja nuoret voidaan kuntouttaa. Tehostettu avopalvelutason pyrkii korvaamaan laitoshoidon tarvetta. Psykososiaalisten ongelmien ratkettua voidaan tehokkaammin edistää kiinnittymistä yhteiskuntaan ja kuntouttaa muista ongelmista.
- **Psykososiaalisen avokuntoutuksen onnistuminen vaikuttaa yhteisö- ja instituutiotasolla (esim. luokka, koulu, asuinalue, kaupunki) .(Lisäys 30.3.2012 versioon)**

Psykososiaalisen kuntoutuksen tarve on yleinen lastensuojelun asiakkailta. Asiakasanalyysin otoksessa 42%:lla asiakkaista oli psykososiaaliseen kuntoutumiseen liittyviä tarpeita.*

Psykososiaaliset kuntoutuspalvelut lapsi	1-2	3	4
0-2	0	0	0
3-6	6	0	0
7-12	13	9	0
13-17	24	14	4
18-21	9	2	3
2.03 Lapsen psyykkisen hyvinvoinnin ongelmat			
2.04 Lapsen diagnosoitu psyykinen sairaus			
2.07 Lapsen sosiaaliseen vuorovaikutukseen liittyvät ongelmat			

* (N=200, 2011 asiakkaana olleet)

Yhteensä 84



Palvelukuvaus

Päihdekuntoutuspalvelut

Lasten ja nuorten avokuntoutus

23.8.2012



Palvelun sisältöluokan kuvaus ja palveluportaot

Päihdekuntoutuspalvelut

Lastensuojelun päihdekuntoutuspalvelut – Yleiskuvaus

Lastensuojelun päihdekuntoutuksella vastataan lasten, nuorten ja heidän vanhempiansa eriasteisiin päihdeongelmiin. Palveluilla hoidetaan eri päihteiden (mm. alkoholi, huumeet, lääkkeet) ongelmakäyttäjiä ja heidän läheisiään.

Päihdekuntoutuksen tavoitteena on vähentää lapsen päihteiden ongelmakäyttöä ja siihen liittyviä sosiaalisia ja terveydellisiä haittoja sekä ohjata päihdehoitoa tarvitseva vanhempi avun piiriin. Lisäksi edistetään päihteiden ongelmakäyttäjien ja heidän läheistensä toimintakykyä ja turvallisuutta.

Palveluja ovat vertaisryhmät, avokuntoutus, tehostettu avokuntoutus, **perheen avokuntoutus/kotiin vietävä päihdetyö (ei ole vielä kuvattu)**, laituskuntoutus sekä vanhempien osalta myös palveluohjaus päihdehuollon erityispalveluihin.

Palveluportaot

Palvelu	Vakavuus 0	Vakavuus 1	Vakavuus 2	Vakavuus 3	Vakavuus 4
Kuntouttava ryhmätoiminta		x	x	x	x
Avokuntoutus , sis. tehostettu avokuntoutus (lasten ja nuorten)		x	x	x	
Kotiin vietävä päihdekuntoutus				X	
Laituskuntoutus (palveluohjaus vanhempi)					X

Päihdekuntoutuspalvelujen tavoite Helsingin kaupungin näkökulmasta

- Alkoholikulutuksen kasvu näkyy lapsille aiheutuvien haittojen lisääntymisenä.
- Vanhempien päihdeongelmat lisäävät todennäköisyyttä väkivaltaan ml. perheväkivaltaan, lasten laiminlyöntiin ja lasten huostaanottoihin.
- Oma päihteidenkäyttö on 15 –17-vuotiaiden yleisin sijoituksen syy.
- Päihteiden käytöllä on vahva yhteys mielenterveys- ja asiasaalisuuden ongelmiin.
- Erityisen tärkeää on huolehtia lasten tukemisesta, kun hänen vanhempansa saavat päihdepalveluja.
- Yhteistyötä ja tiedonvaihtoa on lisättävä eri hallinnonalojen ja ammattikuntien välillä
- Palvelurakenteen keventäminen edellyttää, että merkittävä osa asiakastarpeista voidaan hoitaa avoimuuden palveluilla. Tehostettu avopalvelutaso pyrkii korvaamaan laitoshoidon tarvetta. (muutos 31.3.2012 versioon)

Päihdekuntoutuksen tarve näkyy aineistossa lievinä oireina nuorten ja varhaisaikuisuuden ikäryhmissä.

Päihdekuntoutuspalvelut/lapsi	1-2	3	4
0-2	0	0	0
3-6	0	0	0
7-12	0	0	0
13-17	0	1	0
18-21	0	2	0
2.01 lapsen alkoholin käyttö			
2.02 lapsen huumeiden käyttö			
*N=200, 2011 asiakkaana olleet Yhteensä 16			



Kuvattava palvelu

Lasten ja nuorten avokuntoutus

Palvelun kohderyhmä		Kommentit kohderyhmään
Lapsi	x	Lastensuojelun päihdekuntoutuspalvelun avokuntoutuksen kohderyhmänä ovat lastensuojelun asiakaslapsen ja -nuoren. Palvelu kohdistuu kaikkiin asiakassegmentteihin, joissa ilmenee lasten ja nuorten päihteiden väärinkäyttöä. Lapsi voi olla avo- tai sijaishuollon asiakkaana. Alle 12-vuotiaat lapset tulevat palveluun yhdessä vanhemman kanssa.
Ikäryhmä	10-20	
Aikuinen		

1. Tarpeen kuvaus lyhyesti

Lapsen tai nuoren tarpeet

- Päihteiden käytön väheneminen/loppuminen
- Ohjaus muihin tarvittaviin palveluihin (esim. terveyspalvelut)
- Turvallinen arki ja kasvuympäristö sekä riittävän hyvä vanhemmuus
- Turvallisen ja päihteettömän aikuisen tarve
- Tarve olla ottamatta vastuuta vanhemman hoidosta/pärjäämisestä tai sisarusten hoidosta

Vanhempien tarpeet

- Vanhemman päihteiden käytön väheneminen/loppuminen (päihdehoito)
- Vanhemman hoitoon ohjaaminen (laitoskuntoutus)
- Ohjaus muihin tarvittaviin palveluihin (esim. terveyspalvelut)
- Psykkisen hyvinvoinnin ongelmien ratkaiseminen
- Vanhemman tarve saada tietoa päihteiden käytöstä
- Vanhemman tarve osallistua oman lapsen päihdekuntoutukseen
- Vanhemmuuden tukeminen

Perheen tarpeet

- Yhteistyö viranomaisten välillä
- Tarve parantaa lapsen ja vanhemman välistä vuorovaikutusta sekä perhedynamiikkaa



2. Palvelun yhteenveto

Avokuntoutuksena annettava päihdekuntoutus on sosiaalityöntekijän yhdessä perheen kanssa tekemään lapsikohtaiseen asiakassuunnitelmaan perustuva tukitoimi. Palvelu kohdistetaan lastensuojelun asiakaslapsille ja -nuorille, joilla on päihteiden ongelmakäyttöä sekä heidän vanhemmille. Päihdekuntoutuksen tavoitteena on vähentää lapsen päihteiden ongelmakäyttöä ja siihen liittyviä sosiaalisia ja terveydellisiä haittoja. Lisäksi päihteiden ongelmakäyttäjien ja heidän läheistensä toimintakykyä ja turvallisuutta lisätään.

Palvelu koostuu kolmesta vaiheesta:

- 1) Motivointi- ja arviointivaihe
- 2) Kuntoutusvaihe
- 3) Jälkituen vaihe

Palvelutasot

Kuntoutusjaksolla on 1-3 palvelutasot

Palvelun arvioitu kustannus on X€ / hoitajakso. Palvelu on asiakkaalle maksuton.

3. Palvelun tavoitteet, asiakashyöty ja tulosten todentaminen

Lasten tai nuorten päihteiden käyttö vähenee siten, että lastensuojelun tarve poistuu.

Lasten, nuorten, vanhempien ja perheiden hyvinvointi paranee päihteiden käytön vähentyessä. Lasten ja nuorten kehitys turvataan.

Tulokset todennetaan nuorisoaseman päihdearvioinnissa tai lastensuojelun asiakassuunnitelman toteutumisenä. Palvelun tulos todennetaan arvioimalla asiakkaan tilanne jälkituen seurantajakson aikana.

4. Palvelun sisältö

Palveluun sisältyvät vaiheet

- 1) Motivointi- ja arviointijakso
- 2) Kuntoutusjakso
- 3) Jälkituki

Avokuntoutuksen eri vaiheisiin sisältyy palveluntuottajan, palvelusta vastaavan sosiaalityöntekijän ja perheen yhteinen alkutapaaminen, väliarviointeja ja loppuarviointi.

Vaihe 1 – Motivointi- ja arviointijakso

- Tavoite: Motivointi - ja arviointijakson tavoitteena on tutustua lapsen päihdeongelmaan sekä asettaa yhdessä lapsen ja hänen verkostonsa kanssa työskentelyn tavoitteet.
- Muoto: Avokuntoutuskäynti asiakkaan kotona, toimintaympäristössä tai toimipisteessä (yksilö-, perhe- tai verkostotapaaminen)
- Sisältö: Motivointi- arviointijakso sisältää viisi asiakastapaamista sekä tarvittaessa verkostoneuvotteluja eli yhteistyötapaamisia asiakkaan eri verkostojen kanssa.
 - Käynti 1, verkostotapaaminen : Lähtötilanteen määrittely, tutustuminen, perehtyminen lapsen tilanteeseen eri osapuolten kannalta, suunnitelman teon käynnistäminen
 - Käynnit 2-3, lapsen tapaaminen: tutustuminen, perehtyminen lapsen tilanteeseen ja motivaation selvittäminen
 - Käynti 4, vanhempien tapaaminen: tutustuminen ja perehtyminen lapsen tilanteeseen, hoitosuunnitelmasta keskusteleminen
 - Käynti 5, verkostotapaaminen , arvioinnin yhteenvedo ja hoitosuunnitelmasta sopiminen
- Toiminnot ja työmäärä:
 - Lapsen tai perheen tapaaminen
 - Käynnin valmistelu: Asiakkaan dokumentaatioon perehtyminen ja käynnin suunnittelu (1h / käynti)
 - Suunnitelman mukainen tapaaminen asiakkaan kotona, toimintaympäristössä tai toimistolla (1-2h / käynti)
 - Käynnin arviointi ja raportointi: Palvelun tuottanut henkilö dokumentoi käynnin asiakastietojärjestelmään (1 h / käynti)
 - Muu: Siirtyminen asiakkaan luokse (1h / käynti)
 - Kuntoutusjakson suunnittelu: 2 h
 - Lisäpalvelut
 - Tulkkipalvelut: sisältää tulkkipalvelujen kustannukset + työaika 1,5-2 kertaisena (lisäkäynnit tai lisäaika),
 - Seulakäynnit
 - Lääkärikäynnit
 - Laboratorio



4. Palvelun sisältö

Vaihe 2 – Kuntoutusjakso

- Tavoite: Kuntoutusjakson tavoitteena on asiakkaan kuntoutuminen suunnitelman mukainen työskentely tarvittavien menetelmien avulla.
- Muoto: Avokuntoutuskäynti asiakkaan kotona, toimintaympäristössä tai hoitopaikassa (yksilötapaaminen tai perhetapaaminen)
- Sisältö: Kuntoutusjakso koostuu kuntoutusviikoista, väliarvioinnista ja loppuarvioinnista
 - Kuntoutusviikko
 - Lapsen tai perheen tapaaminen: Suunnitelman mukainen käynti / terapeutin käynti (palvelun toteuttaja)
 - Ryhmätoiminta: Suunnitelman mukainen toiminnallinen ryhmätyö (4-8 asiakasta, 2 ohjaajaa)
 - Väliarviointikäynti: Kuukauden välein toteutetaan väliarviointi / sovitusti
 - Loppuarviointi: Kuntoutusjakson lopuksi suoritetaan loppuarviointi, jossa arvioidaan kuntoutuksen tulokset perheen ja verkoston kanssa (sosiaalityöntekijä, asiakkaalle palvelua tuottaneet henkilöt)
- Toiminnot ja työ määrä:
 - Lapsen tai perheen tapaaminen:
 - Käynnin valmistelu: Asiakkaan dokumentaatioon perehtyminen ja käynnin suunnittelu (0,5h / käynti)
 - Suunnitelman mukaisen kuntoutuksen tarjoaminen asiakkaan kotona tai toimintaympäristössä (2h / käynti)
 - Käynnin raportointi: Palvelun tuottanut henkilö dokumentoi käynnin asiakastietojärjestelmään (0,5h / käynti)
 - Muu: Siirtyminen asiakkaan luokse (1h / käynti)
 - Vanhempaintapaaminen:
 - Käynnin valmistelu: Asiakkaan dokumentaatioon perehtyminen ja käynnin suunnittelu (0,5h / käynti)
 - Suunnitelman mukaisen keskustelu asiakkaan kotona tai toimintaympäristössä (1h / käynti)
 - Käynnin raportointi: Palvelun tuottanut henkilö dokumentoi käynnin asiakastietojärjestelmään (0,5h / käynti)
 - Muu: Siirtyminen asiakkaan luokse (1h / käynti)
 - Terapeuttinen käynti:
 - Käynnin valmistelu: Asiakkaan dokumentaatioon perehtyminen ja käynnin suunnittelu (0,25h / käynti)
 - Suunnitelman mukaisen terapian tarjoaminen asiakkaan kotona tai toimintaympäristössä (1h / käynti)
 - Käynnin raportointi: Palvelun tuottanut henkilö dokumentoi käynnin asiakastietojärjestelmään (0,25h / käynti)
 - Ryhmä- ja vertaistoiminta:
 - Toimintaryhmän valmistelu (0,5h / kerta)
 - Toiminnallinen ryhmätilaisuus (2h / kerta, 2 ohjaajaa)

jatkuu...

4. Palvelun sisältö

- Väliarviointikäynti:
 - Käynnin valmistelu: Asiakkaan dokumentaatioon perehtyminen ja käynnin suunnittelu (1h / käynti)
 - Asiakkaan tilanteen väliarviointi (sis. suunnitelman tarkistus ja lisäpalveluiden tilaaminen)(2h / käynti)
 - Käynnin raportointi asiakastietojärjestelmään (1h / käynti)
 - Palvelun tuottanut henkilö laatii yhteenvedon kuntoutusjakson työskentelystä (1h/kerta)
 - Muu: Siirtyminen asiakkaan luokse (1h / käynti)
- Loppuarviointi:
 - Käynnin valmistelu: Asiakkaan dokumentaatioon perehtyminen ja käynnin suunnittelu (1h / käynti)
 - Asiakkaan tilanteen loppuarviointi (3h / käynti)
 - Käynnin raportointi asiakastietojärjestelmään (1h / käynti)
 - Palvelun tuottanut henkilö laatii yhteenvedon kuntoutusjakson työskentelystä (1-2h/kuntoutusjakso)
 - Muu: Siirtyminen asiakkaan luokse (1h / käynti)
- Verkostotapaaminen:
 - Keskimäärin kerran kuukaudessa
 - Käynnin valmistelu: Asiakkaan dokumentaatioon perehtyminen ja käynnin suunnittelu (0,5h / käynti)
 - Suunnitelman mukaisen verkostotapaaminen tekeminen asiakkaan toimintaympäristössä (1,5h / käynti)
 - Käynnin raportointi: Palvelun tuottanut henkilö dokumentoi käynnin asiakastietojärjestelmään (0,5h / käynti)
 - Muu: Siirtyminen asiakkaan luokse (1h / käynti)
- Lisäpalvelut:
 - Tulkkipalvelut: sisältää tulkkipalvelujen kustannukset + sosiaalityön työaika 1,5-2 -kertaisena (lisäkäynnit tai lisäaika), seulakäynnit, lääkärikäynnit, muut terveydenhuollon palvelut (lääkitys, testit, neuvonta ja ohjaus, hoitotoimenpiteet), laboratorioskäynnit

Vaihe 3 – Jälkituki

- Tavoite: Jälkituen tavoitteena on varmistua kuntoutumisen onnistumisesta ja kerätä tietoa kuntoutuksen tuloksellisuudesta seuraamalla lapsen päihteiden käyttöä ja toimintakykyä.
- Muoto: Käynti asiakkaan kotona, toimintaympäristössä tai toimistolla
- Sisältö: Jälkituki sisältää seurantakäyntejä, joiden aikana yhteisesti arvioidaan lapsen päihteiden käyttöä ja toimintakykyä
- Toiminnot ja työmäärä:
 - Seurantakäynti:
 - Seurantakäynnin toteuttaminen asiakkaan kotona, toimintaympäristössä tai toimistolla (2h / käynti)
 - Käynnin raportointi: Palvelun tuottanut henkilö dokumentoi käynnin asiakastietojärjestelmään (0,5h / käynti)
 - Muu: Siirtyminen asiakkaan luokse (1h / käynti)

5. Palvelutaso

Palvelun saatavuus

Pääsääntöisesti virka-aikana, muulloin sovitusti

Vaihe 1 – Motivointi- ja arviointijakso

- Kesto:
 - 4-5 viikkoa
- Intensiteetti
 - 1-2 käyntiä / vko

Vaihe 2 - Kuntoutusjakso

- Kesto:
 - Taso 1: 6 kk
 - Taso 2: 3 kk
 - Taso 3: 1 kk
- Intensiteetti:
 - Taso 1:
 - Lapsen tai perheen tapaaminen 1 käynti / viikko tai ryhmä- tai vertaistukitoiminta 1 kerta / viikko, esimerkiksi vuoroviikoin
 - Vanhempaintapaaminen 1 käynti / 2kk
 - + tarvittavat lisäpalvelut
 - Taso 2:
 - Lapsen tai perheen tapaaminen 1 käynti / viikko
 - Ryhmä- tai vertaistukitoiminta 1 kerta / viikko
 - Vanhempaintapaaminen 1 käynti / kk
 - + tarvittavat lisäpalvelut
 - Taso 3:
 - Lapsen tai perheen tapaaminen 1-3käyntiä / viikko
 - Ryhmä- tai vertaistukitoiminta 1-7 kerta / viikko
 - Verkostotapaaminen 1 käynti / kk
 - Vanhempaintapaaminen 2 käyntiä / kk
 - + tarvittavat lisäpalvelut
 - Arviointi:
 - Väliarviointi 1 käynti / kk
 - Loppuarviointi 2 käyntiä kuntoutusjakson lopussa

Vaihe 3 – Jälkituki

- Kesto:
 - 3 kk
- Intensiteetti:
 - 1 seurantakäynti / kk

6. Palvelussa käytettävät työmenetelmät

Työmenetelminä käytetään asiakkaiden osallisuutta tukevia menetelmiä, joita toteutetaan pääosin yksilötyöskentelynä mutta myös tarvittaessa verkostotyöskentelynä. Näillä autetaan asiakasta työskentelemään jäsentyneesti sekä osallistuvasti. Kaiken työskentelyn pohjana on asiakassuunnitelma, jossa tavoite määritellään, sekä yhtenäinen vaikuttavuuden arvioinnin malli.

Työmenetelmät ja palvelut:

- neuvonta
- tilanteen ja hoidon tarpeen arviointi
- yksilö-, pari- ja perhehoito
- ryhmätoiminta nuorille ja vanhemmille
- laituskuntoutukseen ohjaaminen
- lääkäripalvelut hoidossa oleville
- huumeeseulat osana hoitoa
- konsultaatio ja työnohjaus yhteistyökumppaneille

7. Palvelun tuottamiseksi tarvittavat resurssit

- Avokuntoutuspalvelujen tuottaja voi olla kaupungin oma työntekijä tai ostopalvelun tarjoaja.
- Palvelua tuottavat henkilöt:
 - Sosiaalityöntekijä, ylempi korkeakoulututkinto ja sosiaalityöntekijän pätevyys
 - Ohjaaja
 - Sosiaaliterapeutti
 - Psykologi
 - Lääkäri
 - Perheterapeutti
 - Sairaanhoitaja
 - Henkilöstöllä tulee olla vähintään alempi korkeakoulututkinto sekä tarvittava menetelmäosaaminen
- Palvelun resursointi
 - Yksilö-, perhe- ja verkostotapaamisissa yhden työntekijän työpanos,
 - Ryhmämuotoisella kuntoutuksella 6-8 lapsen työskentelyä tarvitaan ohjaamaan kaksi työntekijää ja yhden tulee olla lisäksi varalla.
 - Työnjako perustuu ammatilliseen perustehtävään, koulutukseen ja osaamiseen.
- Työvälineet
 - Sosiaalityöntekijälle oma työtila
 - Terapeuteille oma työtila
 - Koska palvelu tuotetaan asiakkaiden kotona tai omassa toimintaympäristössä, tarvitaan henkilöstölle asianmukaiseen dokumentointiin ja yhteydenpitoon muiden työntekijöiden kanssa jaetun työtilan.
 - Palvelua tuottava henkilö tarvitsee puhelimen ja tietokoneen.
 - Työmenetelmästä riippuen tarvitaan myös kirjallista materiaalia, pelejä, kortteja, videokamera jne.



8. Palvelun tilaaminen

- Palveluun siirrytään lastensuojelun sosiaalityöntekijän ohjaamana ja ohjaus kirjataan asiakassuunnitelmaan.

9. Palvelun hinnoittelu

- Maksua ei peritä asiakkaalta.

10. Muut huomiot

Yhteistyö muun sosiaali- ja terveydenhuollon kanssa päihdehuollon osalta keskeistä

- Erityisen tärkeää on huolehtia päihdepalveluja saavien lasten vanhempien tukemisesta
- Yhteistyötä ja tiedonvaihtoa on lisättävä eri hallinnonalojen ja ammattikuntien välillä.

Päihdekuntouspalvelujen kilpailutuksen myötä on mahdollista hyödyntää erityyppisiä päiväkuntoutus ja avovieroituspalveluja.



Palvelukuvaus

Päihdekuntoutuspalvelut

Kotiin vietävä päihdekuntoutus

15.11.2012



Palvelun sisältöluokan kuvaus ja palveluportaot Päihdekuntoutuspalvelut

Lastensuojelun päihdekuntoutuspalvelut – Yleiskuvaus

Lastensuojelun päihdekuntoutuksella vastataan lasten, nuorten ja heidän vanhempensa eriasteisiin päihdeongelmiin. Palveluilla hoidetaan eri päihteiden (mm. alkoholi, huumeet, lääkkeet) ongelmakäyttäjii ja heidän läheisiään.

Kotiin vietävä päihdekuntoutus vastaa päihdeongelmaisten perheiden päihderiippuvuuden ongelmiin ja perheen välisten vuorovaikutussuhteiden ongelmiin. Kotiin vietävä päihdekuntoutuksen tavoitteena on asiakkaan päihderiippuvuuden väheneminen, elämänhallinnan, toimintakyvyn ja perheen hyvinvoinnin lisääntyminen.

Palveluja ovat vertaisryhmät, avokuntoutus, tehostettu avokuntoutus, perheen avokuntoutus/kotiin vietävä päihdekuntoutus, laituskuntoutus sekä vanhempien osalta myös palveluohjaus päihdehuollon erityispalveluihin.

Palveluportaot

Palvelu	Vakavuus 0	Vakavuus 1	Vakavuus 2	Vakavuus 3	Vakavuus 4
Kuntouttava ryhmätoiminta		x	x	x	x
Avokuntoutus (lasten ja nuorten)		x	x	x	
Kotiin vietävä päihdekuntoutus			X	X	
Laituskuntoutus (palveluohjaus vanhempi)					X

Päihdekuntoutuspalvelujen tavoite Helsingin kaupungin näkökulmasta

- Alkoholikulutuksen kasvu näkyy lapsille aiheutuvien haittojen lisääntymisenä.
- Vanhempien päihdeongelmat lisäävät todennäköisyyttä väkivaltaan ml. perheväkivaltaan, lasten laiminlyöntiin ja lasten huostaanottoihin.
- Oma päihteidenkäyttö on 15 –17-vuotiaiden yleisin sijoituksen syy.
- Päihteiden käytöllä on vahva yhteys mielensterveys- ja asosiaalisuuden ongelmiin.
- Erityisen tärkeää on huolehtia lasten tukemisesta, kun hänen vanhempansa saavat päihdepalveluja.
- Yhteistyötä ja tiedonvaihtoa on lisättävä eri hallinnonalojen ja ammattikuntien välillä
- Palvelurakenteen keventäminen edellyttää, että merkittävä osa asiakastarpeista voidaan hoitaa avoimuuden palveluilla. Tehostettu avopalvelutaso pyrkii korvaamaan laitoshoidon tarvetta. (muutos 31.3.2012 versioon)

Päihdekuntoutuksen tarve näkyy aineistossa lievinä oireina nuorten ja varhaisaikuisuuden ikäryhmissä.

Päihdekuntoutuspalvelut/lapsi	1-2	3	4
0-2	0	0	0
3-6	0	0	0
7-12	0	0	0
13-17	0	1	0
18-31	0	2	0
3.01 lapsen alkoholin käyttö			
3.02 lapsen huumeiden käyttö			

*N=200, 2011 asiakkaana olleet Yhteensä 16



Kuvattava palvelu

Kotiin vietävä päihdekuntoutus

Palvelun kohderyhmä		Kommentit kohderyhmään
Lapsi	x	Kotiin vietävän päihdekuntoutuspalvelun kohderyhmänä ovat lastensuojelun asiakaslasten vanhemmat. Palvelu kohdistuu kaikkiin asiakassegmentteihin, joissa ilmenee vanhempien päihteiden väärinkäyttöä. Lapsi voi olla avo- tai sijaishuollon asiakkaana.
Ikäryhmä	0-17	
Aikuinen	X	

1. Tarpeen kuvaus lyhyesti

Lapsen tarpeet

- Lapsen tarpeena on turvallinen kasvuympäristö ja riittävän hyvä vanhemmuus
- Vanhempien ja lasten vuorovaikutuksen kehittyminen
- Turvallinen arki
- Turvallisen ja päihteettömän aikuisen tarve

Aikuisen tarpeet

- Päihdehoito
- Psykkisen hyvinvoinnin ongelmien ratkaiseminen
- Vuorovaikutussuhteen kehittyminen lapseen
- Vanhemmuuden tukeminen

Perheen tarpeet

- Perhedynamiikan kehittyminen



2. Palvelun yhteenveto

Kotiin vietävän päihdekuntoutus on lastensuojelun sosiaalityöntekijän yhdessä perheen kanssa tekemään asiakassuunnitelmaan perustuva määräaikainen lastensuojelun avohuollon tukitoimi. Palvelu kohdistetaan päihdeperheille, joilla on tarve lastensuojelun perhetyötä tiiviimpään tukeen. Palvelun tavoitteena on tukea perheen päihteetöntä arkea. Vastata lapsen tarpeisiin ja hänen pahaan oloonsa. Lasten kanssa käydään läpi heidän vaikeita kokemuksiaan juttelemalla ja eri menetelmiä hyväksi käyttäen. Tavoitteena on myös vanhemmuuden vahvistaminen ja arjen tukeminen.

Kotiin vietävä päihdekuntoutus on moniammatillista työtä. Palvelun suunnitelmasta ja arvioinnista vastaa perheen lastensuojelun sosiaalityöntekijän ja päihdekuntoutuksen työntekijä.

Palvelu koostuu kolmesta vaiheesta:

- 1) Motivointi- ja arviointivaihe
- 2) Kuntoutusvaihe
- 3) Jälkituen vaihe

Palvelutasot

Kuntoutusjaksolla on 1-3 palvelutasot

Palvelu on asiakkaalle maksuton.

3. Palvelun tavoitteet, asiakashyöty ja tulosten todentaminen

Kotiin vietävän päihdekuntoutuksen tavoitteena on vanhempien päihdeongelman hoito ja perheen päihteettömän arjen tukeminen niin, että vältetään perheen laitospäätyminen ja lasten sijoittaminen.

Palvelun tarve on poistunut, kun todetaan vanhempien sitoutuminen päihteettömyyteen. Asiakashyötynä vanhemmat voivat paremmin, vanhempien ja lasten vuorovaikutussuhde on kehittynyt ja parantunut ja lasten kasvu ja kehitys on turvattu.

Tulokset todennetaan päihdearvioinnissa sekä lastensuojelun asiakassuunnitelman toteutumisenä. Palvelun tulos todennetaan arvioimalla asiakkaan tilanne jälkituen seurantajakson aikana.



4. Palvelun sisältö

Kotiin vietävä päihdekuntoutus sisältyy kolme vaihetta:

- 1) Motivointi- ja arviointivaihe
- 2) Kuntoutusvaihe
- 3) Jälkituen vaihe

Vaihe 1 – Motivaatio- ja arviointivaihe (kesto 6 viikkoa)

- Tavoite: Saada vanhemmat sitoutumaan kuntoutukseen ja saada vanhemmille riittävä fyysinen kunto, jotta he kykenevät huolehtimaan lapsesta sekä suunnitella kuntoutusjakso. Tavoitteena on arvioida päihdeongelman vakavuus.
- Muoto: Käynti asiakkaan kotona, toimintaympäristössä tai hoitopaikassa (yksilötapaaminen tai perhetapaaminen) sekä tulo/verkostoneuvottelu, johon osallistuu perhe, päihdekuntoutuksesta vastaavat työntekijät, mahdolliset hoitopaikan työntekijät sekä lastensuojelun sosiaalityöntekijä. Sopimus kuntoutusajan pituudesta, eri osapuolten tavoitteet kuntoutusjaksolle, info kuntoutuksen sisällöstä: päihdeettömyyden tukeminen, vanhemmuuden vahvistaminen, vuorovaikutuksen tukeminen, arjen ohjaaminen. Sovitaan seulakäytännöt. Päihderiippuvuuden arvio.
- Sisältö: Perheen haastattelu ja tilannekatsaus; Kuntoutusohjelmaan sitoutuminen; Luodaan pohjaa vuorovaikutukselliseen suhteeseen asiakkaan ja työntekijän välille; Liittoutuminen ja luottamus työntekijän ja asiakkaan välille; Asiakkaan kunnioitus ja kiinnostus hänen asioistaan; Vuorovaikutuksellinen suhde tukee asiakkaan kuntoutusta; Päihderiippuvuuden arviointia; Pysähtyminen ja lapsen tilanteen näkeminen; Sijoituspäätös ja asiakasmaksupäätös; Kuntoutusjakson suunnittelu
- Toiminnot ja työmäärä:
 - Tulo-/verkostoneuvottelu
 - Käynnin valmistelu: Asiakkaan dokumentaatioon perehtyminen ja käynnin suunnittelu (0,25h / käynti)
 - Suunnitelman mukaisen kuntoutuksen tarjoaminen asiakkaan kotona tai toimintaympäristössä (1h / käynti)
 - Käynnin raportointi: Palvelun tuottanut henkilö dokumentoi käynnin asiakastietojärjestelmään (0,25h / käynti)
 - Avokuntoutuskäynti 3-5 käyntiä / vko
 - Käynnin valmistelu: Asiakkaan dokumentaatioon perehtyminen ja käynnin suunnittelu (0,5h / käynti)
 - Suunnitelman mukaisen kuntoutuksen tarjoaminen asiakkaan kotona tai toimintaympäristössä (2h / käynti)
 - Käynnin raportointi: Palvelun tuottanut henkilö dokumentoi käynnin asiakastietojärjestelmään (0,5h / käynti)
 - Muu: Siirtyminen asiakkaan luokse (1h / käynti)



4. Palvelun sisältö

Vaihe 2 – Kuntoutusjakso (kesto 3 – 6 kk)

- Tavoite: Kuntoutusjakson tavoitteena on perheen kuntoutuminen suunnitelman mukaisen työskentelyn avulla.
- Muoto: Kuntoutusjakso koostuu kuntoutusviikoista, väliarvioinnista ja loppuarvioinnista. Perhetapaamisia ja ryhmäkeskusteluja kotona toimintaympäristössä ja perheiden avokuntoutuksen ryhmätiloissa.
- Sisältö:
 - Kuntoutusviikko: Lapsen, vanhemman tai perheen tapaaminen: Suunnitelman mukainen käynti / terapeutin käynti, 2 työntekijää (palvelun toteuttaja) Ryhmätoiminta: Suunnitelman mukainen toiminnallinen ryhmätyö (4-8 asiakasta, 2 ohjaajaa)
 - Väliarviointikäynti: Kuukauden välein toteutetaan väliarviointi / sovitusti
 - Loppuarviointi: Kuntoutusjakson lopuksi suoritetaan loppuarviointi, jossa arvioidaan kuntoutuksen tulokset perheen ja verkoston kanssa (sosiaalityöntekijä, asiakkaalle palvelua tuottaneet henkilöt)
- Toiminnot ja työmäärä:
 - Lapsen, vanhemman tai perheen tapaaminen:
 - Käynnin valmistelu: Asiakkaan dokumentaatioon perehtyminen ja käynnin suunnittelu (0,5h / käynti)
 - Suunnitelman mukaisen kuntoutuksen tarjoaminen asiakkaan kotona tai toimintaympäristössä (2h / käynti), 2 työntekijää
 - Käynnin raportointi: Palvelun tuottanut henkilö dokumentoi käynnin asiakastietojärjestelmään (0,5h / käynti)
 - Muu: Siirtyminen asiakkaan luokse (1h / käynti)
 - Ryhmä- ja vertaistoiminta:
 - Toimintaryhmän valmistelu (0,5h / kerta)
 - Toiminnallinen ryhmätilaisuus (2h / kerta, 2 ohjaajaa)

4. Palvelun sisältö

- Väliarviointikäynti:
 - Käynnin valmistelu: Asiakkaan dokumentaatioon perehtyminen ja käynnin suunnittelu (1h / käynti)
 - Asiakkaan tilanteen väliarviointi (sis. suunnitelman tarkistus ja lisäpalveluiden tilaaminen) (2h / käynti), kaikki työntekijät mukana
 - Käynnin raportointi asiakastietojärjestelmään (1h / käynti)
 - Palvelun tuottanut henkilö laatii yhteenvedon kuntoutusjakson työskentelystä (1h/kerta)
 - Muu: Siirtyminen asiakkaan luokse (1h / käynti)
- Loppuarviointi:
 - Käynnin valmistelu: Asiakkaan dokumentaatioon perehtyminen ja käynnin suunnittelu (1h / käynti)
 - Asiakkaan tilanteen loppuarviointi (3h / käynti), kaikki työntekijät mukana
 - Käynnin raportointi asiakastietojärjestelmään (1h / käynti)
 - Palvelun tuottanut henkilö laatii yhteenvedon kuntoutusjakson työskentelystä (1-2h/kuntoutusjakso)
 - Muu: Siirtyminen asiakkaan luokse (1h / käynti)
- Verkostotapaaminen:
 - Keskimäärin kerran kuukaudessa
 - Käynnin valmistelu: Asiakkaan dokumentaatioon perehtyminen ja käynnin suunnittelu (0,5h / käynti)
 - Suunnitelman mukaisen verkostotapaaminen tekeminen asiakkaan toimintaympäristössä (1,5h / käynti), useampi työntekijä
 - Käynnin raportointi: Palvelun tuottanut henkilö dokumentoi käynnin asiakastietojärjestelmään (0,5h / käynti)
 - Muu: Siirtyminen asiakkaan luokse (1h / käynti)
- Lisäpalvelut:
 - Tulkkipalvelut: sisältää tulkkipalvelujen kustannukset + sosiaalityön työaika 1,5-2 -kertaisena (lisäkäynnit tai lisäaika), seulakäynnit, lääkärikäynnit, muut terveydenhuollon palvelut (lääkitys, testit, neuvonta ja ohjaus, hoitotoimenpiteet), laboratoriokäynnit

Vaihe 3 – Jälkituki (3 kk)

- Tavoite: Jälkituen tavoitteena on varmistua kuntoutumisen onnistumisesta ja kerätä tietoa kuntoutuksen tuloksellisuudesta seuraamalla vanhempien päihteiden käyttöä ja toimintakykyä.
- Muoto: Käynti asiakkaan kotona, toimintaympäristössä tai toimistolla, 2 työntekijää
- Sisältö: Jälkituki sisältää seurantakäyntejä, joiden aikana yhteisesti arvioidaan vanhemman päihteiden käyttöä ja toimintakykyä
- Toiminnot ja työmäärä:
 - Seurantakäynti:
 - Seurantakäynnin toteuttaminen asiakkaan kotona, toimintaympäristössä tai toimistolla (2h / käynti)
 - Käynnin raportointi: Palvelun tuottanut henkilö dokumentoi käynnin asiakastietojärjestelmään (0,5h / käynti)
 - Muu: Siirtyminen asiakkaan luokse (1h / käynti)

5. Palvelutaso

Palvelun saatavuus

Asiakkaan tarpeen mukaan.

Vaihe 1 – Motivointi- ja arviointijakso

- Kesto:
 - 6 viikkoa
- Intensiteetti
 - 3-5 käyntiä / vko

Vaihe 2 - Kuntoutusjakso

- Kesto:
 - Taso 1: 6 kk
 - Taso 2: 3 kk
- Intensiteetti:
 - Taso 1:
 - Lapsen, vanhemman tai perheen tapaaminen 2 käyntiä / viikko ja/tai ryhmä- tai vertaistukitoiminta 1 kerta / viikko
 - Verkostotapaaminen 1 käynti/ 2 kk
 - + tarvittavat lisäpalvelut
 - Taso 2:
 - Lapsen, vanhemman tai perheen tapaaminen 3-5 käyntiä / viikko
 - Ryhmä- tai vertaistukitoiminta 1-7 kerta / viikko
 - Verkostotapaaminen 1 käynti/ kk
 - + tarvittavat lisäpalvelut
 - Arviointi:
 - Väliarviointi 1 käynti / kk
 - Loppuarviointi 2 käyntiä kuntoutusjakson lopussa

Vaihe 3 – Jälkituki

- Kesto:
 - 3 kk
- Intensiteetti:
 - 1 seurantakäynti / vko

6. Palvelussa käytettävät työmenetelmät

Työmenetelminä käytetään asiakkaiden osallisuutta tukevia menetelmiä, joita toteutetaan pääosin yksilötyöskentelynä mutta myös tarvittaessa verkostotyöskentelynä. Näillä autetaan asiakasta työskentelemään jäsenyteenesti sekä osallistuvasti. Kaiken työskentelyn pohjana on asiakassuunnitelma, jossa tavoite määritellään, sekä yhtenäinen vaikuttavuuden arvioinnin malli.

Työmenetelmät ja palvelut:

- neuvonta
- tilanteen ja hoidon tarpeen arviointi
- yksilö-, pari- ja perhehoito
- ryhmätoiminta lapsille ja vanhemmille
- laituskuntoutukseen ohjaaminen
- lääkäripalvelut hoidossa oleville
- huumeeseulat osana hoitoa
- konsultaatio ja työnohjaus yhteistyökumppaneille

7. Palvelun tuottamiseksi tarvittavat resurssit

- Avokuntoutuspalvelujen tuottaja voi olla kaupungin oma työntekijä tai ostopalvelun tarjoaja.
- Palvelua tuottavat henkilöt:
 - Sosiaalityöntekijä, ylempi korkeakoulututkinto ja sosiaalityöntekijän pätevyys
 - Ohjaaja
 - Sosiaaliterapeutti
 - Psykologi
 - Lääkäri
 - Perheterapeutti
 - Sairaanhoidtaja
 - Henkilöstöllä tulee olla vähintään alempi korkeakoulututkinto sekä tarvittava menetelmäosaaminen
- Palvelun resursointi
 - Yksilö-, perhe- ja verkostotapaamisissa kahden työntekijän työpanos,
 - Ryhmämuotoisella kuntoutuksella 6-8 lapsen työskentelyä tarvitaan ohjaamaan kaksi työntekijää ja yhden tulee olla lisäksi varalla.
 - Työnjako perustuu ammatilliseen perustehtävään, koulutukseen ja osaamiseen.
- Työvälineet
 - Sosiaalityöntekijälle oma työtila
 - Terapeuteille oma työtila
 - Koska palvelu tuotetaan asiakkaiden kotona tai omassa toimintaympäristössä, tarvitaan henkilöstölle asianmukaiseen dokumentointiin ja yhteydenpitoon muiden työntekijöiden kanssa jaetun työtilan.
 - Palvelua tuottava henkilö tarvitsee puhelimen ja tietokoneen.
 - Työmenetelmästä riippuen tarvitaan myös kirjallista materiaalia, pelejä, kortteja, videokamera jne.



Kotiin vietävä päihdekuntoutus

8. Palvelun tilaaminen

- Palveluun siirrytään lastensuojelun sosiaalityöntekijän asiakassuunnitelman mukaisesti, palvelusta tehdään lastensuojelun sosiaalityöntekijän ja päihdehuollon sosiaaliterapeutin päätös.

9. Palvelun hinnoittelu

- Maksua ei peritä asiakkaalta.

10. Muut huomiot

Tärkeää lapsen tarpeiden huomioiminen. Perhe voi olla yhtäaikaaisesti ympärivuorokautisessa lastensuojelun perhekuntoutuksessa.



Palvelukuvaus Väkivaltaisuuden hoito

Väkivaltaa kokeneiden kuntoutus
Avokuntoutus ja tehostettu avokuntoutus

23.10.2012



Palvelun sisältöluokan kuvaus ja palveluportaati Väkivaltaisuuden hoito

Lastensuojelun väkivaltaisuuden hoitopalvelut – Yleiskuvaus

Väkivaltaisuuden hoito palvelut vastaa lapsen, nuorten tai vanhempien väkivaltaisena käytöksenä ilmeneviin psyykkisiin hyvinvoinnin ja sosiaalisen vuorovaikutuksen ongelmiin. Väkivaltaisuuden hoidon tavoitteena on, että väkivallan tekijän väkivaltainen käytös loppuu ja väkivaltaa kokeneelle tai sen piirissä ollut asiakas saa tarvittavan tuen. (Muutos 31.3.2012 versioon.)

Palveluja ovat vertaisryhmät, avokuntoutus, tehostettu avokuntoutus ja laitospalaus sekä palveluohjaus erityispalveluihin.

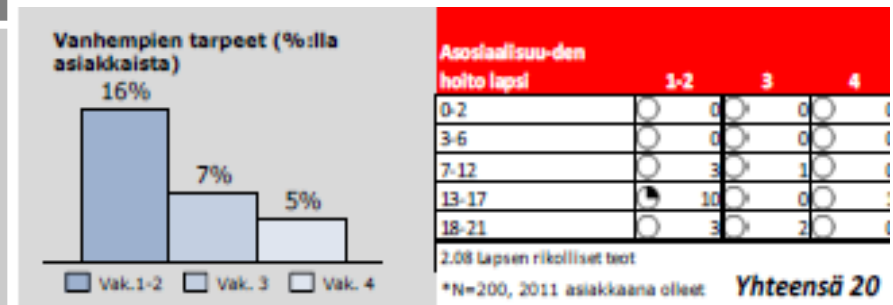
Väkivaltaisuuden hoidon avokuntoutus on kuvattu erikseen väkivallan tekijöille ja väkivallan uhreille.

Palveluportaati

Palvelu	Vakavuus 0	Vakavuus 1	Vakavuus 2	Vakavuus 3	Vakavuus 4
Kuntouttava ryhmätoiminta		x	x	x	x
Avokuntoutus väkivallan tekijöille (sis. tehostetun avokuntoutuksen)		x	x	x	
Avokuntoutus väkivallan uhreille (sis. tehostetun avokuntoutuksen)		x	x	x	
Laitospalaus					x
Palveluohjaus		x	x	x	x

Väkivaltaisuuden hoitopalvelujen tavoite Helsingin kaupungin näkökulmasta

- Nuorten väkivaltaisuus aiheuttaa vaaraa nuorelle itselleen tai muille.
- Väkivaltaisuuden hoito on keskeinen osa vaativimpien asiakkaiden hoitoa.
- Vanhempien väkivaltaisuus ilmenee lapsen kohdistuvana tai perheen sisäisenä väkivaltana.
- Perheväkivaltaa ilmenee asiakasanalyysin mukaan noin 30%:lla lastensuojelun asiakkaista jossain vaiheessa asiakkuutta.
- Väkivaltaisuus aiheuttaa lapselle pahimmillaan välitöntä vaaraa ja siihen puuttamalla voidaan ehkäistä sijoituksia.
- Yleinen turvallisuus paranee kaupungissa
- Väkivaltaa kokenut saa tarvittavan avun ja tuen





Kuvattava palvelu

Väkivaltaa kokeneiden palvelut - avokuntoutus

Palvelun kohderyhmä		Kommentit kohderyhmään
Lapsi	x	Palvelu on suunnattu väkivaltaa kokeneille lastensuojelun asiakkaille/perheille ja riskiryhmään kuuluville (väkivallan uhka). Asiakassegmenteistä tähän palveluun kuuluu erityisesti: Akuutille kaltoin kohtelulle altistuneet lapset ja nuoret (A) Vaarallisesti oirehtivat itselle tai muille uhaksi olevat nuoret (B) Vakavasti oirehtivat lapset/varhaisnuoret (C) Vakavasti oirehtivat nuoret (D) Vaikeahoitoiset sairaut lapset (G) Riskiryhmät (K) Vakavasti akuutisti psyykkisesti sairaiden ja akuutista vakavasti päihdeongelmasta kärsivien asiakkaiden palvelu pitää räätälöidä. Väkivaltaongelmaan pitää aina puuttua.
Ikäryhmä	0-20	
Aikuinen	x	

1. Tarpeen kuvaus lyhyesti

Lapsen tarpeet:

Väkivallan loppuminen
Kuntoutuksen, hoidon ja tuen tarve
Turvallisuuden tarve, turvallisen aikuisen tarve
Kuulluksi tulemisen ja ymmärtämisen tarve
Itseluottamuksen ja arvostuksen tarve
Toiveikkuuden ja uusien näköalojen tarve
Haastavien tunteiden hallinta ja uusien toimintatapojen löytäminen hankaliin tilanteisiin
Tunnetaitojen oppiminen
Omien arvojen työstäminen

Vanhemman tarpeet:

Väkivallan loppuminen
Kuulluksi ja ymmärretyksi tulemisen tarve
Kuntoutuksen, hoidon ja tuen tarve
Vanhemmuuden tuen tarve
Palveluohjaus
Arjenhallinnan tarve
Haastavien tunteiden hallinta ja uusien toimintatapojen löytäminen hankaliin tilanteisiin
Tunnetaitojen oppiminen
Omien arvojen työstäminen

Perheen tarpeet:

Väkivallan loppuminen
Toiveikkuuden ja uusien näköalojen tarve
Perhedynamiikan parantaminen

2. Palvelun yhteenveto

Väkivaltaa kokeneiden palvelut vastaa lapsen, nuorten tai vanhempien akuuttiin palvelun tarpeeseen ja väkivallan seurauksena ilmeneviin psyykkisen hyvinvoinnin ja sosiaalisen vuorovaikutuksen ongelmiin. Tavoitteena on, että väkivaltaa kokenut saa tarvittavan tuen ja väkivalta loppuu. Palvelu perustuu lastensuojelun arviointiin ja asiakkaan asiakassuunnitelmaan. Palvelun tilaaja on lastensuojelun sosiaalityöntekijä.

Palvelu koostuu kolmesta vaiheesta: **Arviointivaihe**, jolloin arvioidaan tarkemmin väkivaltaan puuttumisen tarvetta ja asetetaan tarvittaessa kuntoutuksen tavoitteet ja hoitomuodot. **Kuntoutusvaihe** sisältää avohuollon perhe- ja yksilötapaamisia, verkosto- ja ryhmätapaamisia ja palveluohjausta. **Jälkituen** avulla varmistetaan ja raportoidaan kuntoutuksen tulokset.

Palvelulla on kuntoutusvaiheessa neljä palvelutasoa eri vakavuustason tarpeille:

- Taso 1: Kuntoutukseen sisältyy 1 asiakastapaaminen / vko, kesto 1-2 kk
 - Taso 2: Kuntoutukseen sisältyy 1 asiakastapaaminen, terapiakäynti / vko, kesto 3 kk
 - Taso 3: (Tehostettu avokuntoutus) Kuntoutukseen sisältyy 3-5 käyntiä, terapiakäynti/ vko, 1 verkostotapaaminen / kk, kesto 1 kk (+ tarvittaessa lyhytaikainen kriisiasuminen.)
- (Taso 4: Ympäri vuorokautinen laitoshoido/turvakoti)

Väkivallan hoito on moniammatillista ja -hallinnollista työtä, jossa kuntoutuksen toteuttaa esim. sosiaalityöntekijä, sosiaaliohjaaja, sosiaaliterapeutti, terapeutti, psykologi tai psykiatri. Palvelun tuottamiseksi tarvitaan väkivalta- ja kriisityön osaamista.

Palvelu on asiakkaalle maksuton. Turva-asuminen maksaa asiakkaalle vuorokausikohtaisen omavastuusuuden.

Palvelun arvioitu kustannus on X€ / hoitajakso. Palvelu on asiakkaalle maksuton.

3. Palvelun tavoitteet, asiakashyöty ja tulosten todentaminen

Tavoitteena on että väkivaltaa kokenut saa tarvittavan tuen ja väkivalta loppuu. Palvelu perustuu lastensuojelun arviointiin ja asiakkaan asiakassuunnitelmaan. Asiakkaan palvelutarve on arvioitu ja se on todettu lastensuojelun asiakassuunnitelmassa.

Asiakkaan kasvua ja kehitystä vaarantava väkivalta on poistunut asiakkaan elämästä. Asiakas on siirtynyt kevyempiin palveluihin tai lastensuojelun asiakkuus on päättynyt kokonaan.

Tulosten todentaminen: Arvioidaan lastensuojelun asiakassuunnitelman toteutumisenä ja asiakaspalautteena palvelusta.



4. Palvelun sisältö

Palvelu koostuu kolmesta vaiheesta:

1. Arviointivaihe, jolloin arvioidaan tarkemmin väkivaltaan puuttumisen tarvetta ja asetetaan tarvittaessa kuntoutuksen tavoitteet ja hoitomuodot.
2. Kuntoutusvaihe sisältää avoimuuden perhe- ja yksilötapaamisia, verkosto- ja ryhmätapaamisia ja palveluohjausta.
3. Jälkituen vaiheen avulla varmistetaan ja raportoidaan kuntoutuksen tulokset.

Vaihe 1 – Arviointivaihe

- Tavoite: Tavoitteena on arvioida nopeasti tarkemmin väkivaltaan puuttumisen tarvetta ja asettaa tarvittaessa kuntoutuksen tavoitteet ja hoitomuodot.
- Muoto: Asiakkaan /vanhemman/ perheen tapaaminen kotona, toimintaympäristössä tai toimistolla (yksilötapaaminen tai perhetapaaminen)
- Sisältö: Sisältää 1-4 asiakaskäyntiä sekä tarvittaessa verkostoneuvotteluja eli yhteistyötapaamisia asiakkaan eri verkostojen kanssa.
 - Käynti 1-3, lapsen / vanhemman tapaaminen: tutustuminen, perehtyminen lapsen tilanteeseen (työpari)
 - Käynti 4, lapsen / vanhemman/ perheen tapaaminen: kuntoutusjakson suunnitelmasta sopiminen (työpari)
- Toiminnot ja työmäärä:
 - Lapsen / vanhemman/ perheen tapaaminen
 - Käynnin valmistelu: Asiakkaan dokumentaatioon perehtyminen ja käynnin suunnittelu, verkostojen konsultointi (0,5h / käynti) / työntekijä
 - Tapaaminen asiakkaan kotona, toimintaympäristössä tai toimistolla (1-2h / käynti) / työntekijä
 - Käynnin raportointi: Palvelun tuottanut henkilö dokumentoi käynnin asiakastietojärjestelmään (0,5h / käynti) /työpari
 - Muu: Siirtyminen asiakkaan luokse (1h / käynti) /työntekijä
 - Arviointijakson raportointi sosiaalityöntekijälle 2-3h/kuntoutusjakso
 - Kuntoutusjakson suunnittelu ja dokumentointi: 2-4 h/työpari
- Lisäpalvelut
 - Verkostojen tapaaminen 1,5h
 - Tulkkipalvelut: sisältää tulkkipalvelujen kustannukset + sosiaalityön työaika 1,5-2 kertaisena (lisäkäynnit tai lisäaika)
 - Psykiatrian, lääkärin, poliisin, koulun, päivähoito tms. konsultaatio
- (Huom. yhdestä perheestä voi olla monta asiakasta ts. vaikuttaa tapaamisten määrään.)

4. Palvelun sisältö

Vaihe 2 – Kuntoutusjakso

Tasot 1-3

- Tavoite: Kuntoutusjakson tavoitteena on tasolla 1 asiakkaan voimaannuttaminen ja tukeminen löytämään tilanteeseen ratkaisu. Kyseessä voi olla esim. väkivallan uhka ja asiakkaan kanssa voidaan laatia esim. turvasuunnitelma. Kuntoutusjakson tavoitteena on tasoilla 2-3 asiakkaan kuntoutuminen suunnitelman mukaisesti. Asiakas on kokenut väkivaltaa tai väkivallan uhkaa.
- Muoto: Avokuntoutuskäynti asiakkaan kotona, toimintaympäristössä tai toimistolla (yksilötapaaminen tai perhetapaaminen) tai terapiakäynti tasoilla 2-3.
- Sisältö: Kuntoutusjakso koostuu tasolla 1 tapaamisista. Palvelussa asiakas saa ammatillista keskusteluapua, neuvontaa ja palveluohjausta sekä apua käytännön asioiden hoitamisessa myös ennaltaehkäisevästi väkivallan suhteen. Kuntoutusjakso koostuu tasoilla 2-3 asiakastapaamisista ja terapiakäynneistä. Kuntoutusjaksoon sisältyy palaute asiakkaalle sekä asiakkaan arvio kuntoutusjaksosta. Kuntoutusjaksosta raportoidaan vastuusosiaalityöntekijälle.
 - Kuntoutusjakso
 - Lapsen /vanhemman/ perheen tapaaminen: Suunnitelman mukainen tapaaminen/terapiakäynti

Toiminnot ja työ määrä:

- Lapsen tai perheen tapaaminen:
 - Tapaamisen valmistelu: asiakkaan dokumentaatioon perehtyminen ja käynnin suunnittelu (0,5h / käynti) /työntekijä
 - Suunnitelman mukaisen kuntoutuksen tarjoaminen asiakkaan kotona, toimintaympäristössä tai toimistolla (1-2h / käynti)/ työntekijä
 - Tapaamista vastaava puhelinsoitto (0,25 – 0,5 h)
 - Tapaamisen/puhelun raportointi: palvelun tuottanut henkilö dokumentoi käynnin asiakastietojärjestelmään (0,5h / käynti) /työntekijä
 - Muu: Siirtyminen asiakkaan luokse (1h / käynti) /työntekijä
 - Kuntoutusjakson raportointi sosiaalityöntekijälle 2-3h/kuntoutusjakso

Lisäpalvelut:

- Ryhmä- ja vertaistoiminta
- Verkostojen tapaaminen 1,5h
- Tulkkipalvelut: sisältää tulkkipalvelujen kustannukset + sosiaalityön työaika 1,5-2 kertaisena (lisäkäynnit tai lisäaika)
- Psykiatrian, lääkärin, poliisin, koulun, päivähoidon tms. konsultaatio
- Turva-asumispalvelu 3 tasolla



4. Palvelun sisältö

Vaihe 3 – Jälkituki

Tavoite: Jälkituen tavoitteena on varmistua kuntoutumisen onnistumisesta ja kerätä tietoa kuntoutuksen tuloksellisuudesta.

- Muoto: Puhelu / käynti asiakkaan kotona tai toimintaympäristössä
- Sisältö: Jälkituki sisältää palvelutasolla yksi (1)1-2 puhelua asiakkaalle. Palvelutasolla 2-3 jälkituki sisältää asiakkaan tapaamisen ja 1-2 puhelua. Jälkituen aikana yhteisesti arvioidaan palvelun onnistuminen.
- Toiminnot ja työmäärä:
 - Seurantapuhelu
 - Puhelu 0,5 h
 - Puhelun kirjaaminen 0,25 h
 - Seurantakäynti:
 - Seurantakäynnin toteuttaminen asiakkaan kotona, toimintaympäristössä tai toimistolla (2h / käynti)
 - Käynnin raportointi: Palvelun tuottanut henkilö dokumentoi käynnin asiakastietojärjestelmään (0,5h / käynti)
 - Muu: Siirtyminen asiakkaan luokse (1h / käynti)



5. Palvelutaso

Palvelun saatavuus:

- Tasolla 1-2 virka-aika
- Taso 3, myös virka-ajan ulkopuolella

Palvelutasot:

Arviointivaihe:

Ei palvelutasoja.

Kesto: 1-2 viikkoa

Intensiteetti: 1-4 tapaamista

Kuntoutusjakso

Taso 1

Kesto: 1-2 kk

- Intensiteetti: Kuntoutukseen sisältyy 1 asiakastapaaminen / vko

Taso 2

Kesto: 3 kk

Intensiteetti: Kuntoutukseen sisältyy 1 asiakastapaaminen / terapiakäynti / vko

Taso 3 (tehostettu avokuntoutus)

Kesto: 1 kk

Intensiteetti: Kuntoutukseen sisältyy 2-5 asiakastapaamista/terapiakäyntiä / vko (tapaamisia voidaan korvata niitä vastaavilla puhelinsoitoilla), 1 verkostotapaaminen / kk, kesto 1 kk

+ tarvittaessa lyhytaikainen kriisiasuminen

(Taso 4: Ympäri vuorokautinen laitoshoido/turvakoti)

Jälkituki:

Taso 1

Kesto: 1-2 kk

Intensiteetti: 1-2 puhelua asiakkaalle

Taso 2

Kesto: 2-3

Intensiteetti: asiakkaan tapaaminen ja 2-3 puhelua



6. Palvelussa käytettävät työmenetelmät

Työmenetelminä käytetään asiakkaiden osallisuutta tukevia menetelmiä, joita toteutetaan pääosin yksilötyöskentelynä mutta myös tarvittaessa ryhmä- ja verkostotyöskentelynä. Näillä autetaan asiakasta työskentelemään jäsenyteeni sekä osallistuvasti. Kaiken työskentelyn pohjana on lastensuojelun asiakassuunnitelma.

Käytettävät menetelmät voivat olla:

1. Keskusteluja ja terapiaa, joiden apuna voidaan käyttää eri lomakkeistoja, kortteja ja pelejä, mallinnusta, kuten roolikarttaa
2. Havainnointia, jolloin voidaan hyödyntää videointia, mallintamista
3. Toiminnallisia menetelmiä
4. Sukupuolisensitiiviset lähestymistavat (vrt. Monika-naiset, Maria-akatemia, Jussi-työ, Lyömätön linja, Tyttöjen talo, Poikien talo jne.)
5. Ryhmätyömenetelmät: esim. ART (Aggression Replacement Training®), Voimaneidot, Non Fighting Generation –järjestön keskusteluryhmät nuorille jne.

Eri menetelmät ja niiden toteuttaminen voivat olla joko vaihtoehtoisia tai toinen toisiaan tukevia.

7. Palvelun tuottamiseksi tarvittavat resurssit

Sosiaalialan koulutuksen saaneet kriisi- ja väkivaltaosaajat.

Työnohjaus.

Työtilat ja välineet.

Kriisisuuntoja, joko väkivallan tekijöille tai uhreille arviointi- ja kuntoutusjakson ajaksi.



Väkivaltaa kokeneiden kuntoutus

8. Palvelun tilaaminen

- Palveluun siirrytään lastensuojelun sosiaalityöntekijän päätöksellä tai työntekijän ohjaamana.

9. Palvelun hinnoittelu

- Maksua ei peritä asiakkaalta. Turva-asuminen maksaa asiakkaalle vuorokausikohtaisen omavastuusuuden.

10. Muut huomiot

Uhrien asema tulee käänteisenä esiin kun käsitellään (alaikäisten) väkivallan tekijöiden tilannetta

- 1) poliisitutkinnassa
- 2) sovitteluun ohjauksissa
- 3) kärjäkäsitelyssä

Uhrin huomioimiseen ja saamaan tukeen tulee kiinnittää erityistä huomiota koko lastensuojelun prosessissa.

=> kokemus, että uhrien saama tuki sattumanvaraista päinvastoin kuin tekijöiden kohdalla

– sosiaalityöntekijät so. sosiaalilautakunnan edustajat joutuvat kokemaan erittäin ristiriitaisia tilanteita etenkin kärjäkäsitelyssä.

Palvelua tarvitaan sekä lastensuojelun tarpeen arvioinnissa että myös suunnitelmallisessa lastensuojelutyössä. Väkivallan kohtaamisen osaamista ja puheeksiottamista tarvitsevat kaikki lastensuojelun työntekijät ml. perhetyöntekijät sekä kotipalvelun työntekijät.

Väkivalta on iso ilmiö Helsingissä, koska noin 30 % asiakkaista kärsii väkivallasta

Idea hoitoon! "Varsinaisesti terveyttä edistävien tai sairauksien hoidossa käytettävien terapiapeliin kaupallinen läpimurto antaa vielä odottaa itseään. "Tarjontaa on etenkin sairauksien ennaltaehkäisyyn kehittyissä peleissä: liikuntaan, elintaparemonttiin ja elämän tasapainoon kannustavissa sovelluksissa. Niiden fokuksessa on ihmisten käyttäytymisen muutoksen tukeminen", Kaitera kertoo. Ks.

<http://www.tekes.fi/ohjelmat/sosiaaliaterveyspalvelut/Ajankohtaista/Kovaa+pelia+Bostonissa+Games+for+Health?type=news>

Väkivallan arvioinnissa on käytössä SAVRY (Structured Assessment of Violence Risk in Youth) -menetelmä

<https://www.stoeltingco.com/stoelting/2294/1467/1497/Psychological/Structured-Assessment-of-Violence-Risk-in-Youth-SAVRY>



Palvelukuvaus Väkivaltaisuuden hoito

Väkivallan tekijöiden kuntoutus

Avokuntoutus ja tehostettu avokuntoutus

23.10.2012



Palvelun sisältöluokan kuvaus ja palveluportaati Väkivaltaisuuden hoito

Lastensuojelun väkivaltaisuuden hoitopalvelut – Yleiskuvaus

Väkivaltaisuuden hoito palvelut vastaa lapsen, nuorten tai vanhempien väkivaltaisena käytöksenä ilmeneviin psyykkisen hyvinvoinnin ja sosiaalisen vuorovaikutuksen ongelmiin. Väkivaltaisuuden hoidon tavoitteena on, että väkivallan tekijän väkivaltainen käytös loppuu ja väkivaltaa kokeneelle tai sen piirissä ollut asiakas saa tarvittavan tuen. (Muutos 31.3.2012 versioon.)

Palveluja ovat vertaisryhmät, avokuntoutus, tehostettu avokuntoutus ja laituskuntoutus sekä palveluohjaus erityispalveluihin.

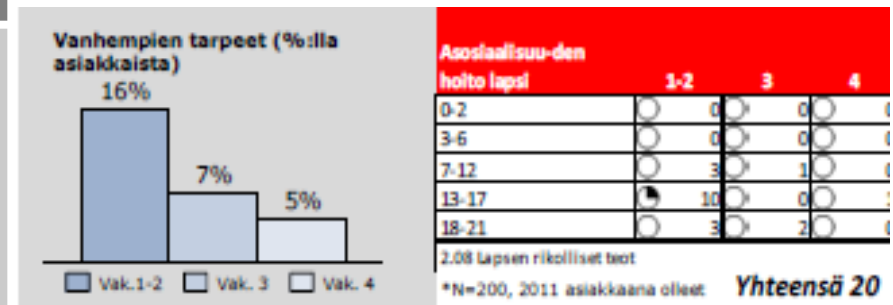
Väkivaltaisuuden hoidon avokuntoutus on kuvattu erikseen väkivallan tekijöille ja väkivallan uhreille.

Palveluportaati

Palvelu	Vakavuus 0	Vakavuus 1	Vakavuus 2	Vakavuus 3	Vakavuus 4
Kuntouttava ryhmätoiminta		x	x	x	x
Avokuntoutus väkivallan tekijöille (sis. tehostetun avokuntoutuksen)		x	x	x	
Avokuntoutus väkivallan uhreille (sis. tehostetun avokuntoutuksen)		x	x	x	
Laituskuntoutus					x
Palveluohjaus		x	x	x	x

Väkivaltaisuuden hoitopalvelujen tavoite Helsingin kaupungin näkökulmasta

- Nuorten väkivaltaisuus aiheuttaa vaaraa nuorelle itselleen tai muille.
- Väkivaltaisuuden hoito on keskeinen osa vaativimpien asiakkaiden hoitoa.
- Vanhempien väkivaltaisuus ilmenee lapsen kohdistuvana tai perheen sisäisenä väkivaltana.
- Perheväkivaltaa ilmenee asiakasanalyysin mukaan noin 30%:lla lastensuojelun asiakkaista jossain vaiheessa asiakkuutta.
- Väkivaltaisuus aiheuttaa lapselle pahimmillaan välitöntä vaaraa ja siihen puuttamalla voidaan ehkäistä sijoituksia.
- Yleinen turvallisuus paranee kaupungissa
- Väkivaltaa kokenut saa tarvittavan avun ja tuen



Kuvattava palvelu

Väkivaltaisuuden hoito väkivallan tekijöille - avokuntoutus

Palvelun kohderyhmä		Kommentit kohderyhmään
Lapsi	x	Palvelu on suunnattu väkivallan tekijöille tai riskiryhmään kuuluville lastensuojelun asiakkaille/perheille. Asiakassegmenteistä tähän palveluun kuuluu erityisesti: Akuutille kaltoin kohtelulle altistuneet lapset ja nuoret (A) Vaarallisesti oirehtivat itselle tai muille uhaksi olevat nuoret (B) Vakavasti oirehtivat lapset/varhaisnuoret C Vakavasti oirehtivat nuoret (D) Vaikeahoitoiset sairaat lapset (G) Riskiryhmät (K) Vakavasti akuutisti psyykkisesti sairaiden ja akuutista vakavasti päihdeongelmasta kärsivien asiakkaiden palvelu pitää räätälöidä. Väkivaltaongelmaan pitää aina puuttua.
Ikäryhmä	6-20	
Aikuinen	x	

1. Tarpeen kuvaus lyhyesti

Lapsen tarpeet:

- Väkivallan loppuminen
- Kuntoutuksen, hoidon ja tuen tarve
- Turvallisuuden tarve, turvallisen aikuisen tarve
- Kuulluksi tulemisen ja ymmärtämisen tarve
- Itseluottamuksen ja arvostuksen tarve
- Toiveikkuuden ja uusien näköalojen tarve
- Haastavien tunteiden hallinta ja uusien toimintatapojen löytäminen hankaliin tilanteisiin
- Tunnetaitojen oppiminen
- Omien arvojen työstäminen

Vanhemman tarpeet:

- Väkivallan loppuminen
- Kuulluksi ja ymmärretyksi tulemisen tarve
- Kuntoutuksen, hoidon ja tuen tarve
- Vanhemmuuden tuen tarve
- Palveluohjaus
- Arjenhallinnan tarve
- Haastavien tunteiden hallinta ja uusien toimintatapojen löytäminen hankaliin tilanteisiin
- Tunnetaitojen oppiminen
- Omien arvojen työstäminen

Perheen tarpeet:

- Väkivallan loppuminen
- Toiveikkuuden ja uusien näköalojen tarve
- Perhedynamiikan parantaminen

2. Palvelun yhteenveto

Väkivallan tekijöille suunnatut palvelut vastaavat lapsen, nuorten tai vanhempien väkivaltaisena käytöksenä ilmeneviin psyykkisen hyvinvoinnin ja sosiaalisen vuorovaikutuksen ongelmiin. Palvelun tavoitteena on, että väkivallan tekijä saa tarvittavan tuen, väkivaltainen käytös loppuu ja lisäksi väkivaltaista käytöstä pyritään ennaltaehkäisemään (väkivallan uhka). Palvelu perustuu lastensuojelun arviointiin ja asiakkaan asiakassuunnitelmaan. Palvelun tilaaja on lastensuojelun sosiaalityöntekijä.

Palvelu koostuu kolmesta vaiheesta: **Arviointivaihe**, jolloin arvioidaan tarkemmin väkivaltaan puuttumisen tarvetta ja asetetaan tarvittaessa kuntoutuksen tavoitteet ja hoitomuodot. **Kuntoutusvaihe** sisältää avohuollon perhe- ja yksilötapaamisia, verkosto- ja ryhmätapaamisia ja palveluohjausta. **Jälkituen** avulla varmistetaan ja raportoidaan kuntoutuksen tulokset.

Palvelulla on kuntoutusvaiheessa neljä palvelutasoa eri vakavuustason tarpeille:

- Taso 1: Kuntoutukseen sisältyy 1 asiakastapaaminen / vko, kesto 1-2 kk
 - Taso 2: Kuntoutukseen sisältyy 1 asiakastapaaminen, terapiakäynti / vko, kesto 3 kk
 - Taso 3: (Tehostettu avokuntoutus) Kuntoutukseen sisältyy 3-5 käyntiä, terapiakäynti/ vko, 1 verkostotapaaminen / kk, kesto 1 kk (+ tarvittaessa lyhytaikainen kriisiasuminen.)
- (Taso 4: Ympäri vuorokautinen laitoshoido/turvakoti)

Väkivallan hoito on moniammatillista ja -hallinnollista työtä, jossa kuntoutuksen toteuttaa esim. sosiaalityöntekijä, sosiaaliohjaaja, sosiaaliterapeutti, terapeutti, psykologi tai psykiatri. Palvelun tuottamiseksi tarvitaan väkivalta- ja kriisityön osaamista.

Palvelu on asiakkaalle maksuton. Turva-asuminen maksaa asiakkaalle vuorokausikohtaisen omavastuusuuden.

Palvelun arvioitu kustannus on X€ / hoitajakso. Palvelu on asiakkaalle maksuton.

3. Palvelun tavoitteet, asiakashyöty ja tulosten todentaminen

Palvelun tavoitteena on, että väkivallan tekijän väkivaltainen käytös loppuu ja asiakas saa tarvittavan tuen. Palvelu perustuu lastensuojelun arviointiin ja asiakkaan asiakassuunnitelmaan. Asiakkaan palvelutarve on arvioitu ja se on todettu lastensuojelun asiakassuunnitelmassa.

Asiakkaan kasvua ja kehitystä vaarantava väkivalta on poistunut asiakkaan elämästä. Asiakas on siirtynyt kevyempiin palveluihin tai lastensuojelun asiakkuus on päättynyt kokonaan.

Tulosten todentaminen: Arvioidaan lastensuojelun asiakassuunnitelman toteutumisena ja asiakaspalautteena palvelusta.



4. Palvelun sisältö

Palvelu koostuu kolmesta vaiheesta:

1. Arviointivaihe, jolloin arvioidaan tarkemmin väkivaltaan puuttumisen tarvetta ja asetetaan tarvittaessa kuntoutuksen tavoitteet ja hoitomuodot
2. Kuntoutusvaihe sisältää avoimuuden perhe- ja yksilötapaamisia, verkosto- ja ryhmätapaamisia ja palveluohjausta.
3. Jälkituen vaiheen avulla varmistetaan ja raportoidaan kuntoutuksen tulokset.

Vaihe 1 – Arviointivaihe

- Tavoite: Tavoitteena on arvioida nopeasti tarkemmin väkivaltaan puuttumisen tarvetta ja asettaa tarvittaessa kuntoutuksen tavoitteet ja hoitomuodot.
- Muoto: Asiakkaan /vanhemman/ perheen tapaaminen kotona, toimintaympäristössä tai toimistolla (yksilötapaaminen tai perhetapaaminen)
- Sisältö: Sisältää 1-4 asiakaskäyntiä sekä tarvittaessa verkostoneuvotteluja eli yhteistyötapaamisia asiakkaan eri verkostojen kanssa.
 - Käynti 1-3, lapsen / vanhemman tapaaminen: tutustuminen, perehtyminen lapsen tilanteeseen (työpari)
 - Käynti 4, lapsen / vanhemman/ perheen tapaaminen: kuntoutusjakson suunnitelmasta sopiminen (työpari)
- Toiminnot ja työmäärä:
 - Lapsen / vanhemman/ perheen tapaaminen
 - Käynnin valmistelu: Asiakkaan dokumentaatioon perehtyminen ja käynnin suunnittelu, verkostojen konsultointi (0,5h / käynti) / työntekijä
 - Tapaaminen asiakkaan kotona, toimintaympäristössä tai toimistolla (1-2h / käynti) / työntekijä
 - Käynnin raportointi: Palvelun tuottanut henkilö dokumentoi käynnin asiakastietojärjestelmään (0,5h / käynti) /työpari
 - Muu: Siirtyminen asiakkaan luokse (1h / käynti) /työntekijä
 - Arviointijakson raportointi sosiaalityöntekijälle 2-3h/kuntoutusjakso
 - Kuntoutusjakson suunnittelu ja dokumentointi: 2-4 h/työpari
- Lisäpalvelut
 - Verkostojen tapaaminen 1,5h
 - Tulkkipalvelut: sisältää tulkkipalvelujen kustannukset + sosiaalityön työaika 1,5-2 kertaisena (lisäkäynnit tai lisäaika)
 - Psykiatrian, lääkärin, poliisin, koulun, päivähoito tms. konsultaatio
- (Huom. yhdestä perheestä voi olla monta asiakasta ts. vaikuttaa tapaamisten määrään.)

4. Palvelun sisältö

Vaihe 2 – Kuntoutusjakso

Tasot 1-3

- Tavoite: Kuntoutusjakson tavoitteena on tasolla 1 asiakkaan voimaannuttaminen ja tukeminen löytämään tilanteeseen ratkaisu. Kuntoutusjakson tavoitteena on tasoilla 2-3 asiakkaan kuntoutuminen suunnitelman mukaisesti. Asiakas on tehnyt väkivaltaa.
- Muoto: Avokuntoutuskäynti asiakkaan kotona, toimintaympäristössä tai toimistolla (yksilötapaaminen tai perhetapaaminen) tai terapiakäynti tasoilla 2-3.
- Sisältö: Kuntoutusjakso koostuu tasolla 1 tapaamisista. Palvelussa asiakas saa ammatillista keskusteluapua, neuvontaa ja palveluohjausta .. Kuntoutusjakso koostuu tasoilla 2-3 asiakastapaamisista ja terapiakäynneistä. Kuntoutusjaksoon sisältyy palaute asiakkaalle sekä asiakkaan arvio kuntoutusjaksosta. Kuntoutusjaksosta raportoidaan vastuusosiaalityöntekijälle.
 - Kuntoutusjakso
 - Lapsen /vanhemman/ perheen tapaaminen: Suunnitelman mukainen tapaaminen/terapiakäynti

Toiminnot ja työ määrä:

- Lapsen tai perheen tapaaminen:
 - Tapaamisen valmistelu: asiakkaan dokumentaatioon perehtyminen ja käynnin suunnittelu (0,5h / käynti) /työntekijä
 - Suunnitelman mukaisen kuntoutuksen tarjoaminen asiakkaan kotona, toimintaympäristössä tai toimistolla (1-2h / käynti)/ työntekijä
 - Tapaamisen raportointi: palvelun tuottanut henkilö dokumentoi käynnin asiakastietojärjestelmään (0,5h / käynti) /työntekijä
 - Muu: Siirtyminen asiakkaan luokse (1h / käynti) /työntekijä
 - Kuntoutusjakson raportointi sosiaalityöntekijälle 2-3h/kuntoutusjakso

Lisäpalvelut:

- Ryhmä- ja vertaistoiminta
- Verkostojen tapaaminen 1,5h
- Tulkkipalvelut: sisältää tulkkipalvelujen kustannukset + sosiaalityön työaika 1,5-2 kertaisena (lisäkäynnit tai lisäaika)
- Psykiatrian, lääkärin, poliisin, koulun, päivähoidon tms. konsultaatio
- **Turva-asumispalvelu 3 tasolla**



4. Palvelun sisältö

Vaihe 3 – Jälkituki

Tavoite: Jälkituen tavoitteena on varmistua kuntoutumisen onnistumisesta ja kerätä tietoa kuntoutuksen tuloksellisuudesta.

- Muoto: Puhelu / käynti asiakkaan kotona tai toimintaympäristössä
- Sisältö: Jälkituki sisältää palvelutasolla yksi (1)1-2 puhelua asiakkaalle. Palvelutasolla 2-3 jälkituki sisältää asiakkaan tapaamisen ja 1-2 puhelua. Jälkituen aikana yhteisesti arvioidaan palvelun onnistuminen.
- Toiminnot ja työmäärä:
 - Seurantapuhelu
 - Puhelu 0,5 h
 - Puhelun kirjaaminen 0,25 h
 - Seurantakäynti:
 - Seurantakäynnin toteuttaminen asiakkaan kotona, toimintaympäristössä tai toimistolla (2h / käynti)
 - Käynnin raportointi: Palvelun tuottanut henkilö dokumentoi käynnin asiakastietojärjestelmään (0,5h / käynti)
 - Muu: Siirtyminen asiakkaan luokse (1h / käynti)



5. Palvelutaso

Palvelun saatavuus:

- Tasolla 1-2 virka-aika
- Taso 3, myös virka-ajan ulkopuolella

Palvelutasot:

Arviointivaihe:

Ei palvelutasoja.

Kesto: 1-2 viikkoa

Intensiteetti: 1-4 tapaamista

Kuntoutusjakso

Taso 1

Kesto: 1-2 kk

- Intensiteetti: Kuntoutukseen sisältyy 1 asiakastapaaminen / vko

Taso 2

Kesto: 3 kk

Intensiteetti: Kuntoutukseen sisältyy 1 asiakastapaaminen / terapiakäynti / vko

Taso 3 (tehostettu avokuntoutus)

Kesto: 1 kk

Intensiteetti: Kuntoutukseen sisältyy 3-5 asiakastapaaminen/terapiakäynti / vko, 1 verkostotapaaminen / kk, kesto 1 kk
+ tarvittaessa lyhytaikainen kriisiasuminen

(Taso 4: Ympäri vuorokautinen laitoshoido/turvakoti)

Jälkituki:

Taso 1

Kesto: 1-2 kk

Intensiteetti: 1-2 puhelua asiakkaalle

Taso 2

Kesto: 2-3

Intensiteetti: asiakkaan tapaamisen ja 1-2 puhelua



6. Palvelussa käytettävät työmenetelmät

Työmenetelminä käytetään asiakkaiden osallisuutta tukevia menetelmiä, joita toteutetaan pääosin yksilötyöskentelynä mutta myös tarvittaessa ryhmä- ja verkostotyöskentelynä. Näillä autetaan asiakasta työskentelemään jäsenyteeni sekä osallistuvasti. Kaiken työskentelyn pohjana on lastensuojelun asiakassuunnitelma.

Käytettävät menetelmät voivat olla:

1. Keskusteluja ja terapiaa, joiden apuna voidaan käyttää eri lomakkeistoja, kortteja ja pelejä, mallinnusta, kuten roolikarttaa
2. Havainnointia, jolloin voidaan hyödyntää videointia, mallintamista
3. Toiminnallisia menetelmiä
4. Sukupuolisensitiiviset lähestymistavat (vrt. Monika-naiset, Maria-akatemia, Jussi-työ, Lyömätön linja, Tyttöjen talo, Poikien talo jne.)
5. Ryhmätyömenetelmät: esim. ART (Aggression Replacement Training®), Voimaneidot, Non Fighting Generation –järjestön keskusteluryhmät nuorille jne.

Eri menetelmät ja niiden toteuttaminen voivat olla joko vaihtoehtoisia tai toinen toisiaan tukevia.

7. Palvelun tuottamiseksi tarvittavat resurssit

Sosiaalialan koulutuksen saaneet kriisi- ja väkivaltaosaajat.

Työnohjaus.

Työtilat ja välineet.

Kriisisuuntoja, joko väkivallan tekijöille tai uhreille arviointi- ja kuntoutusjakson ajaksi.



Väkivallan tekijöiden kuntoutus

8. Palvelun tilaaminen

- Palveluun siirrytään lastensuojelun sosiaalityöntekijän päätöksellä tai työntekijän ohjaamana.

9. Palvelun hinnoittelu

- Maksua ei peritä asiakkaalta.

10. Muut huomiot

Palvelua tarvitaan sekä lastensuojelun tarpeen arvioinnissa että myös suunnitelmallisessa lastensuojelutyössä. Väkivallan kohtaamisen osaamista ja puheeksiottamista tarvitsevat kaikki lastensuojelun työntekijät ml. perhetyöntekijät sekä kotipalvelun työntekijät.

Väkivalta on iso ilmiö Helsingissä, koska noin 30 % asiakkaista kärsii väkivallasta

Idea hoitoon! "Varsinaisesti terveyttä edistävien tai sairauksien hoidossa käytettävien terapiapeliin kaupallinen läpimurto antaa vielä odottaa itseään. "Tarjontaa on etenkin sairauksien ennaltaehkäisyyn kehitetyissä peleissä: liikuntaan, elintaparemonttiin ja elämän tasapainoon kannustavissa sovelluksissa. Niiden fokuksessa on ihmisten käyttäytymisen muutoksen tukeminen", Kaitera kertoo. Ks.

<http://www.tekes.fi/ohjelmat/sosiaalijaterveyspalvelut/Ajankohtaista/Kovaa+pelaa+Bostonissa+Games+for+Health?type=news>

Väkivallan arvioinnissa on käytössä SAVRY (Structured Assessment of Violence Risk in Youth) -menetelmä

<https://www.stoeltingco.com/stoelting/2294/1467/1497/Psychological/Structured-Assessment-of-Violence-Risk-in-Youth-SAVRY>



Palvelukuvaus

Arjenhallinnan palvelut

Tukihenkilö lapselle

6.11.2012



Arjenhallinta – Yleiskuvaus

Lapsen arjenhallinnan palveluilla tuetaan ja kuntoutetaan lasta tai nuorta oman elämän hallintaan. Palvelulla turvataan lapsen arjen sujuminen siten, että lapsi voi kasvaa ja kehittyä ikänsä edellyttämällä tavalla. Lapsen omatoimisuutta tuetaan kehitysvaiheen mukaisesti.

Tavoitteita ovat mm. lapsen tai nuoren itsetunnon ja sosiaalisten taitojen vahvistuminen, päivärytmin säännöllisyys, vapaa-ajan mielekkyys sekä koulunkäynnin sujuminen. Arjen taitojen ja rutiinien kuntouttaminen tarjotaan yleensä osana psykososiaalista, päihde tai asosiaalisuuden hoitoa.

Palveluja ovat avokuntoutus, tehostettu avokuntoutus, tukihenkilö- tai perhe, ryhmätoiminta, lomatoiminta, työllistymispalvelut, nuoren rikosprosessin aikainen sosiaalityö ja sovittelutoiminta.

Palveluportaat

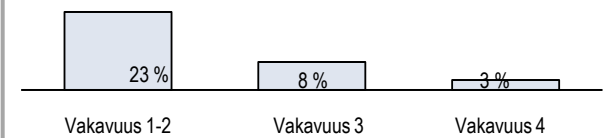
Palvelu	Vakavuus 0	Vakavuus 1	Vakavuus 2	Vakavuus 3	Vakavuus 4
Avokuntoutus		x	x		
Tehostettu avokuntoutus				X	
Tukihenkilö- tai tukiperhe lapselle		x	x	x	x
Kuntouttava ryhmätoiminta, lapsi		x	x	x	x
Lomatoiminta (lastensuojelun) lapsi/perhe		x	x	x	x
Työllistymispalvelut		x	x	x	
Rikoksilla oirehtivien lasten ja nuorten palvelut		x	x	x	x
Sovittelutoiminta		x	x	x	x

Palvelun tavoite Helsingin kaupungin näkökulmasta

Arjenhallintaan liittyvät tarpeet ovat lasten ja nuorten toiseksi yleisin tarveryhmä. Yli 30%:lla lastensuojelun asiakkaista esiintyy tarvetta. Arjenhallinta on keskeinen työkalu lasten ja nuorten kuntouttamisessa. Kun arkeen luodaan riittävät rutiinit, kuntoutuu lapsi tehokkaammin myös muista ongelmista.

Arjenhallinnan palveluita voidaan myös tarjota tueksi itsenäistyville nuorille yhdessä asumispalvelujen kanssa ja siten korvata raskaampien sijaishuollon palvelujen tarvetta.

**Arjenhallinnan tarve,
%:lla lastensuojelun asiakkaista***



*N=200, vuoden 2011 lastensuojelun asiakkaana olleet



Tukihenkilö lapselle

Kuvattava palvelu

Tukihenkilö lapselle

Palvelun kohderyhmä		Kommentit kohderyhmään
Lapsi	x	Palvelu on tarkoitettu lastensuojelun asiakkaana oleville 7-20-vuotiaille lapsille tai nuorille (avo-, sijais- ja jälkihuolto), joilla on tarve saada turvallisen aikuisen tukea ja huomiota sekä heille, jotka haluavat oman tukihenkilön. Mikäli asiakkaalla on vakavia ongelmia (taso 4) ei tukisuhdetta käynnistetä. Mikäli tukisuhde on jo olemassa, ei sitä kuitenkaan keskeytetä.
Ikäryhmä	7-20	
Aikuinen		

1. Tarpeen kuvaus lyhyesti

Lapsen tarpeet:

1. Turvallisen aikuisen tarve
2. Perheen ulkopuolisen aikuisen tarve, joka ei ole ammattilainen / työntekijän roolissa
3. Virkistymisen, uusien elämysten ja kokemusten tarve
4. Kiinnittyä turvalliseen aikuiseen ja yhteiseen toimintaan
5. Nähdä ja kuulla tulemisen tarve
6. Kannustuksen, motivoinnin ja positiivisen palautteen tarve
7. Myönteisen roolimallin tarve (myös miehenmalli ja naisenmalli)

Vanhempien tarpeet:

1. Tieto siitä, että tukihenkilö on luotettava ja turvallinen
2. Tukea kasvatustehtävään
3. Lepo- ja voimaantumishetki vanhemmalle
4. Tieto siitä, että lapsen elämä rikastuu

Perheen tarpeet

1. Voimavaroja perheen arkeen

Tukihenkilön tarpeet:

1. Tarve ja kiinnostus olla lastensuojelua tarvitsevan lapsen tukena
2. Tarve tehdä mielekästä vapaaehtoistyötä ja olla hyödyksi
3. Tukihenkilötoiminta on hyvin järjestetty (koulutusta ja perehdytystä tehtävään, säännöllinen ja tarpeenmukainen tuki sekä työnohjaus, asioista on sovittu etukäteen (tukisuhteen kesto, tapaamisten tiheydestä ja yhteydenpidosta), hyvä lähiohjaus vastuusosiaalityöntekijältä (ml. vuosittainen sopimuksen uusiminen tukihenkilön läsnäollessa), koordinointi, johtaminen, laatu, vertaistuen tarve



2. Palvelun yhteenveto

Lastensuojelun tukihenkilö lapselle palvelu on tarkoitettu lastensuojelun asiakkaana oleville 7-20-vuotiaille lapsille tai nuorille (avo-, sijais- ja jälkihuolto), joilla on tarve saada turvallisen aikuisen tukea, jotka haluavat oman tukihenkilön ja joiden vanhemmat/huoltajat ovat avoimia toiminnalle. Palvelu perustuu lastensuojelun asiakassuunnitelmaan ja se on määräaikainen. Palvelua haetaan vastuusosiaalityöntekijän kautta. Vastuusosiaalityöntekijä tekee päätöksen ja nimeää samalla itsensä tukihenkilön lähiohjaajaksi.

Palvelu koostuu seuraavista vaiheista:

1. Tukihenkilöiden rekrytointi
2. Tukihenkilöiden koulutus
3. Lapsen tarpeisiin vastaavan tukihenkilön etsiminen
4. Tukihenkilötoiminnan tukipalvelut tukihenkilöille
5. Tukihenkilötoiminnan kokonaisuuden koordinointi ja kehittäminen

Palvelutasot:

Tukihenkilötoiminnan tukipalvelut tukihenkilöille (yksilötyönohjaus4.5) sisältyy palvelutasot 1 ja 2

Palvelu on asiakkaalle maksutonta.

3. Palvelun tavoitteet, asiakashyöty ja tulosten todentaminen

Lastensuojelun tukihenkilöpalvelun tavoitteena on tukea lapsen psyykkistä hyvinvointia ja ikätasoista toimintakykyä lastensuojelun asiakassuunnitelman mukaisesti.

Lapsi saa ainakin yhden turvallisen aikuiskontaktin.
Lastensuojelun tarve vähenee tai poistuu kokonaan.

Tulokset todennetaan asiakastilannetta ja tukihenkilösuhdetta tarkastelemalla päätöstä uusittaessa ja toiminta sisällytetään asiakassuunnitelmaan. Tulokset arvioidaan ja todennetaan lastensuojelun asiakassuunnitelmassa.



4. Palvelun sisältö

Palveluun sisältyvät vaiheet:

1. Tukihenkilöiden rekryointi
2. Tukihenkilöiden koulutus
3. Lapsen tarpeisiin vastaavan tukihenkilön etsiminen
4. Tukihenkilötoiminnan tukipalvelut tukihenkilöille
5. Tukihenkilötoiminnan kokonaisuuden koordinointi ja johtaminen

Vaihe 1. Tukihenkilöiden rekryointi

Tavoite: Uusien tukihenkilöiden saaminen, tukihenkilöasian yleinen näkyvyys ja tunnetuksi tuleminen

Muoto: Tukihenkilötoiminnasta tiedottaminen ja rekryointi

Sisältö: tiedottamisen suunnittelu ja toteutus, kyselyihin vastaaminen ja rekryointitoimenpiteiden toteutus (rekryointia tehdään jatkuvasti)

Toiminnot ja työmäärä

Tiedotus- ja rekryointikampanjan suunnittelu 8h ja materiaalin päivitys 4 h

Tiedotus- ja rekryointikampanjan toteutus

Lehti-ilmoitusten lähettäminen ja tarkistaminen 1 h

Rekrytilaisuudet 5h

Tiedusteluihin vastaaminen 6 h

Kampanjan toteutumisen arviointi 1 h

Matkat 2h

Saatavuus

Tukihenkilöiden rekryointia tehdään tukihenkilöiden tarpeessa olevien lasten edun mukaisesti. Tiedotus ja rekryointikampanja voi olla 4-6 kertaa vuodessa.

Uusien tukihenkilöiden rekrytoimiseksi käytetään jatkuvasti myös muita keinoja, kuten messut, lehti-ilmoittelu, tapahtumat jne., sähköinen media jne.

Palvelutasot

Ei ole palvelutasoja



4. Palvelun sisältö

Vaihe 2. Tukihenkilökoulutus

Tavoite: Laadukkaat ja koulutetut tukihenkilöt, jotka sitoutuvat pitkäaikaisesti toimintaan, sitouttaa ja motivoida tulevia tukihenkilöitä.

Muoto: Haastattelut, ryhmäkoulutus 4 x vuodessa (tällä hetkellä 2)

Sisältö: Soveltuvuushaastattelu, arviointi toimintaedellytyksistä ja valmiuksista toimia tukihenkilönä, tietopaketti tukihenkilötoimintaan liittyvistä lastensuojelun prosessiin liittyvistä yksityiskohdista ja laista, tukihenkilöksi kasvamisen prosessin käynnistäminen

Toiminnot ja työmäärä keskimäärin

- Alkuyhteydenotot soveltuvuushaastattelua varten 0,25h/hlö
- Soveltuvuushaastattelut 2h/hlö
- Kurssivalinnat 4h / kurssi (valitaan kurssille sopivat osallistujat)
- Kurssivalmistelut 20h / kurssi (valmistelut, materiaalit, tilan valmistelut + siivoukset, matkat)
- Kurssi 16h / kurssi (3 arki-iltaa, 1 lauantai, 1 sunnuntai)
 - Ls-laki
 - Tukihenkilötoiminnan historia
 - Tukihenkilön rooli
 - Tukihenkilöksi kasvamisen prosessi
 - Ls-lasten erityiset tarpeet
 - Toiminnassa mukana olevien kokemukset
 - Tukihenkilötoiminta käytännössä
- Kurssin arviointi ja yhteenveto 2h

Saatavuus

Soveltuvuushaastattelut kaikille tukihenkilötoiminnasta kiinnostuneille arkisin pääsääntöisesti virka-aikaan, mutta tarvittaessa myös iltaisin 17-20. Soveltuvuushaastatteluista valitaan kurssille soveltuvat henkilöt. Kurssi sijoittuu arki-iltoihin ja viikonloppuihin. Kurssit 4 kertaa vuodessa.

Palvelutasot

Ei ole palvelutasoja



4. Palvelun sisältö

Vaihe 3. Lapsen tarpeisiin vastaavan tukihenkilön etsiminen

Tavoite: Lapsen tarpeita ja toiveita vastaava tukihenkilö tukisuhde, tarvittaessa pitkäaikainen ihmissuhde, jonka jatkuvuutta ja sisältöä arvioidaan säännöllisesti.

Muoto: Lapsen ja sopivan tukihenkilön yhdistäminen ja toiminnan aloittaminen

Sisältö: Lasten hakemusten ja tukihenkilöiden haastattelulomakkeiden läpikäyminen ja yhdistäminen, ns. matching - tarvittaessa yhteistyössä vastuusosiaalityöntekijän kanssa. Aloitusneuvottelu. Tukihenkilö voi löytyä myös lapsen omasta verkostosta.

Toiminnot ja työmäärä keskimäärin

- Hakemusten läpikäyminen, asiakkaan tilanteeseen perehtyminen (Efficca, vastuusosiaalityöntekijä, perhetyöntekijä tms.) 2h / asiakas
- Alkuneuvottelun järjestelyt, aikataulut, papereiden valmistelu 1h / asiakas
- Aloitusneuvottelu (koordinaattori, tukihenkilö, vastuustt., perhe, lapsi, mahdollinen muu yhteistyötaho) 1,5h /asiakas
- Aloitusneuvotteluun liittyvät matkat 1h /asiakas
- Tukihenkilö lisätään resurssiksi Efficcaan 0,20h / asiakas

Saatavuus:

Lähtökohtaisesti virka-ajalla, tarpeen mukaan iltaisin.

Ei palvelutasoja



4. Palvelun sisältö

4. Tukihenkilötoiminnan tukipalvelut tukihenkilöille

Tavoite: Varmistaa, että tukihenkilöt pystyvät tukemaan lasta ja pysyvät tukihenkilölle tarkoitettussa vapaaehtoistyöntekijän roolissa. Tukihenkilöiden pitkäaikainen sitoutuminen.

Muoto: puhelintuki ja sähköpostineuvonta, työnohjaus, vertaistuki-, koulutus- sekä virkistystapaamiset.

Sisältö: Ratkaisuvaihtoehtojen etsiminen erilaisissa tukihenkilötoiminnan pulmatilanteissa. Tukihenkilöiden kuuntelu, tiedon lisääminen ja kokemusten vaihtaminen, tukihenkilöiden työnohjaus. Vertaistuki ja yhteisten kokemusten lisääminen.

Toiminnot ja työmäärä palveluittain:

4.1 Puhelintuki ja sähköpostineuvonta

Tavoite: Antaa vastauksia tukihenkilöä askarruttaviin akuutteihin kysymyksiin virka-aikana. Tukea vapaaehtoista hänen tehtävässään.

Tarvittaessa sitouttaa ja motivoida tukihenkilöä.

Muoto: Puhelinkeskustelut ja sähköposti

Sisältö: Kuuntelu, keskustelu, tarvittavien toimenpiteiden käynnistäminen. Työnjako: tukihenkilö on yhteydessä tukihenkilötoiminnan koordinaattoriin, jos asia koskee tukihenkilön roolia, sitoutumista, motivaatiota tai mahdolliset tulevat tukisuhdetta koskevat muutokset ja kysymykset. Tukihenkilö on yhteydessä vastuusosiaalityöntekijäänsä, jos asia koskee tuettavan tai hänen perheensä elämäntilannetta.

Toiminnot ja työmäärä:

- Puhelu- ja sähköpostineuvontaan kuluva aika 1h / pvä
- Tarvittavien toimenpiteiden käynnistäminen 0,25 / pvä

Saatavuus: virka-aikana, ei päivystyksellisesti (kiireellisissä asioissa tukihenkilöt ovat yhteydessä lastensuojelun päivystykseen / sosiaalipäivystykseen)

Ei palvelutasoja

4.2 Tukihenkilöiden vertaisryhmät

Tavoite: Tukihenkilöiden toiminnan ja jaksamisen tukeminen

Muoto: Tapaamiset

Sisältö: Tukihenkilöiden kokemusten jakamista, toisilta oppimista

Toiminnot ja työmäärä:

- Tapaamisten suunnittelu ja järjestely 5h / kerta
- Matkat 1 h/kerta
- Ryhmätapaaminen 2h-3h/kerta

Saatavuus: Neljästi vuodessa, iltaisin tai viikonloppuisin

Ei palvelutasoja



4. Palvelun sisältö

4. Tukihenkilötoiminnan tukipalvelut tukihenkilöille jatkuu

4.3 Tukihenkilöiden lisäkoulutukset ja virkistys

Tavoite: Tukihenkilöiden toiminnan ja jaksamisen tukeminen, tukihenkilöiden tiedon lisääminen

Muoto: Koulutukset ja virkistystapahtumat

Sisältö: Tukihenkilöiden tiedollisen ja taidollisten valmiuksien lisääminen, virkistäytyminen, vapaaehtoisten tukihenkilöiden kiittäminen

- Valmistelut 5 h / kerta (suunnittelu sekä tiedotus sekä ilmoittautumisten vastaanotto)
- Koulutus- ja virkistystilaisuus 2-3 h / kerta
- Matkat 1h/kerta
- Koulutusten arvioinnin kooste 1h

Saatavuus: 3-4 kertaa vuodessa iltaisin tai viikonloppuisin

Ei palvelutasoja

4.4 Tukihenkilöiden ja tuettavien yhteiset retket ja tapahtumat

Tavoite: Tukihenkilöiden ja tuettavien asiakkaiden yhteisten kokemusten mahdollistaminen, vertaistuki

Muoto: Retket, teemaillat, tapahtumat

Sisältö: Tukihenkilöiden ja tuettavien yhteisten kokemusten lisääminen ja niiden jakaminen vertaisten kesken, esim. vuosittainen kevätretki, joulupuuro, kevät grillaus, leipomistapahtuma, peli-ilta

- Valmistelut 5 h / kerta (suunnittelu sekä tiedotus sekä ilmoittautumisten vastaanotto)
- Tapahtuman kesto 2-4 h / kerta
- Matkat 1-2h / kerta
- Tapahtumien arvioinnin kooste 1h /kerta

Saatavuus: 3-5 kertaa vuodessa iltaisin tai viikonloppuisin

Ei palvelutasoja



4. Palvelun sisältö

4. Tukihenkilötoiminnan tukipalvelut tukihenkilöille jatkuu

Tehostettu tuki tarvittaessa

4.5 Tukihenkilöiden työnohjaus

Tavoite: Tukihenkilöiden toiminnan ja jaksamisen tukeminen erityistilanteissa (erityisen haastavat lapset tai tilanteet, perheiden kriisit tai tukisuhteen kriisit)

Muoto: Yksilötapaamiset tai tarvittaessa puhelinkeskustelut

Sisältö: Työnohjauksen järjestäminen, tapaamisten järjestely, sisällön toteuttaminen

Toiminnot ja työmäärä:

Yksilötapaamiset:

- Tapaamisen järjestelyt, ajanvaraus, tilanteeseen perehtyminen 1h / asiakas
- Tapaaminen 1-2h / asiakas
- Tarvittavien toimenpiteiden käynnistäminen 0,25h / asiakas

Saatavuus: Tarvittaessa, pääsääntöisesti virka-aikana, tarpeen mukaan iltaisin.

Palvelutasot:

- 1. taso: 1-6 tapaamista, max. 6kk
- 2. taso: Säännölliset tapaamiset / puhelut tarvittaessa tukisuhteen keston ajan, räätälöidään tilanteen mukaan. Kriteerinä palvelulle, että tukisuhteen jatkaminen on lapsen edun mukaista.

4.6 Tukihenkilöiden ryhmätyönohjaus

Tavoite: Tukihenkilöiden toiminnan ja jaksamisen tukeminen erityistilanteissa (erityisen haastavat lapset tai tilanteet, perheiden kriisit tai tukisuhteen kriisit)

Muoto: Ryhmätapaaminen

Sisältö: Työnohjauksen järjestäminen, tapaamisten järjestely, tapaamisten toteuttaminen, ryhmätyönohjaukseen kuuluu 6-8 tapaamista.

- Ryhmän kokoaminen ja tiedottaminen 4h / ryhmä
- Sisältöjen suunnitteleminen 3-4h / ryhmä
- Tapaamisen järjestelyt: valmistautuminen, muistutukset, tilavaraukset 2,0 h / tapaaminen
- Tapaamiset 2h / kerta
- Matkat 1h/tapaaminen

Saatavuus: Tarvittaessa, iltaisin tai viikonloppuisin, ryhmässä 4-8 henkilöä. Räätälöidään tilanteen ja tukihenkilöiden tarpeen mukaan.

Ei palvelutasoja



5. Palvelutaso

Palvelun saatavuus:

Kuvattu edellä palvelujen sisällöissä

Palvelun kesto:

Kuvattu edellä palvelujen sisällöissä

Palvelutasot:

Kuvattu edellä palvelujen sisällöissä



6. Palvelussa käytettävät työmenetelmät

Käytettävät menetelmät :

1. Lomakkeet (tukihenkilöhakemus, tukihenkilöhaastattelu, tukihenkilösopimus)
2. Neuvottelut
3. Keskustelut, apuna mm. kortit
4. Toiminnalliset menetelmät, koulutuksissa ja vertaistapaamisissa käytetyt draamamenetelmät (tms.),
5. Erilaiset tutustumiskäynnit
6. Messut, tapahtumat ja muut rekrytilaisuudet
6. Palautteet koulutuksista ja palautteet tukisuhteista
7. Koulutukset
8. Työnohjaus
9. Vertaistapaamiset

7. Palvelun tuottamiseksi tarvittavat resurssit

Palvelun tuottamiseksi tarvitaan sekä lastensuojelun että tukihenkilötoiminnan osaamista. Työssä tarvitaan monipuolista osaamista esim. esiintymistaito, viestintä- ja markkinointi ml. sosiaalinen media sekä ryhmänvetäminen. Koulutus voi olla esim. sosionomi amk tai ylempi amk tai sosiaalityöntekijä.

Resurssina tarvitaan työntekijöiden työnohjausta ja työn sisältöön liittyvä koulutusta.

Tukihenkilöiden rekrytoimiseen, koulutukseen ja tukitoimintoihin tarvittava budjetti .

Tarpeita vastaavat työtilat: työhuoneet, neuvotteluhuone, koulutustilat, jotka ovat käytössä myös iltaisin ja viikonloppuisin.

Palvelun edellytykset lapsen asiakkuuden vastuualueelta:

Vastuusosiaalityöntekijän aktiivinen rooli tukihenkilön lähiohjaajana on pitkän ja lapsen tarpeita vastaavan tukisuhteen edellytys.
Maksuliikenteen hoitaminen ja budjetti tukihenkilöiden palkkioihin ja harrastekulukorvauksiin



8. Palvelun tilaaminen

- Päätöksen palvelusta tekee lastensuojelun sosiaalityöntekijä.

9. Palvelun hinnoittelu

- Maksua ei peritä asiakkaalta.
- Maksua ei peritä vapaaehtoimijalta

10. Muut huomiot

Toiminnassa ei tällä hetkellä pystytä vastaamaan odottavien lasten tarpeisiin (määrä). Yhden ihmisen resurssilla on mahdollisuus kouluttaa ja ottaa toimintaan mukaan noin 50-60 tukihenkilöä vuodessa ja aloittaa näiden uudet tukisuhteet. Tähän lukuun on laskettu mukaan myös lasten omista verkostoista löytyneet tukihenkilöt. Hakemuksia elokuussa 2012 yhteensä 49kpl. Uusia hakemuksia saapuu jatkuvasti. Lasten omista verkostoista syntyneiden tukisuhteiden osalta ei käytetä tukihenkilöhakemusta.

Tukihenkilötoiminta edellyttää työntekijöiden työpisteen fyysiseltä sijainnilta keskeisyyttä, sillä työ on hyvin liikkuvaa. Työtilojen on vastattava myös koulutusten järjestämiseen sekä oltava käytettävissä myös iltaisin ja viikonloppuisin.

On erittäin tärkeää pitkäkestoisen tukisuhteen saavuttamiseksi, että sama ihminen toimii prosessin hoitajana tukihenkilöhaastatteluista aina tukisuhteen aloittamiseen saakka, matching-työ mukaan lukien. Vapaaehtoistoimijoiden motivoiminen ja kiinnittyminen toimintaan pitkäaikaisesti on lapsen edun mukaista ja sopivan lapsi-aikuisen parin löytyminen tärkeää. Näin sama ihminen, joka on haastatellut ja koulutuksen yhteydessä tutustunut vapaaehtoisiiin tukihenkilöihin, voi valita tukihenkilöiden joukosta sen, joka lapsen hakemuksen perusteella parhaiten vastaa hänen tarpeitaan.

Tukisuhteen alkaessa prosessin haltijuus jakaantuu koordinaattorin ja vastuusosiaalityöntekijän kesken. Työnjaon tulee olla selvä: tukisuhdetta ja tukihenkilöyttä koskevat asiat koordinaattorille, tuettavan elämäntilanteeseen tai perheeseen liittyvät asiat vastuusosiaalityöntekijälle. Vastuusosiaalityöntekijä vastaanottaa tukihenkilön laskut ja hoitaa rahaliikenteen eteenpäin. Tukisuhteenjatkosopimusten kannalta on olennaista, että suhdetta tarkastelee vastuusosiaalityöntekijä, sillä hänellä on ajankohtainen tieto ja asiantuntijuus perheen ja lapsen sen hetkisestä tilanteesta ja tarpeesta.

Prosessikaavion käyttäminen on tarpeellista ja selkiyttää työnjakoa sekä prosessin kulkua.



Palvelukuvaus

Arjenhallinnan palvelut

Tukiperhe lapselle

6.11.2012



Arjenhallinta – Yleiskuvaus

Lapsen arjenhallinnan palveluilla tuetaan ja kuntoutetaan lasta tai nuorta oman elämän hallintaan. Palvelulla turvataan lapsen arjen sujuminen siten, että lapsi voi kasvaa ja kehittyä ikänsä edellyttämällä tavalla. Lapsen omatoimisuutta tuetaan kehitysvaiheen mukaisesti.

Tavoitteita ovat mm. lapsen tai nuoren itsetunnon ja sosiaalisten taitojen vahvistuminen, päivärytmin säännöllisyys, vapaa-ajan mielekkyys sekä koulunkäynnin sujuminen. Arjen taitojen ja rutiinien kuntouttaminen tarjotaan yleensä osana psykososiaalista, päihde tai asosiaalisuuden hoitoa.

Palveluja ovat avokuntoutus, tehostettu avokuntoutus, tukihenkilö- tai perhe, ryhmätoiminta, lomatoiminta, työllistymispalvelut, nuoren rikosprosessin aikainen sosiaalityö ja sovittelutoiminta.

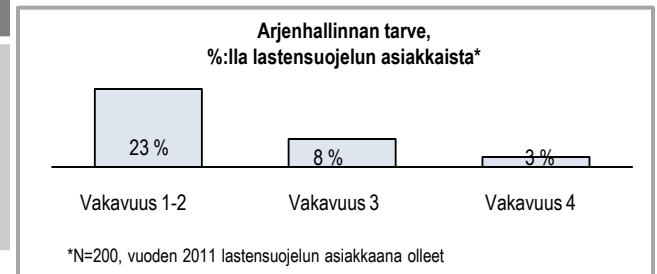
Palveluportaat

Palvelu	Vakavuus 0	Vakavuus 1	Vakavuus 2	Vakavuus 3	Vakavuus 4
Avokuntoutus		x	x		
Tehostettu avokuntoutus				X	
Tukihenkilö- tai tukiperhe lapselle		x	x	x	x
Kuntouttava ryhmätoiminta, lapsi		x	x	x	x
Lomatoiminta (lastensuojelun) lapsi/perhe		x	x	x	x
Työllistymispalvelut		x	x	x	
Rikoksilla oirehtivien lasten ja nuorten palvelut		x	x	x	x
Sovittelutoiminta		x	x	x	x

Palvelun tavoite Helsingin kaupungin näkökulmasta

Arjenhallintaan liittyvät tarpeet ovat lasten ja nuorten toiseksi yleisin tarveryhmä. Yli 30%:lla lastensuojelun asiakkaista esiintyy tarvetta. Arjenhallinta on keskeinen työkalu lasten ja nuorten kuntouttamisessa. Kun arkeen luodaan riittävät rutiinit, kuntoutuu lapsi tehokkaammin myös muista ongelmista.

Arjenhallinnan palveluita voidaan myös tarjota tueksi itsenäistyville nuorille yhdessä asumispalvelujen kanssa ja siten korvata raskaampien sijaishuollon palvelujen tarvetta.





Tukiperhe lapselle

Kuvattava palvelu

Tukiperhe lapselle -palvelu

Palvelun kohderyhmä		Kommentit kohderyhmään
Lapsi	x	Palvelu on tarkoitettu lastensuojelun asiakkaana oleville 0–17-vuotiaille lapsille tai nuorille, joilla on tarve saada kasvunsa tueksi sosiaalisia verkostoja ja kokemuksia turvallisesta perhe-elämästä. Palvelu on myös tarkoitettu ehkäisemään vanhempien uupumusta. Lapsen vanhempi hakee tukiperhettä yhdessä lapsen vastuusosiaalityöntekijän kanssa. Tukiperhetoimintaa järjestetään myös perhehoitoon sijoitetuille erityistukea tarvitseville lapsille. Tällöin tukiperhe löytyy useimmiten sijaisperheen verkostoista. Tukiperheet ovat vapaaehtoistoimijoita. Palvelu soveltuu erityisesti asiakassegmenteille C, E, F, H, I.
Ikäryhmä	0-17	
Aikuinen	x	

1. Tarpeen kuvaus lyhyesti

Lapsen tarpeet:

- Saada olla vuorovaikutuksessa ei-ammattillisessa roolissa toimivien turvallisten aikuisten kanssa.
- Saada olla vuorovaikutuksessa perheen ulkopuolisen verkoston kanssa.
- Saada virkistystä, uusia elämyksiä ja kokemuksia
- Kiinnittyä turvalliseen aikuiseen ja yhteiseen toimintaan
- Tulla nähdyksi ja kuulluksi
- Saada kannustusta, motivointia ja positiivista palautetta
- Saada myönteisiä roolimalleja (mm. mies, nainen, isoäiti, isoisä, sisarus, kaveri)

Vanhempien tarpeet:

- Saada tietää, että tukiperhe on luotettava ja turvallinen
- Saada tukea kasvatustehtävään
- Saada aikaa järjestää omia asioita ja levätä - voimaantua
- Saada mahdollisuus hankkia uusia tai herättää toimimaan vanhoja verkostoja ja ystävyys-suhteita
- Tietää, että lapsen elämä rikastuu

Perheen tarpeet:

- Saada arki sujumaan paremmin ja kasvattaa ja luoda hyviä verkostoja

Tukiperheen tarpeet:

- Saada koulutusta ja perehdytystä tehtävään. Saada hyvää lähiohjausta ja tukea tukiperhetoiminnan sosiaalityöntekijältä sekä tilanteen niin vaatiessa myös työnohjausta. Saada sopia asioista etukäteen (tukiperhesuhteen kesto, tukiperheviikonloppujen tiheys, yhteistyö vanhempien ja sosiaalityöntekijöiden kanssa). Saada olla mukana hyvin järjestetyssä toiminnassa (koordinointi, johtaminen, laatu), jossa voi auttaa lapsia. Saada vertaistukea. Saada omille lapsille kavereita/lisättyä omaa verkostoa.



2. Palvelun yhteenveto

Lastensuojelun tukiperhe lapselle -palvelu on tarkoitettu lastensuojelun asiakkaana oleville 0-17-vuotiaille lapsille tai nuorille (avo-, sijais- ja jälkihuolto), joilla on tarve saada turvallisen perheen tukea, ja joiden vanhemmat haluavat lapselle tukiperheen. Palvelu perustuu lastensuojelun asiakassuunnitelmaan ja se on määräaikainen. Pääsääntöisesti lapsi vieraillee tukiperheessä 1 -2 viikonloppua/kk sekä 1-2 viikkoa/ loma-aikana.

Palvelu koostuu seuraavista vaiheista:

1. Tukiperheiden rekrytointi
2. Tukiperheiden valmennus
3. Lapsen tarpeisiin vastaavan tukiperheen etsiminen
4. Tukiperhejakson ohjaus ja koordinointi (tukiperhesuunnitelma ja suunnitelman toteutumisen arviointipalaverit sekä päätöksenteko)
5. Tukiperheiden tukipalvelut

Palvelu on asiakkaalle maksutonta.

Tukiperheiden tukipalvelussa on kaksi palvelutasoa.

3. Palvelun tavoitteet, asiakashyöty ja tulosten todentaminen

Lastensuojelun tukiperhepalvelun tavoitteena on tukea lapsen psyykkistä hyvinvointia ja ikätasoista toimintakykyä lastensuojelun asiakassuunnitelman mukaisesti.

Lapsi saa kokemuksia turvallisesta perhe-elämästä.

Lapsen vanhemmat saavat aikaa koota voimia ja järjestää elämäntilannettaan.

Tulokset todennetaan tukiperhesuhteen arviointipalavereissa, joihin osallistuvat lapsen perhe, tukiperhe, lapsen vastuusosiaalityöntekijä sekä tukiperhetoiminnan sosiaalityöntekijä. Tulokset arvioidaan ja todennetaan asiakassuunnitelmassa.



4. Palvelun sisältö

Palveluun sisältyvät vaiheet:

1. Tukiperheiden rekrytointi
2. Tukiperhevalmennus
3. Lapsen tarpeisiin vastaavan tukiperheen etsiminen
4. Tukiperhejakson ohjaus ja koordinointi (tukiperhesuunnitelma ja suunnitelman toteutumisen arviointipalaverit sekä päätöksenteko)
5. Tukiperheiden tukipalvelu

Vaihe 1. Tukiperheiden rekrytointi

Tavoite: Laadukkaiden tukiperheiden saaminen

Muoto: Tukiperhetoiminnasta tiedottaminen ja rekrytointi

Sisältö: tiedottamisen suunnittelu ja toteutus, kyselyihin vastaaminen ja rekrytointitoimenpiteiden toteutus (rekrytointia tehdään jatkuvasti)

Toiminnot ja työmäärä

Tiedotus- ja rekrytointikampanjan suunnittelu 9 h (kokoukset ja esiintyjien hankkiminen ja valmentaminen)

Tiedotus- rekrytointimateriaalin päivitys 4 h

Tiedotus- ja rekrytointikampanjan toteutus

Lehti-ilmoitusten lähettäminen ja tarkistaminen 1 h

Rekrytilaisuudet 5h (valmistelu, tilaisuus ja loppusiivous)

Tiedusteluihin vastaaminen 3 h

Uusien perheiden tietojen kirjaaminen 1 h

Kampanjan toteutumisen arviointi 1 h

Mahdolliset matkat kampanjapaikalle 2-3 h

Yht. 24 -27 h

Saatavuus

Tukiperheiden rekrytointia tehdään tukiperheiden tarpeessa olevien lasten edun mukaisesti. Tiedotus- ja rekrytointikampanja voi olla 4-6 kertaa vuodessa. Tämän lisäksi on pienempiä rekrytointitapahtumia (messut, lehti-ilmoittelu, tapahtumat jne., sähköinen media jne.)

Palvelutasot

Ei ole palvelutasoja



Tukiperhe lapselle

4. Palvelun sisältö

Vaihe 2. Tukiperhevalmennus

Tavoite: laadukkaiden tukiperheiden saaminen

Muoto: perhekohtainen ennakkovalmennus

Sisältö: puhelinkeskustelut, tapaamiset toimistolla ja perheen kotona, arviointi toimintaedellytyksistä ja valmiuksista toimia tukiperheenä

Toiminnot ja työmäärä keskimäärin

- Alkuarviointi perhevalmennuksen aloittamiseksi: puhelinkeskustelu, hakemusten käsittely 1h
- Tukiperheen tapaaminen toimistolla ja sen käytännön järjestelyt (työpari) 3,5 h
- Tapaaminen tukiperheen kotona ja sen käytännön järjestelyt (työpari) 3 h/ kerta
- Matkat tukiperheen kotiin (työpari) 1-3h/käynti
- Arviointikeskustelu ja arvio perheen toimintaedellytyksistä ja valmiuksista toimia tukiperheenä (työpari) 1h/perhe
- Perhevalmennusraportin kirjoittaminen Efficaan 2,5 h

Saatavuus

Tukiperhevalmennus järjestetään kaikille alkuarvioinnissa hyväksytyille tukiperhetoiminnasta kiinnostuneille. Valmennusta annetaan perheille ympäri vuoden. Palvelu on pääsääntöisesti virka-aikaan, mutta tarpeen mukaan myös virka-ajan ulkopuolella.

Palvelutasot

Ei ole palvelutasoja



4. Palvelun sisältö

3. Lapsen tarpeisiin vastaavan tukiperheen etsiminen

Tavoite: Löytää lapsen tarpeita vastaava tukiperhe

Muoto: Lapsen ja tukiperheen yhteen saattaminen

Sisältö: Lapsen hakemuksen ja perhevalmennusraporttien läpikäynti ja sopivien parien löytäminen ja päätöksenteko tiimin yhteistyönä

Toiminnot ja työmäärä

- Selvitystyö (hakemukset, Effic ja puhelinkeskustelut) 1-2 h /hakemus
- Lapsen ja tukiperheen tapaaminen tukiperheessä (myös vastuu sostt. ja tukiperhetoiminnan sostt. mukana):
 - Tapaamisen valmistelu 2 h (erilaiset käytännön järjestelyt)
 - Tapaaminen tukiperheen kotona 2-3 h (tutustuminen ja tukiperhesuunnitelman tekeminen)
 - Tukiperhesuunnitelman ja tehtyjen sopimusten kirjaaminen, sekä päätöksenteko Effican 2 h
 - Muut: matkat tukiperheeseen 1-2 h

Saatavuus

Tehdään pääsääntöisesti virka-aikaan. Tapaamiset voivat olla erityistilanteissa myös virka-ajan jälkeen.

Palvelutasot

Ei ole palvelutasoja

4. Tukiperhejakson ohjaus ja koordinaointi

Tavoite: Lapsen tarpeita palveleva määräaikainen tukiperhesuhde

Muoto: Tukiperhetoiminnasta vastaavan työntekijän vetämä tukiperheprosessi: Aloitukset, väliarviointi- ja lopetuspalaverit. Osallistujina lapsen perhe, tukiperhe sekä lapsen vastuu ja tukiperhetoiminnan sosiaalityöntekijä.

Sisältö: Tukiperhesuunnitelman toteutumista arvioivat tapaamiset ja keskustelut. Pääsääntöisesti lapsi vieraillee tukiperheessä 1 -2 viikonloppua/kk sekä 1-2 viikkoa/ loma-aikana.

Toiminnot ja työmäärä

- Tapaamisten valmistelu ja jälkityöt 2,5 h/tapaaminen
- Keskustelun vetäminen tapaamisissa 1,5h/tapaaminen
- Dokumentointi ja päätöksenteko Effican 2h/tapaaminen
- Muut: matkat muihin toimipisteisiin 1-2h/tapaaminen

Saatavuus

Tehdään pääsääntöisesti virka-aikaan. Tapaamiset voivat olla erityistilanteissa myös virka-ajan ulkopuolella.

Palvelutasot

Ei ole palvelutasoja

4. Palvelun sisältö

5. Tukiperheiden tukipalvelut

Tavoite: Varmistaa, että tukiperheet pystyvät tarjoamaan lapsen tarpeita vastaavaa hoitoa. Tukiperhetoiminnan työntekijät (tiimi) huolehtii tukiperheen tukipalveluiden saamisesta.

Muoto: puhelintuki, työnohjaus, vertaistuki-, koulutus- sekä virkistystapaamiset.

Sisältö: Ratkaisuvaihtoehtojen etsiminen erilaisissa tukiperhetoiminnan pulmatilanteissa. Tukiperheiden kuuntelu, tiedon lisääminen ja kokemusten vaihtaminen.

Toiminnot ja työmäärä palveluittain:

Puhelintuki (neuvontapuhelin ja tukiperheiden nimikkotyöntekijät)

Tavoite: Antaa vastauksia tukiperhettä askarruttaviin akuutteihin kysymyksiin virka-aikana.

Muoto: Puhelinkeskustelut

Sisältö: Kuuntelu, keskustelu, palveluohjaus, tarvittavien toimenpiteiden käynnistäminen

Toiminnot ja työmäärä:

- Puhelu 0,5 h
- Tarvittavien toimenpiteiden käynnistäminen 0,5 h
- Saataavuus: Neuvontapuhelin virka-aikana klo 8:15-16 (muulloin sosiaalipäivystys) ja tukiperheiden nimikkotyöntekijät virka-aikana lukuun ottamatta neuvotteluja.

Tehostettu tuki erityistilanteissa

- Tarvittavat tehostetut tukipalvelut (esim. säännölliset puhelut, arviointipalavereiden ulkopuoliset tapaamiset toimistolla tai tukiperheen kotona, työnohjaus) räätälöidään tilanteen mukaan.
- Tilanteen niin vaatiessa palveluohjaus muihin tukipalveluihin.

Tukiperheiden koulutus- ja vertaisryhmätapaamiset

Tavoite: Tukiperheiden toiminnan ja jaksamisen tukeminen

Muoto: Viikonloppukoulutukset ja iltatapaamiset

Sisältö: Tukiperheiden tiedollisen ja taidollisten valmiuksien lisääminen sekä virkistysjärjestäminen tukiperheille.

Toiminnot ja työmäärä:

Koulutus

- Kesto 2 päivää/vuosi
- Suunnittelu: yhteensä 11-12h/koulutus
- koulutustarpeiden selvittäminen 2 h/ koulutus
- koulutuspaikan valinta 1h/koulutus
- ulkopuolisten kouluttajien hankkiminen 2h/koulutus
- itse vedettävien osioiden valmisteleminen 6h/koulutus
- Toteutus 7,5 h / koulutuspäivä / 4 työntekijää
- Koulutuksen arviointi 2 h/koulutus



Tukiperhe lapselle

4. Palvelun sisältö

Tukiperheiden vertaisryhmät

Tavoite: Tukiperheiden toiminnan ja jaksamisen tukeminen

Muoto: Tapaamiset

Sisältö: Tapaamisten suunnittelu ja järjestely

- Vertaisryhmät 4-6krt/vuosi
- Valmistelut 2 h/kerta
- Ryhmätapaaminen 2h-3h/kerta
- Kirjaaminen 0,5 h/ kerta

Tukiperheiden työnohjaus

Tavoite: Tukiperheiden toiminnan ja jaksamisen tukeminen erityisilanteissa (erityisen haastavat lapset)

Muoto: Ryhmätyönohjaus (6-8 vanhempaa)

Sisältö: Työnohjauksen järjestäminen, tapaamisten järjestely

Toiminnot ja työmäärä:

- Sosst. koordinoi ryhmille ulkopuolisen työnohjauksen
- Työnohjaajan valinta, tilojen varaaminen ja aikatauluista sopiminen, ryhmien kokoaminen
- Työmäärä yhteensä noin 2 päivää/ ryhmä



Tukiperhe lapselle

5. Palvelutaso

Saatavuus:

Suurin osa palveluista virka-aikana, osa neuvotteluista voi olla virka-ajan jälkeen, tukiperheiden koulutusta voi olla myös iltaisin ja viikonloppuisin.

Palvelutasot:

Tukiperheiden tukipalvelut

Tasolla 1: puhelintuki (neuvonta/päivystys) ja koulutus- ja vertaisryhmätapaamiset 1-3/tapaamista vuosi

Tasolla 2: tehostettu tuki erityistilanteessa: räätälöidysti tapaamiset, tukipuhelut ja työnohjaus

Muissa palveluissa ei ole palvelutasoja.



6. Palvelussa käytettävät työmenetelmät

Työ jakaantuu selkeästi kahteen osioon. Toinen suuntautuu toimenpiteisiin, jotka kohdistuvat tukiperheisiin (rekrytointi ja tuen järjestäminen). Toinen taas asiakastyöhön yhdessä vastuusosiaalityön kanssa. Jälkimmäisen työskentelyn pohjana on lastensuojelun asiakassuunnitelma, jossa tavoite määritellään sekä yhtenäinen vaikuttavuuden arvioinnin malli.

Käytettävät menetelmät tällä hetkellä ovat :

1. Keskustelut, joiden apuna voidaan käyttää erilaisia lomakkeita, kortteja ja pelejä; mahdollisesti mallinnusta, kuten vanhemmuuden roolikarttaa
2. Tukiperheiltä saadut palautelomakkeet
3. Tukiperhetapaamiset ja koulutustilaisuudet (joissa käytössä erilaisia menetelmiä)
4. Rekrytoinnissa menetelminä infotilaisuudet yhdessä eri toimijoiden kanssa (tukihenkilötoiminta, perhehoito, pääkaupunkiseudun kunnat ja järjestöt), lehtikirjoitukset, messuille ja tapahtumiin osallistuminen, facebook-sivu, nettisivut, neuvontapuhelin ja -sähköposti, ”puskaradio”.

7. Palvelun tuottamiseksi tarvittavat resurssit

Palvelua tuottaa sosiaalityöntekijät ja sosiaaliohjaaja t.

Palvelukokonaisuuden hyvin tunteva ja monipuolisesti osaava henkilöstö (sosiaalityö, esiintymistaito, viestintä- ja markkinointi ml. sosiaalinen media, ajokortti)

Viraston tiedotuksen tuki (esitteet, tiedotteet, nettisivut, viestintästrategia)

Työtilat, kokoushuone ja työvälineet (ml. auton käyttö).



8. Palvelun tilaaminen

Palvelun tilaa vastuusosiaalityöntekijä asiakassuunnitelmaan perustuen.

9. Palvelun hinnoittelu

- Maksua ei peritä asiakkaalta.

10. Muut huomiot

Näkyvissä olevia, mutta ei vielä suuressa määrin mukana olevia asiakasryhmiä ovat:

- Erityistä hoitoa vaativat lapset
- Monikulttuurinen tukiperhetoiminta
- Tukiperhetoiminta koko perheelle? (<http://www.mll.fi/perheille/tukihenkit>)
- Tukiperhetoiminnan tarvetta on varhaisen tuen asiakkailla

Ympäri vuoden toimivat lomaperheet ovat omalta osaltaan lyhentäneet tukiperhejonoa ja vastanneet Varhaisen tuen tiimien asiakkaiden tukiperhetarpeisiin. Asiakkaiden kiinnostus perinteiseen lomaperhetoimintaan on vähenemässä.



Palvelukuvaus

Arjenhallinnan tehostettu avokuntoutus

23.5.2012



Arjenhallinta – Yleiskuvaus

Lapsen arjenhallinnan palveluilla tuetaan ja kuntoutetaan lasta tai nuorta oman elämän hallintaan. Palvelulla turvataan lapsen arjen sujuminen siten, että lapsi voi kasvaa ja kehittyä ikänsä edellyttämällä tavalla. Lapsen omatoimisuutta tuetaan kehitysvaiheen mukaisesti.

Tavoitteita ovat mm. lapsen tai nuoren itsetunnon ja sosiaalisten taitojen vahvistuminen, päivärytmin säännöllisyys, vapaa-ajan mielekkyys sekä koulunkäynnin sujuminen. Arjen taitojen ja rutiinien kuntouttaminen tarjotaan yleensä osana psykososiaalista, päihde tai asosiaalisuuden hoitoa.

Palveluja ovat avokuntoutus, tehostettu avokuntoutus, tukihenkilö- tai perhe, ryhmätoiminta, lomatoiminta, työllistymispalvelut, nuoren rikosprosessin aikainen sosiaalityö ja sovittelutoiminta.

Palveluportaati

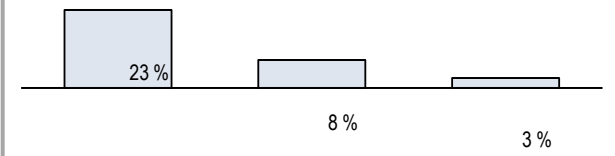
Palvelu	Vakavuus 0	Vakavuus 1	Vakavuus 2	Vakavuus 3	Vakavuus 4
Avokuntoutus		x	x		
Tehostettu avokuntoutus				X	
Tukihenkilö- tai perhe lapselle		x	x	x	x
Kuntouttava ryhmätoiminta, lapsi		x	x	x	x
Lomatoiminta (lastensuojelun) lapsi/perhe		x	x	x	x
Työllistymispalvelut		x	x	x	
Rikoksilla oirehtivien lasten ja nuorten palvelut		x	x	x	x
Sovittelutoiminta		x	x	x	x

Palvelun tavoite Helsingin kaupungin näkökulmasta

Arjenhallintaan liittyvät tarpeet ovat lasten ja nuorten toiseksi yleisin tarveryhmä. Yli 30%:lla lastensuojelun asiakkaista esiintyy tarvetta. Arjenhallinta on keskeinen työkalu lasten ja nuorten kuntouttamisessa. Kun arkeen luodaan riittävät rutiinit, kuntoutuu lapsi tehokkaammin myös muista ongelmista.

Arjenhallinnan palveluita voidaan myös tarjota tueksi itsenäistyville nuorille yhdessä asumispalvelujen kanssa ja siten korvata raskaampien sijaishuollon palvelujen tarvetta.

Arjenhallinnan tarve,
%:lla lastensuojelun asiakkaista*



Vakavuus 1-2

Vakavuus 3

Vakavuus 4

*N=200, vuoden 2011 lastensuojelun asiakkaana olleet



Kuvattava palvelu

Arjenhallinnan tehostettu avokuntoutus

Palvelun kohderyhmä		Kommentit kohderyhmään
Lapsi	x	<p>Palvelu kohdistetaan lapsille ja nuorille, jotka tarvitsevat oman arjenhallinnan taitojen ja rutiinien oppimista ja mallintamista. Kohderyhmään kuuluu vakavasti oireilevia (mm. psykososiaaliset, päihde, asosiaalisuus) lapsia ja nuoria, joiden arjenhallinnassa ja säännöllisessä päiväohjelmassa on vakavia puutteita. Yli 17-vuotiaiden osalta arjenhallinnan kuntoutuksella tavoitellaan nuoren kykyä selvitä itsenäisesti. Alle 7-vuotiaiden osalta arjenhallinta kuntoutetaan kohdistamalla palvelu lasten vanhempien kuntouttamiseen, jotta nämä pystyvät toimimaan riittävinä vanhempina.</p> <p>Kohderyhmään kuuluvat :</p> <ul style="list-style-type: none"> • Vakavasti oirehtivat lapset ja nuoret (segmentti D) • Lapset joiden vanhemmillä on vakavia ongelmia (E) • Nuoret joiden vanhemmillä on vakavia ongelmia (F) • Vaikeahoitoiset sairaat lapset (G) <p>Joissakin tapauksissa palvelu voi sopia myös:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Vaarallisesti oirehtivat itselle tai muille uhaksi olevat nuoret (B)
Ikäryhmä	7-20	
Aikuinen		

1. Tarpeen kuvaus lyhyesti

Lapsen tarpeet

- Normaali päivrytmi ja toiminta, ml. koulunkäynti ja vapaa-aika
- Luotettava ja turvallinen aikuissuhde
- Tukiverkosto
- Turvallinen arki
- Parempi itsetunto ja myönteinen minäkuva

Nuoren tarpeet

- Arjenhallinnan taitojen kehittäminen
- Kyky selvitä arjessa itsenäisesti
- Opiskelu- tai työpaikan löytäminen
- Tukiverkosto
- Turvallinen arki
- Parempi itsetunto ja myönteinen minäkuva

Vanhemman tarpeet

- Tukea sovittujen arjen rutiinien / pelisääntöjen ylläpitämiseen
- Tukea ja koulutusta, miten vaikeaa lasta käsitellään
- Tuki sille että antaa lapselle tilaa itsenäistyä
- Ymmärrys siitä että lapsi tarvitsee edelleen tukea/vanhemmuiltaan



2. Palvelun yhteenveto

Arjenhallinnan tehostettu avokuntoutus on sosiaalityöntekijän yhdessä perheen kanssa tekemään lapsikohtaiseen asiakassuunnitelmaan perustuva määräaikainen lastensuojelun avohuollon tukitoimi. Palvelu kohdistetaan lapsille ja nuorille, jotka tarvitsevat runsaasti tukea oman arjenhallinnan taitojen, rutiinien ja mallien oppimiseen. Palvelun tavoitteena on lapsen tai nuoren arjen turvaaminen ja oman elämän hallinnan lisääminen siten, että lapsi tai nuori voi kasvaa ja kehittyä ikänsä edellyttämällä tavalla ja oppii pois omaa kasvua ja kehitystä vaarantavista toiminnasta. Palvelu toteutetaan lapsen tai nuoren kotona tai toimintaympäristössä.

Palvelu koostuu kolmesta vaiheesta: Motivointivaiheessa asetetaan kuntoutuksen tavoitteet, kuntoutusvaihe sisältää avohuollon perhe- ja yksilötapaamisia ja jälkituen avulla varmistetaan ja raportoidaan kuntoutuksen tulokset.

Palvelu on yhden vakavuustason (3) tarpeille:

- Taso 3: Kuntoutukseen sisältyy 4 perhetapaamista 3-4 yksilökäyntiä ja 1 tukipuhelu viikossa sekä 1 verkostotapaaminen /kk, kesto max. 3 kk (lisäksi mahdollinen jälkituen jakso 3 kk)

Kuntoutuksen toteuttaa ohjaaja, palvelun suunnitelmasta ja arvioinnista vastaa sosiaalityöntekijä. Palvelun voi tilata asiakkaan vastuusosiaalityöntekijä.

Palvelun arvioitu kustannus on X€ / hoitajakso. Palvelu on asiakkaalle maksuton.

3. Palvelun tavoitteet, asiakashyöty ja tulosten todentaminen

Palvelun tavoitteena on lapsen tai nuoren arjen turvaaminen ja oman elämän hallinnan lisääminen siten, että lapsi voi kasvaa ja kehittyä ikänsä edellyttämällä tavalla. Tavoitteen toteutumisen kannalta arjenhallinnan keskeisimmät osa-alueet ovat:

- lapsen/nuoren itsetunnon ja sosiaalisten taitojen vahvistuminen
- päivärytmin säännöllisyys
- vapaa-ajan mielekkyys
- koulunkäynnin sujuminen
- Omaa kasvua ja kehitystä vaarantavan toiminnan päättymisen.

Palvelun tuloksena lapsen/nuoren arki on säännöllistä tai nuori kykenee selviämään arjessa, eikä hän omalla toiminnallaan vahingoita omaa kasvua ja kehitystä.

Palvelun tulos todennetaan arvioimalla asiakkaan tilanne kuntoutusjakson loppuksi. Arviointi toteutetaan lastensuojelun yleisellä arviointimallilla (kehitteillä), jolla määritellään kuntoutuksen tarve sekä palvelun päättymisen edellytykset.

Tehostetun palvelun tarve on poistunut, kun lapsen tai nuoren arki on säännöllinen ja toiminta ikätasolle normaalia, tai kun nuori kykenee toimimaan arjessa kevyempien palvelujen tukema tai palvelun tarve on kokonaan poistunut.



4. Palvelun sisältö

Arjenhallinnan tehostettu avokuntoutus perustuu asiakassuunnitelmaan. Asiakassuunnitelmassa määritellään palvelun sisältö, toteutus ja arviointi.

Palveluun sisältyvät vaiheet

Kotona ja perheen muussa omassa toimintaympäristössä tehtävä tehostettu avokuntoutus sisältää kolme vaihetta:

- 1) Motivointijakso
- 2) Kuntoutusjakso
- 3) Jälkituki (tarvittaessa)

Tehostetun avokuntoutuksen eri vaiheisiin sisältyy palveluntuottajan, palvelusta vastaavan sosiaalityöntekijän ja perheen yhteinen alkutapaaminen, väliarviointeja (kuntoutusjakson aikana kolmen kuukauden välein) ja loppuarviointi.

Vaihe 1 – Motivointijakso

- Tavoite: Motivointijakson tavoitteena on tutustua lapsen arkeen ja asettaa yhdessä työskentelyn osatavoitteet.
- Muoto: Avokuntoutuskäynti asiakkaan kotona tai toimintaympäristössä (yksilötapaaminen tai perhetapaaminen)
- Sisältö: Motivointijakso sisältää 5 asiakaskäyntiä sekä tarvittaessa verkostoneuvotteluja eli yhteistyötapaamisia asiakkaan eri verkostojen kanssa. Mikäli asiakas on ennalta tuttu tai tutustumisen sujuu nopeammin, voidaan siirtyä nopeammin kuntoutusjaksoon.
 - Käynti 1, perhetapaaminen: Alkutapaaminen, tavoitteiden asettaminen (sosiaalityöntekijä, sosiaaliohjaaja)
 - Käynnit 2-3, yksilökäynnit (lapsi): Tutustuminen, perehtyminen lapsen tilanteeseen ja motivaation selvittäminen (sosiaaliohjaaja)
 - Käynnit 4, yksilökäynnit (vanhempi): Tutustuminen, perehtyminen lapsen ja vanhempien tilanteeseen ja motivointi (sosiaaliohjaaja/sosiaalityöntekijä)
 - Käynti 5, perhetapaaminen: Kuntoutusjakson suunnitelmasta sopiminen (sosiaaliohjaaja & sosiaalityöntekijä)
- Toiminnot ja työmäärä:
 - Avokuntoutuskäynti (perhetapaaminen, yksilökäynti):
 - Käynnin valmistelu: Asiakkaan dokumentaatioon perehtyminen ja käynnin suunnittelu (0,5h / käynti)
 - Suunnitelman mukaisen kuntoutuksen tarjoaminen asiakkaan kotona tai toimintaympäristössä (2h / käynti)
 - Käynnin raportointi: Palvelun tuottanut henkilö dokumentoi käynnin asiakastietojärjestelmään (0,5h / käynti)
 - Muu: Siirtyminen asiakkaan luokse (1h / käynti)
 - Kuntoutusjakson suunnittelu: 2 h (sosiaalityöntekijä)
- Lisäpalvelut
 - Verkostojen tapaaminen 1,5h (sosiaalityöntekijä)
 - Tulkkipalvelut: sisältää tulkkipalvelujen kustannukset + sosiaalityön työaika 1,5-2 kertaisena (lisäkäynnit tai lisäaika)

Vaihe 2 – Tehostettu avokuntoutusjakso

- **Tavoite:** Kuntoutusjakson tavoitteena on lapsen kuntoutuminen suunnitelman mukaisen työskentelyn eri menetelmien avulla. Tavoitteena on, että asiakas voi siirtyä palveluportaissa kevyempiin palveluihin.
- **Muoto:** Avokuntoutuskäynti asiakkaan kotona tai toimintaympäristössä (lapsen tapaaminen, vanhemman tapaaminen tai perhetapaaminen)
- **Sisältö:** Kuntoutusjakso koostuu alkutapaamisesta, kuntoutusviikoista, väliarvioinnista ja loppuarvioinnista
 - Käynti 1, perhetapaaminen: Alkutapaaminen (ohjaaja)
 - Kuntoutusviikko
 - Kuntoutuskäynnit: Suunnitelman mukainen käynti (yksilökäynti, perhekäynti, verkostotapaaminen) (ohjaaja)
 - Tukipuhelu: Puhelu nuorelle, jonka aikana seurataan asiakkaan tilannetta ja tuetaan kuntoutumisessa (ohjaaja)
 - Väliarviointikäynti: Sosiaalityöntekijä toteuttaa väliarvioinnin. Arviointitapaamiset voivat olla yksilötapaamisia toimistolla, kotona, koulussa tai verkostotyypisiä (läheis-, perhe- ja viranomaistapaamisia). Väliarvioinnilla seurataan asiakkaan tilanteen kehittymistä ja tarvittaessa tehdään muutoksia kuntoutussuunnitelmaan.
 - Loppuarviointi: Kuntoutusjakson lopuksi sosiaalityöntekijä suorittaa loppuarvioinnin yhdessä ohjaajan ja asiakkaan kanssa, jossa arvioidaan kuntoutuksen tulokset ja asiakkaan tuen tarve
- **Toiminnot ja työmäärä:**
 - **Perhetapaaminen:**
 - Käynnin valmistelu: Asiakkaan dokumentaatioon perehtyminen ja käynnin suunnittelu (0,5h / käynti)
 - Suunnitelman mukaisen kuntoutuksen tarjoaminen asiakkaan kotona tai toimintaympäristössä (2-3h / käynti)
 - Käynnin raportointi: Palvelun tuottanut henkilö dokumentoi käynnin asiakastietojärjestelmään (0,5h / käynti)
 - Muu: Siirtyminen asiakkaan luokse (1h / käynti)
 - **Yksilökäynti (lapsen tapaaminen, vanhemman tapaaminen):**
 - Käynnin valmistelu: Asiakkaan dokumentaatioon perehtyminen ja käynnin suunnittelu (0,5h / käynti)
 - Suunnitelman mukaisen kuntoutuksen tarjoaminen asiakkaan kotona tai toimintaympäristössä (2h / käynti)
 - Käynnin raportointi: Palvelun tuottanut henkilö dokumentoi käynnin asiakastietojärjestelmään (0,5h / käynti)
 - Muu: Siirtyminen asiakkaan luokse (1h / käynti)
 - **Tukipuhelu:**
 - Puhelu lapselle/nuorelle (0,25 h / puhelu)
 - Puhelun raportointi: Puhelun kirjaaminen asiakastietoihin (0,1 h / puhelu)
 - **Väliarviointikäynti:**
 - Käynnin valmistelu: Asiakkaan dokumentaatioon perehtyminen ja käynnin suunnittelu (1h / käynti)
 - Asiakkaan tilanteen väliarviointi (2h / käynti)
 - Käynnin raportointi asiakastietojärjestelmään (1h / käynti)
 - Palvelun tuottanut henkilö laatii yhteenvedon kuntoutusjakson työskentelystä (1h/kerta)
 - Muu: Siirtyminen asiakkaan luokse (1h / käynti)



Vaihe 2 – Kuntoutusjakso (jatkuu)

- Loppuarviointi:
 - Käynnin valmistelu: Asiakkaan dokumentaatioon perehtyminen ja käynnin suunnittelu (1h / käynti)
 - Asiakkaan tilanteen väliarviointi (3h / käynti)
 - Käynnin raportointi asiakastietojärjestelmään (1h / käynti)
 - Palvelun tuottanut henkilö laatii yhteenvedon kuntoutusjakson työskentelystä (2h/kerta)
 - Muu: Siirtyminen asiakkaan luokse (1h / käynti)
- Lisäpalvelut
 - Verkostotapaaminen
 - Keskimäärin kerran kuukaudessa
 - Käynnin valmistelu: Asiakkaan dokumentaatioon perehtyminen ja käynnin suunnittelu (0,5h / käynti)
 - Suunnitelman mukaisen verkostotapaaminen tekeminen asiakkaan toimintaympäristössä (1,5h / käynti)
 - Käynnin raportointi: Palvelun tuottanut henkilö dokumentoi käynnin asiakastietojärjestelmään (0,5h / käynti)
 - Muu: Siirtyminen asiakkaan luokse (1h / käynti)
 - Tulkkipalvelut: sisältää tulkkipalvelujen kustannukset + sosiaalityön työaika 1,5-2 kertaisena (lisäkäynnit tai lisäaika)
 - Työllistymispalvelut (kuntouttava työ tai työharjoittelu)
 - Oikeudelliset palvelut
 - Ryhmätoiminta

Vaihe 3 – Jälkituki (tarvittaessa)

Jälkituki kuuluu tehostetun avokuntoutuksen palveluun, mikäli palvelun tarve on kokonaan poistunut ja asiakas ei enää tarvitse 1-2 tason avokuntoutuksen palvelua!

- **Tavoite:** Jälkituen tavoitteena on varmistua kuntoutumisen onnistumisesta ja kerätä tietoa kuntoutuksen tuloksellisuudesta seuraamalla lapsen tai nuoren arkea. Tavoitteena on, että asiakas voi siirtyä palveluportaissa kevyempiin palveluihin.
- **Muoto:** Käynti lapsen toimintaympäristössä (yksilö/perhetapaaminen)
- **Sisältö:** Jälkituki sisältää seurantakäyntejä, joiden aikana yhteisesti arvioidaan arjen toteutumista
 - Seurantakäynti, perhetapaaminen (sosiaaliohjaaja ja sosiaalityöntekijä)
- **Toiminnot ja työmäärä:**
 - Seurantakäynti:
 - Seurantakäynnin toteuttaminen asiakkaan kotona tai toimintaympäristössä (2h / käynti)
 - Käynnin raportointi: Palvelun tuottanut henkilö dokumentoi käynnin asiakastietojärjestelmään (0,5h / käynti)
 - Muu: Siirtyminen asiakkaan luokse (1h / käynti)



5. palvelutaso

Vaihe 1 – Motivointijakso

- Kesto:
 - 2 viikkoa
- Intensiteetti:
 - 2-3 käynti / vko

Vaihe 2 – Tehostettu avokuntoutusjakso

- Kesto:
- Taso 3: 10 viikkoa
- Intensiteetti:
 - Taso 3: 2 perhetapaamista á 3h, 3-4 yksilökäyntiä / viikko á 2h, 1 tukipuhelu / viikko, verkostotapaaminen 1 käynti / kk

Vaihe 3 – Jälkituki (tarvittaessa)

- Kesto:
 - 3 kk
- Intensiteetti:
 - 1 seurantakäynti / kk



6. Palvelussa käytettävät työmenetelmät

Arjenhallinnan tehostetun avokuntoutuksen työmenetelminä käytetään asiakkaiden osallisuutta tukevia menetelmiä, joita toteutetaan yksilö- ja perhetapaamisina sekä verkostotyöskentelyinä. Näillä autetaan lasta, nuorta sekä vanhempaa työskentelemään jäsenytyneesti ja osallistuvasti. Kaiken työskentelyn pohjana on asiakassuunnitelma, jossa tavoite määritellään sekä yhtenäinen vaikuttavuuden arvioinnin malli.

Käytettävät menetelmät voivat olla:

1. *Keskusteluja*, joiden apuna voidaan käyttää eri lomakkeistoja, kortteja ja pelejä; mallinnusta, kuten roolikartta
2. *Havainnointia*, jolloin voidaan hyödyntää videointia; mallintamista
3. *Toiminnallisia menetelmiä*
4. *Palveluohjausta (esim. palveluihin saattamista)*

Eri menetelmät ja niiden toteuttaminen voivat olla joko vaihtoehtoisia tai toinen toisiaan tukevia (esimerkiksi keskustelu arkiaskareista tehdessä tai leikkipuistoon tutustuttaessa).

7. Palvelun tuottamiseksi tarvittavat resurssit

- Tehostetun avokuntoutuspalvelujen tuottaja voi olla kaupungin oma työntekijä tai ostopalvelun tarjoaja.
- Palvelua tuottavat henkilöt
 - Sosiaalityöntekijä, ylempi korkeakoulututkinto ja sosiaalityöntekijän pätevyys
 - Ohjaaja, sosiaali- ja terveysalan alempi korkeakoulututkinto sekä tarvittava menetelmäosaaminen.
- Palvelun resursointi
 - Yhteen tehostettuun avokuntoutusjaksoon resursoidaan 1,5 -2 sosiaaliohjaajan työpanos
 - Yksilötapaamisilla yhden työntekijän työpanos
 - Perhetapaamisissa kahden työntekijän työpanos
 - Verkostotapaamisissa yhden työntekijän työpanos
- Tilat ja työvälineet
 - Sosiaalityöntekijällä tulee olla oma huone, jotta mm. vaativa asiakasdokumentaatio on mahdollista.
 - Sosiaaliohjaajat tarvitsevat rauhallisen työtilan.
 - Avokuntoutusta voidaan tehdä asiakkaan kotona, lastensuojelun toimipisteessä tai peruspalvelun toimintaympäristössä (esim. koulu, nuorisotalo)
 - Palvelua tuottava henkilö tarvitsee puhelimen ja tietokoneen.
 - Työmenetelmästä riippuen tarvitaan myös menetelmällistä materiaalia, esimerkiksi pelejä, kortteja, videokamera jne.



Arjenhallinnan tehostettu avokuntoutus

8. Palvelun tilaaminen

- Palvelun voi tilata asiakkaan vastuusosiaalityöntekijä

9. Palvelun hinnoittelu

- Palvelu on asiakkaalle maksuton
- Tehostetun avokuntoutuskäynnin arvioitu kustannus N€ / käynti
- Tason 3 tehostetun hoitojakson arvioitu kustannus X €

10. Muut huomiot

Palvelu voi olla vaihtoehto sijoitukselle. Tehostettu avokuntoutusjakso voi olla jatkoa tai keskellä 1-2 tason avokuntoutusta.



Palvelukuvaus

Arjenhallinnan palvelut

Lastensuojelun
työllistymispalvelut

29.8.2012



Arjenhallinta – Yleiskuvaus

Lapsen arjenhallinnan palveluilla tuetaan ja kuntoutetaan lasta tai nuorta oman elämän hallintaan. Palvelulla turvataan lapsen arjen sujuminen siten, että lapsi voi kasvaa ja kehittyä ikänsä edellyttämällä tavalla. Lapsen omatoimisuutta tuetaan kehitysvaiheen mukaisesti.

Tavoitteita ovat mm. lapsen tai nuoren itsetunnon ja sosiaalisten taitojen vahvistuminen, päivärytmin säännöllisyys, vapaa-ajan mielekkyys sekä koulunkäynnin sujuminen. Arjen taitojen ja rutiinien kuntouttaminen tarjotaan yleensä osana psykososiaalista, päihde tai asosiaalisuuden hoitoa.

Palveluja ovat avokuntoutus, tehostettu avokuntoutus, tukihenkilö- tai perhe, ryhmätoiminta, lomatoiminta, työllistymispalvelut, nuoren rikosprosessin aikainen sosiaalityö ja sovittelutoiminta.

Palvelu	Vakavuus 0	Vakavuus 1	Vakavuus 2	Vakavuus 3	Vakavuus 4
Avokuntoutus		x	x		
Tehostettu avokuntoutus				X	
Tukihenkilö- tai tukiperhe lapselle		x	x	x	x
Kuntouttava ryhmätoiminta, lapsi		x	x	x	x
Lomatoiminta (lastensuojelun) lapsi/perhe		x	x	x	x
Työllistymispalvelut		x	x	x	x
Rikoksilla oirehtivien lasten ja nuorten palvelut		x	x	x	x
Sovittelutoiminta		x	x	x	x

Palvelun tavoite Helsingin kaupungin näkökulmasta

Arjenhallintaan liittyvät tarpeet ovat lasten ja nuorten toiseksi yleisin tarveryhmä. Yli 30%:lla lastensuojelun asiakkaista esiintyy tarvetta. Arjenhallinta on keskeinen työkalu lasten ja nuorten kuntouttamisessa. Kun arkeen luodaan riittävät rutiinit, kuntoutuu lapsi tehokkaammin myös muista ongelmista.

Arjenhallinnan palveluita voidaan myös tarjota tueksi itsenäistyville nuorille yhdessä asumispalvelujen kanssa ja siten korvata raskaampien sijaishuollon palvelujen tarvetta.

**Lastensuojelun muutoshanke, II-
vaiheen palvelukuvaukset 17.12.2012**





Kuvattava palvelu

Työllistymispalvelut

Palvelun kohderyhmä		Kommentit kohderyhmään
Lapsi	x	<p>Lastensuojelun työllistymispalvelut (työhön ja koulutukseen ohjaavat sekä valmentavat palvelut) on palvelu lastensuojelun nuorille (17-20-v), jotka tarvitsevat erityistä tukea työhön ja koulutukseen ohjautumisessa. Kohderyhmään kuuluu jonkin verran oireilevia vai vakavasti oireilevia (mm. psykososiaaliset, päihde, asosiaalisuus) nuoria, joiden arjenhallinnassa ja säännöllisessä päivärytmisessä on puutteita ja he tarvitsevat kuntoutumisen tukemiseksi sekä työhön ja koulutukseen ohjautumiseksi erityisen tuen palveluja.</p> <p>Kohderyhmään kuuluvat esimerkiksi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Vakavasti oirehtivat nuoret (segmentti D) • Itsenäistyvät nuoret (segmentti J)
Ikäryhmä	17-20	
Aikuinen		

1. Tarpeen kuvaus lyhyesti

Nuoren tarpeet

- Normaali päivärytmi ja toiminta ml. koulutus tai työharjoittelu
- Luotettava ja turvallinen aikuissuhde
- Elämänhallinnan taitojen kehittäminen
- Kyky toimia ja selvitä itsenäisesti
- Itsetunnon ja -luottamuksen kehittyminen
- Omien vahvuuksien etsiminen ja löytäminen
- Uusia myönteisiä kokemuksia koulutuksesta ja työelämästä
- Nuorenaikuisen kuulluksi tulemisen ja arvostuksen tarve
- Oman väylän löytäminen opiskelu- tai työelämään



2. Palvelun yhteenvedo

Lastensuojelun työllistymispalvelut (työhön ja koulutukseen ohjaavat sekä valmentavat palvelut) on palvelu lastensuojelun nuorille (17-20-v), jotka tarvitsevat erityistä tukea työhön ja koulutukseen ohjautumisessa. Työkuraattorilla on asiakastyössään käytettävissään omia lisäpalveluita (työharjoittelutoiminta (kahvila Villa Ullas), työvoimakoulutus (Ako), työvalmennuspalvelut (Boost!); joka sisältää Boost!-valmennusjaksot sekä ohjattu työharjoittelu työvalmentajan tuella, joita hyödynnetään asiakkaan tarpeen mukaisesti.

Lastensuojelun työllistymispalveluihin kuuluu seuraavat palvelut:

1. Työkuraattorin asiakastyö: lähituki - ja ohjaustyö
2. Työharjoittelutoiminta (Kahvila Villa Ullas)
3. Työvoimakoulutus (Ako)
4. Työvalmennuspalvelut (Boost!)
 - 4.1 Boost!-valmennusjaksot
 - 4.2 Ohjattu työharjoittelu työvalmentajan tuella

Työkuraattorin asiakastyössä on kaksi palvelutasoa.
Palvelu on asiakkaalle maksutonta.

3. Palvelun tavoitteet, asiakashyöty ja tulosten todentaminen

Palvelun tavoitteena on vastata lastensuojelun asiakassuunnitelmassa asetettuun tavoitteisiin työn ja koulutuksen osalta. Tavoitteena on auttaa nuorta kehittämään koulutuksessa ja työelämässä tarvittavia valmiuksia sekä elämänhallinnan taitoja.

Asiakas on kiinnittynyt opiskelu- tai työelämään. Hyvinvointi ja elämänhallinta on lisääntynyt siinä määrin, että arki on säännöllistä tai asiakas kykenee toimimaan ja selviämään itsenäisesti arjessa.

Tulokset todennetaan lastensuojelun asiakassuunnitelman arvioinnissa. Nuori ei tarvitse lastensuojelun työllistymispalveluiden erityistukea. Asiakas voi siirtyä peruspalveluiden piiriin.

4. Palvelun sisältö

1. Työkuraattorin asiakastyö: tuki ja ohjaus

Työkuraattorin asiakastyö perustuu lastensuojelun asiakassuunnitelmaan. Asiakassuunnitelmassa määritellään palvelun sisältö, toteutus ja arviointi. Työllistymispalvelussa tehdään lisäksi oma asiakassuunnitelma työhön ja koulutukseen ohjautumiseksi.

Palveluun sisältyvät vaiheet

Kotona ja asiakkaan muussa omassa toimintaympäristössä tehtävä avokuntoutus sisältää kolme vaihetta:

- 1) Aloitusvaihe
- 2) Toteutusvaihe
- 3) Seurantavaihe

Palvelu voi sisältää yhden tai useamman jakson eri työllistymispalveluista.

Vaihe 1 – Aloitusvaihe

- **Tavoite:** Tavoitteena on tutustua nuoren elämäntilanteeseen sekä koulutus- ja työllistymistavoitteisiin. Motivoida ja asettaa yhdessä työskentelyn osatavoitteet ja sisältö.
- **Muoto:** Asiakkaan tapaaminen kotona, toimintaympäristössä tai toimistolla
- **Sisältö:** Sisältää 1-3 asiakaskäyntiä sekä tarvittaessa verkostoneuvotteluja eli yhteistyötapaamisia asiakkaan eri verkostojen kanssa. Mikäli asiakas on ennalta tuttu tai tutustumisen sujuu nopeammin, voidaan siirtyä nopeammin toteutusvaiheeseen.
 - Käynti 1, alkutapaaminen: tutustuminen ja tavoitteiden asettaminen (työkuraattori)
 - Käynnit 2-3, tapaamiset: perehtyminen nuoren tilanteeseen, motivaation selvittäminen, tavoitteiden sopiminen ja suunnitelman kirjaaminen (työkuraattori)
- **Toiminnot ja työmäärä:**
 - **Asiakastapaaminen (yksilökäynti):**
 - Tapaamisen valmistelu: Asiakkaan dokumentaatioon perehtyminen, käynnin suunnittelu, yhteydenotto yhteistyökumppaniin (0,5h / käynti)
 - Suunnitelman mukainen tapaaminen asiakkaan kotona, toimintaympäristössä tai toimistolla (1h / käynti)
 - Tapaamisen raportointi: Palvelun tuottanut henkilö dokumentoi käynnin asiakastietojärjestelmään (0,5h / käynti)
 - Tukipuhelu asiakkaalle 0,25 h
 - Muu: Siirtyminen asiakkaan luokse (1h / käynti)
 - Suunnitelman kirjaaminen: 0,5 -1 h (työkuraattori)
 - **Lisäpalvelut**
 - Verkostojen tapaaminen ja tarvittaessa neuvotteluihin osallistuminen, 1,5 h / kerta (työkuraattori)



4. Palvelun sisältö

Vaihe 2 – Toteutusvaihe

- **Tavoite:** Tavoitteena on nuoren koulutus- ja työllistymissuunnitelmassa asetettujen tavoitteiden toteuttaminen
- **Muoto:** Tapaamiset asiakkaan kotona, toimintaympäristössä tai toimistolla
- **Sisältö:** Vaihe koostuu asiakkaan tapaamisista, jatkuvasta suunnitelman arvioinnista ja tarkennuksista sekä loppuarvioinnista
- **Toiminnot ja työ määrä:**
 - **Asiakastapaaminen (yksilökäynti):**
 - Tapaamisen valmistelu: Asiakkaan dokumentaation perehtyminen (Efficca), tapaamisen suunnittelu, yhteydenotto yhteistyökumppaniin (0,5h / käynti)
 - Asiakkaan tapaaminen : asiakkaan kotona, toimintaympäristössä tai toimistolla (1h / käynti)
 - Tapaamisen raportointi: Palvelun tuottanut henkilö dokumentoi käynnin asiakastietojärjestelmään (0,5h / käynti)
 - Muu: Siirtyminen asiakkaan luokse (1h / käynti)
 - **Tukipuhelu:**
 - Puhelu nuorelle (0,25 h / puhelu)
 - Puhelun raportointi: Puhelun kirjaaminen asiakastietoihin (0,10 h / puhelu)
 - **Lisäpalvelut**
 - Verkostojen tapaaminen ja tarvittaessa neuvotteluihin osallistuminen 1,5 h / kerta (työkuraattori)

Vaihe 3 – Seurantavaihe

- **Tavoite:** Tavoitteena on varmistua palvelun onnistumisesta ja siitä, että asiakas on siirtynyt suunniteltuun palveluun. Lastensuojelun erityispalvelun päätyminen sovitaan vastuusosiaalityöntekijän kanssa.
- **Muoto:** Asiakastapaaminen tai puhelu . Yhteistapaaminen vastuusosiaalityöntekijän kanssa.
- **Sisältö:** Jälkituki sisältää seurantakäyntejä tai -puheluita (1-3), joiden aikana yhteisesti arvioidaan suunnitelman toteutumista
- **Toiminnot ja työ määrä:**
 - **Seurantakäynti:**
 - Seurantakäynnin toteuttaminen asiakkaan kotona tai toimintaympäristössä (1h / käynti)
 - Tai seurantapuhelu (0,25h)
 - Käynnin raportointi: Palvelun tuottanut henkilö dokumentoi käynnin asiakastietojärjestelmään (0,5h / käynti)
 - Muu: Siirtyminen asiakkaan luokse (1h / käynti)
 - Loppuarvioinnin kirjoittaminen (0,5h)

4. Palvelun sisältö jatkuu

2. Työharjoittelutoiminta (Kahvila Villa Ullas)

Tavoite: Työelämävalmiuksien sekä elämänhallinnan taitojen opettelu sekä kokemusta ja valmennusta työelämän perustaidoista.

Muoto: Työharjoittelu

Sisältö: Työelämänvalmennus ja ohjaus. Elämänhallinnan taitojen opettelu, tukeminen, kehittäminen ja lisääminen työharjoittelujakson aikana käytännössä. Työharjoittelun aikana nuoria opetetaan mm. leivonnassa, ruoanlaitossa ja kahvilatoiminnan ylläpidossa sekä asiakaspalvelussa.

Toiminnot ja työmäärä:

- Työkuraattorin tuki; rekrytointi, esittely, tutustuminen, väliarvioinnit ja loppuarvioinnit sekä tarvittava säännöllinen lähitukityö (vähintään 5 asiakastapaamista (ks. toteutusvaiheen työkuraattorin työskentely)
- Työnjohtajan tuki ja ohjaustyö; 6 h/pv 5/pv/vko yhteensä 30 h /vko (120 h / kk) (3 työnjohtajaa)

Kesto: 1-6 kk

Saatavuus: joka päivä ma–su klo 08.30-16.30 / vuosi

Paikkamäärä: 7 asiakkaalle paikka kerrallaan (non stop)

3. Työvoimakoulutus (Ako koulutus)

Tavoite: Työelämävalmiuksien opettaminen ja lisääminen. Vahvistetaan elämänhallinnan taitoja, parannetaan työnhakuvalmiuksia, motivoidaan ja autetaan löytämään väylä ammatillisen koulutukseen tai työelämään siirtymiseksi.

Muoto: Työvoimapolitiittinen aikuiskoulutus

Sisältö: Opiskelu- ja työelämävalmiuksien sekä elämänhallinnantaitojen yksilöllinen ohjaus, valmennus ja opetus, pienryhmä työskentely, työnhakuvalmiuksien lisääminen. Jokaiselle laaditaan HOPS (henkilökohtainen opetussuunnitelma) sekä lisäksi koulutuksen päätteeksi jokaiselle on laadittu henkilökohtainen työllistymissuunnitelma opintoihin tai työelämään siirtymiseksi.

Toiminnot ja työmäärä:

- Työkuraattorin ja vastuutyökuraattorin tuki; rekrytointi, esittely, haastattelu, alkuarvionti (hops), väliarvioinnit ja loppuarvioinnit sekä tarvittava säännöllinen lähitukityö (vähintään 5 asiakastapaamista) (ks. toteutusvaiheen työkuraattorin työskentely)
- Kouluttajan tuki ja ohjaustyö; 6t/pv 5/pv/vko yhteensä 30/vko (120t / kk yhteensä 240 /koulutus / asiakas) / palveluntuottaja

Kesto: 2 kk (45pv) opiskelijatyöpäiviä (1pv on 7 x 45min)

Saatavuus: 4 koulutusta vuodessa

Paikkamäärä: 10 paikkaa / koulutus, yhteensä 40 paikkaa / vuosi (450 opiskelijatyöpäivää 7 koulutus / 1800 opiskelijatyöpäivää / vuosi)



4. Palvelun sisältö jatkuu

4. Työvalmennuspalvelut (Boost!)

4.1 Boost!-valmennusjaksot

Tavoite: Elämänhallinnan taitojen tukeminen, arjenhallintataitojen lisääminen sekä päivärytmin ylläpitäminen

Muoto: Ryhmävalmennusjakso

Sisältö: Pienryhmässä yksilöllinen työelämävalmennus ja elämän, päivärytmin ja arjenhallinnan taitojen kehittäminen

Toiminnot ja työmäärä:

- Työkuraattorin ja vastuutyökuraattorin tuki; rekrytointi, esittely, tutustuminen, väliarvioinnit ja loppuarvioinnit sekä tarvittava säännöllinen lähitukityö (vähintään 3 asiakastapaamista) (ks. toteutusvaiheen työkuraattorin työskentely)
- Työ- ja opiskeluvalmentajan tuki ja ohjaustyö 4 pv /vko, 4 h/pv yhteensä 16 h/vko (64 h/kk) / palveluntuottaja

Kesto: 1 kk

Saatavuus: 10 boost!-valmennusjaksoa / vuosi

Paikkamäärä: (4-6 paikkaa / jakso), 60 paikkaa vuosi

4.2 Ohjattu työharjoittelu (työvalmentajan tuella)

Tavoite: Työharjoittelussa asiakkaalle työ- ja opiskeluvalmentajan yksilöllinen lähituki

Muoto: ohjattu työharjoittelu työvalmentajan tukemana

Sisältö: yksilöllinen työelämävalmennus, konkreettinen apu kuten sopimusten teko, tukien hakeminen, palveluun saattaminen ja motivointi

Toiminnot ja työmäärä:

- Työkuraattorin tuki: rekrytointi, esittely, tutustuminen, väliarvioinnit ja loppuarvioinnit sekä tarvittava säännöllinen lähitukityö (vähintään 3 asiakastapaamista) (ks. toteutusvaiheen työkuraattorin työskentely)
- Työ- ja opiskeluvalmentajan tuki ja ohjaustyö 5 pv /vko, 2 h/pv yhteensä 10/vko (40 h/kk) / palveluntuottaja

Kesto: 3 kk

Saatavuus: Ympäri vuoden arkisin

Paikkamäärä: 2-3 asiakkaalle paikka kerrallaan (nonstop)



5. Palvelutaso

Koskee tässä vain työkuraattorin asiakastyötä!

Palvelun saatavuus

- Työkuraattorin erityispalvelu on saatavilla arkisin virka-aikana

Vaihe 1 – Aloitusvaihe

- Kesto:
 - 2-3 viikkoa
- Intensiteetti:
 - 1-2 asiakastapaaminen / vko
 - 1-2 puhelu / vko

Vaihe 2 – Toteutusvaihe

- Kesto:
 - Taso 1: 1-6 kk
 - Taso 2: 1-3 kk
- Intensiteetti:
 - Taso 1: asiakastapaaminen tai tukipuhelu / viikko
 - Taso 2: asiakastapaaminen ja 1-2 tukipuhelua/ viikko

Vaihe 3 – Seurantavaihe

- Kesto:
 - 1-3 kk
- Intensiteetti:
 - 1 asiakastapaaminen tai puhelu / kk



6. Palvelussa käytettävät työmenetelmät

Työmenetelminä käytetään asiakkaiden osallisuutta tukevia menetelmiä, joita toteutetaan pääosin yksilötyöskentelynä mutta myös tarvittaessa verkostotyöskentelynä. Näillä autetaan asiakasta työskentelemään jäsentyneesti sekä osallistuvasti. Kaiken työskentelyn pohjana on lastensuojelun asiakassuunnitelma, jossa työllistymispalveluiden tavoite määritellään.

Menetelminä käytetään:

Keskusteluja ja haastatteluja, joiden apuna voidaan käyttää eri lomakkeistoja ja haastattelumalleja

Toiminnallisia menetelmiä esim. yhdessä tekeminen, tutustuminen arjen toimintaympäristöön, työpaikkoihin, oppilaitoksiin.

Eri menetelmät ja niiden toteuttaminen voivat olla joko vaihtoehtoisia tai toinen toisiaan tukevia.

7. Palvelun tuottamiseksi tarvittavat resurssit

Riittävästi koulutettua henkilökuntaa tuottamaan lastensuojelun työllistymispalvelut:

- Työkuraattorit, joilla on sosiaali-alan koulutus sekä erityisosaamista koulutus- ja työllistämispalveluista sekä kokemusta ja osaamista lastensuojelun nuorten kanssa toimimiseen.
- Työnjohtajat, joilla on ravintola-alan koulutus sekä erityisosaamista lastensuojelun nuorten ohjaus- ja valmennustyöstä.
- Riittävät ja asianmukaiset työtilat ja välineet
- Riittävät taloudelliset resurssit tarvittavien koulutusten ja valmennuksien hankintaan.



8. Palvelun tilaaminen

- Palveluun siirrytään lastensuojelun vastuusosiaalityöntekijän päätöksellä. (Vastuusosiaalityöntekijä päivittää asiakassuunnitelman efficaan, jossa todetaan palvelun tarve ja toimittaa asiakassuunnitelman nuorten työhönohjaukseen tiedoksi.)

9. Palvelun hinnoittelu

- Maksua ei peritä asiakkaalta.
- Osa palveluista ostetaan (AKO-koulutukset ja Boost-työvalmennuspalvelut), joissa on laskennallinen opiskelijapäivähinta. AKO-koulutukset ovat yhteishankintoja Helsingin TE-toimiston kanssa ja Boost-valmennuspalvelut ovat kokonaan omia ostoja.

10. Muut huomiot

Valmennuskurssien rekrytointi ks. vertaisryhmien kokoaminen.



Palvelukuvaus

Arjenhallinnan palvelut

Rikoksilla oirehtivien lasten ja nuorten palvelut

20.11.2012



Arjenhallinta – Yleiskuvaus

Lapsen arjenhallinnan palveluilla tuetaan ja kuntoutetaan lasta tai nuorta oman elämän hallintaan. Palvelulla turvataan lapsen arjen sujuminen siten, että lapsi voi kasvaa ja kehittyä ikänsä edellyttämällä tavalla. Lapsen omatoimisuutta tuetaan kehitysvaiheen mukaisesti.

Tavoitteita ovat mm. lapsen tai nuoren itsetunnon ja sosiaalisten taitojen vahvistuminen, päivärytmin säännöllisyys, vapaa-ajan mielekkyys sekä koulunkäynnin sujuminen. Arjen taitojen ja rutiinien kuntouttaminen tarjotaan yleensä osana psykososiaalista, päihde tai asosiaalisuuden hoitoa.

Palveluja ovat avokuntoutus, tehostettu avokuntoutus, tukihenkilö- tai perhe, ryhmätoiminta, lomatoiminta, työllistymispalvelut, rikoksilla oirehtivien lasten ja nuorten palvelut ja sovittelutoiminta.

Palveluportaati

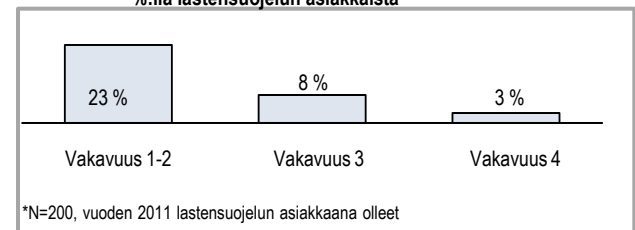
Palvelu	Vakavuus 0	Vakavuus 1	Vakavuus 2	Vakavuus 3	Vakavuus 4
Avokuntoutus		x	x		
Tehostettu avokuntoutus				X	
Tukihenkilö- tai perhe lapselle		x	x	x	x
Kuntouttava ryhmätoiminta, lapsi		x	x	x	x
Lomatoiminta (lastensuojelun) lapsi/perhe		x	x	x	x
Työllistymispalvelut		x	x	x	
Rikoksilla oirehtivien lasten ja nuorten palvelut		x	x	x	x
Sovittelutoiminta		x	x	x	x

Palvelun tavoite Helsingin kaupungin näkökulmasta

Arjenhallintaan liittyvät tarpeet ovat lasten ja nuorten toiseksi yleisin tarveryhmä. Yli 30%:lla lastensuojelun asiakkaista esiintyy tarvetta. Arjenhallinta on keskeinen työkalu lasten ja nuorten kuntouttamisessa. Kun arkeen luodaan riittävät rutiinit, kuntoutuu lapsi tehokkaammin myös muista ongelmista.

Arjenhallinnan palveluita voidaan myös tarjota tueksi itsenäistyville nuorille yhdessä asumispalvelujen kanssa ja siten korvata raskaampien sijaishuollon palvelujen tarvetta.

Arjenhallinnan tarve,
%:lla lastensuojelun asiakkaista*





Kuvattava palvelu

Rikoksilla oirehtivien lasten ja nuorten palvelut

Palvelun kohderyhmä		Kommentit kohderyhmään
Lapsi	x	Palvelu on suunnattu alle 18-vuotiaille rikoksilla oirehtiville helsinkiläislapsille/-nuorille (palvelu on lakisääteistä 15-17 -vuotiaille). Palvelu sisältää myös varhennettua puuttumista ei rikoslaki-ikäisten lasten (alle 15-vuotiaiden) lainrikkomuksiin. Lisäksi Rikosseuraamuslaitokselle annetaan pyynnöstä tietoa 18-20 -vuotiaiden sosiaalisesta tilanteesta seuraamus selvityksen tekoa varten. Osa palvelua saavista asiakkaista on syyllistynyt yksittäiseen, harkitsemattomaan rikokseen eikä ole selkeästi rikoskierteessä. Suuri osa asiakasryhmästä on kuitenkin nuoria, jotka oirehtivat rikosten lisäksi myös päihteillä ja/tai heillä voi olla eriasteisia psyykkisiä ongelmia ja/tai kaltoinkohtelua. Kohderyhmään kuuluvat: <ul style="list-style-type: none">• Riskiryhmät; varhaisnuoret ja nuoret (segmentti K)• Vakavasti oirehtivat lapset ja varhaisnuoret (segmentti C)• Vakavasti oirehtivat nuoret (segmentti D)• Vaarallisesti oirehtivat itselle tai muille uhaksi olevat nuoret (segmentti B)• Itsenäistyvät nuoret (segmentti J)
Ikäryhmä	6-20	
Aikuinen	x	

1. Tarpeen kuvaus lyhyesti

Lapsen/nuoren tarpeet

- Kuulluksi tuleminen ja ymmärretyksi tuleminen
- Itseymmärrys ja vastuunotto omista teoista ja niiden seurauksista
- Tuki esitutinnan aikana ja tuomioistuinkäsittelyssä
- Edunvalvonta
- Palveluohjaus

Vanhemman tarpeet

- Tuki vanhemmuuteen ja vastuunotto lapsen kasvatustehtävästä
- Lapsen kehitysvaiheiden ymmärrys
- Tuki oikeusprosessin aikana
- Palveluohjaus



2. Palvelun yhteenveto

Lastensuojelulain mukaan sosiaalilautakunnan tulee olla edustettuna lapsen tekemäksi ilmoitetun rangaistavan teon esitutkinnassa ja tuomioistuinkäsittelyssä, jollei se ole ilmeisen tarpeetonta. Nuoren rikosprosessin aikainen sosiaalityö alkaa poliisin yhteydenotosta ja päättyy pääsääntöisesti oikeudenkäyntiin tai sovittelutoiminnan kautta saavutettuun sovintoon osapuolten välillä Työn tarkoituksena on pysäyttää nuoren rikoskierre mahdollisimman aikaisessa vaiheessa ja tarjota tukea nuorelle ja perheelle.

Sosiaaliohjaajat käyvät läpi lievempien rikosten (yleensä näpistysten sekä alkoholi- ja liikenne rikkomusten) poliisi-ilmoitukset ja lähettävät neuvontakirjeen lapselle ja huoltajille, kun kysymyksessä on lapsen ensimmäinen epäilty laiton teko, eikä muuta huolta ilmene. Jos ilmoitus on jo toinen tai antaa muuten aiheutta, ohjaajat lähettävät tapaamiskutsun lapselle ja huoltajille.

Työskentely tapahtuu moniammatillisissa ja -hallinnollisissa verkostoissa, joissa nuorisoryhmän sosiaalityöntekijöiden ja -ohjaajien työpanoksena on nimenomaan nuorten rikosoirehdintaan liittyvä erityistietämys ja ammattitaito. [Lastensuojelulain \(417/2007\) 24§](#) mukainen edunvalvonta esitutkinnassa ja käräjäoikeudessa sekä yhteistyö Rikosseuraamuslaitoksen kanssa seuraamuselvitysten laadinnassa kuuluvat keskitetyksi nuorisoryhmän tehtäviin. Lapsi ohjataan tarvittaessa rikosasioiden ja eräiden riita-asioiden sovittelusta annetun lain [\(1015/2005\)](#) mukaiseen sovitteluun, suunnitelmalliseen sosiaalityöhön ja/tai muihin palveluihin.

Palveluun sisältyy poliisi-ilmoitusten vastaanottoa, sosiaaliohjausta, sosiaalityötä, lastensuojelun tarpeen arviointia ja palveluohjausta sekä palvelun toteutumisen seuranta.

Rikoksilla oirehtivien lasten ja nuorten palvelu koostuu seuraavista vaiheista

1. Tutkintavaihe (esitutinnan seuraaminen ja palvelutason arviointivaihe)
2. Työskentelyvaihe (lapsen/nuoren ja huoltajien sekä yhteistyötahojen kanssa)
3. Oikeusedustus

(Lisäpalveluna tarvittaessa seurantavaihe suositellun palveluohjauksen toteutumisen varmistamiseksi)

Palvelu on asiakkaalle maksuton.

3. Palvelun tavoitteet, asiakashyöty ja tulosten todentaminen

Palvelun tavoitteena on rikoksesta aiheutuvien haittojen vähentäminen lapsen/nuoren/perheen ja yhteiskunnan näkökulmista.

Palvelun tuloksena asiakas on saanut tarvittavan tuen ja rikosoirehdinta on loppunut. Asiakas on tarvittaessa ohjattu muihin palveluihin.



4. Palvelun sisältö

Rikoksilla oirehtivien lasten ja nuorten palvelu koostuu seuraavista vaiheista

1. Tutkintavaihe
2. Työskentelyvaihe
3. Oikeusedustus

1. Tutkintavaihe

- Tavoite: Puuttumisen tarve (aloitetaanko varsinainen työskentely perheen kanssa) ja työskentelyvaiheessa tarjottava palvelutaso on arvioitu.
- Muoto: Poliisi-ilmoituksen ja esitutkintapöytäkirjan läpikäynti toimistolla. Osallistuminen lapsen puhuttamisiin ja nuoren poliisikuulusteluun, -yhteydenotot huoltajiin/nuoreen esim. puhelimitse.
- Sisältö: Saatavilla olevan informaation pohjalta tilanteen analysointi: poliisi-ilmoituksen läpikäynti, poliisikuulustelussa läsnä oleminen, esitutkintapöytäkirjan läpikäynti. Lievien rikosten (yleensä näpistysten sekä alkoholi- ja liikenne rikkomusten) ollessa kyseessä lähetetään neuvontakirje lapselle ja huoltajille, kun kysymyksessä on lapsen ensimmäinen epäilty laiton teko, eikä muuta huolta ilmene. Jos ilmoitus on jo toinen tai antaa muuten aihetta, lähetetään lapselle ja huoltajille tapaamiskutsu.
- Toiminnot ja työmäärä:

Palvelutaso 1

- Poliisi-ilmoituksen läpikäynti 0,25 h – poliisin monialaisen tiimin palaveri 1 h
- Neuvontakirje ensimmäisestä lievemmästä rikkomuksesta kiinnijääneille tai tapaamiskutsu huoltajille ja lapselle 0,15 h
- Poliisin puhuttamiset poliisin monialaisen tiimin kanssa alle 15-vuotiaat 1 h
- Dokumentointi asiakastietojärjestelmään 0,5-0,75 h

Palvelutaso 2

- Poliisi-ilmoituksen läpikäynti 0,25 – 0,5 h
 - Edestakainen matka poliisikuulusteluun, -puhuttamiseen 1 h
 - Puhelut nuoren hoidosta/huollosta vastaaviin tahoihin (koti/laitos) 0,15 h
 - Poliisikuulusteluun osallistuminen 1,5 – 3 h
 - Dokumentointi asiakastietojärjestelmään 0,5 h
 - Esitutkintapöytäkirjan läpikäynti 1 h
 - Dokumentointi asiakastietojärjestelmään 0,5 h
- Saatavuus: nuorisoryhmä virka-aikana + ilmoitusten vastaanotto 24h/vrk sosiaalipäivystyksessä.



4. Palvelun sisältö

2. Työskentelyvaihe

- Tavoite: Lastensuojelun ja mahdollisten muiden palvelujen tarve on selvitetty. Perhe on saanut riittävää neuvontaa ja tukea sekä ohjauksen tarvittaviin palveluihin.
- Muoto: Lapsen ja perheen tapaaminen. Tarvittaessa jatkotapaamiset Nuorisoryhmässä/ eri palvelutarjoajien toimipisteissä. Tarpeenmukaisten puhuttamistilaisuuksien järjestäminen yhteistyössä poliisin ja/tai moniammatillisen HEE-4 ryhmän sekä (huume)puhuttelut syyttäviviranomaisen kanssa.
- Sisältö: Perheeseen otetaan yhteyttä ja sovitaan tapaaminen. Tapaamisessa käydään läpi rikosoikeudellista prosessia ja selvitetään perheen tilannetta ja palvelujen tarvetta esim. ohjaus asianajajan hankkimiseen tarvittaessa. Mahdolliset yhteydenotot suunnitelmalliseen sosiaalityöhön tai muihin tarvittaviin palveluihin (palveluohjaus).
- Saatavuus: virka-aikana
- Toiminnot ja työmäärä:

Palvelutaso 1 (lievemmat rikokset – ensikertalaiset)

- Perhetapaaminen 1 h
- Tapaamisen dokumentointi asiakastietojärjestelmään 0,5-0,75 h
- Mahdollinen palveluohjaus (puhelimitse) suunnitelmalliseen sosiaalityöhön tai muualle 0,5 h

Palvelutaso 2 (toistuvat lievemmät rikosnimikkeet esim. näpistyksen, alkoholi- ja liikenne rikkomukset)

- Perhetapaaminen 1,5 h
- Yksilötapaaminen 1,5 h
- Tapaamisen dokumentointi asiakastietojärjestelmään 0,75 h
- Mahdollinen palveluohjaus (puhelimitse) suunnitelmalliseen sosiaalityöhön tai muualle, esim. sovitteluun 0,5 h
- Osallistuminen hoitopalaveriin 1,5 h

Palvelutaso 3 (ensimmäinen vakavampi rikosnimike, toistuvia rikosepäilyjä)

- Lapsen/nuoren tapaaminen
 - Puolistrukturoitu haastattelu (BARO.fi) 1 h
 - Tapaamisen raportointi/dokumentointi 1 h
- Huoltajatapaaminen
 - Puolistrukturoitu haastattelu (BARO.fi) 1,5 h
 - Tapaamisen raportointi/dokumentointi 1 h
- Mahdollinen yhteydenotto kouluun
 - Puhelinsoitto 25 min
 - Puhelun dokumentointi 15 min



4. Palvelun sisältö

- BARO-haastattelujen analysointi/yhteenveto 1 h
- Mahdollinen moniammatillinen konsultaatio 1 h
- Palautteen antaminen perheelle
 - Tapaaminen ja palautekeskustelu 1 h
- Mahdollinen palveluohjaus
 - Tapaaminen ja ohjaus suunnitelmalliseen sosiaalityöhön tai muualle esim. mielenterveyspalveluihin 1 h
 - Edestakainen matka 1 h

Vaihe 3. Oikeusedustus

Tavoite: Oikeudenkäynnin onnistuminen

Muoto: Valmistelu toimistolla ja osallistuminen oikeudenkäyntiin; lisätuen (puolustusasianajajan) selvittäminen

Sisältö: Oikeudenkäynnin seuraaminen ja siihen osallistuminen (syytteet, puolustus, osapuolten kuuleminen, seuraamuskeskustelu eli sosiaalilautakunnan näkemys, tuomion odottaminen, tuomion kuuleminen); yhteenvetokeskustelu nuoren (ja huoltajien) kanssa oikeudenkäynnin päätyttyä salin ulkopuolella.

- Toiminnot ja työmäärä
 - Materiaalin läpikäynti/valmistautuminen 1 h
 - Edestakainen matka 1 h
 - Oikeudenkäynti 3 h
 - Jälkikäsitely 0,5 h
 - Prosessin dokumentointi 0,5 h



6. Palvelussa käytettävät työmenetelmät

Työmenetelminä käytetään asiakkaiden osallisuutta tukevia menetelmiä, joita toteutetaan yksilö- ja perhetapaamisina sekä verkostotyöskentelynä. Näillä autetaan nuorta sekä vanhempaa työskentelemään jäsenyteeni ja osallistuvasti. Palvelutasolla 2 käytetään BARO.fi puolistrukturoitua arviointi-/haastattelumenetelmää.

Käytettävät menetelmät voivat olla:

1. Keskusteluja, joiden apuna voidaan käyttää eri lomakkeistoja, kortteja ja pelejä; mallinnusta, kuten roolikartta
2. Havainnointia erityisesti poliisikuulustelussa ja oikeudenkäynnissä
3. Selvityksen tukena syventäviä puolistrukturoituja haastattelumenetelmiä esim. BARO, SAVRY (väkivalta) Structured Assessment of Violence Risk in Youth, EUROADAD (päihteet)
4. Palveluohjausta (esim. palveluihin saattamista)

7. Palvelun tuottamiseksi tarvittavat resurssit

- Palvelua tuottavat erityissosiaalityöntekijät, sosiaalityöntekijät ja sosiaaliohjaajat.
- Tilat ja työvälineet
 - Tilat: työntekijöillä omat työhuoneet, kokoustila, perhehuone. Sijainti hyvien kulkuyhteyksien varrella tärkeää asiakkaiden kannalta.
 - Laitteet ja materiaalit.



Rikoksilla oirehtivien lasten ja nuorten palvelut

8. Palvelun tilaaminen

- Asiakkaaksi tullaan poliisi-ilmoituksen perusteella

9. Palvelun hinnoittelu

- Palvelu on asiakkaalle maksuton

10. Muut huomiot

Moniammatillisuuden ja -hallintokuntien välisen yhteistyön tehostaminen ja kehittäminen tärkeää (poliisi, syyttäjävirsto, oikeuslaitos, rikosseuraamuslaitos, koulutoimi, päihde- ja mielenterveyspalvelut, järjestöt, projektit ja hankkeet).

Uusi puuttumisen malli : HEE-r4 (3 poliisia, nettipoliisi, 2 kouluterveydenhuollon erityissairaanhoidajaa, poliisisosiaalityö, nuorisoryhmä)
Tapaamiset kerran viikossa, kohdeasiakkaiden läpikäynti, poliisin näkemys nuorten tarpeesta saada monialainen puhuttelu.

NUORY ei ole asuinaluesidonnainen: joustavuus kohdentaa, keskittää työtä rikollisuuden ilmenemismuotojen mukaan koko Helsingin alueella.



Palvelukuvaus Arjenhallinnan palvelut Sovittelutoiminta

7.9.2012



Arjenhallinta – Yleiskuvaus

Lapsen arjenhallinnan palveluilla tuetaan ja kuntoutetaan lasta tai nuorta oman elämän hallintaan. Palvelulla turvataan lapsen arjen sujuminen siten, että lapsi voi kasvaa ja kehittyä ikänsä edellyttämällä tavalla. Lapsen omatoimisuutta tuetaan kehitysvaiheen mukaisesti.

Tavoitteita ovat mm. lapsen tai nuoren itsetunnon ja sosiaalisten taitojen vahvistuminen, päivärytmin säännöllisyys, vapaa-ajan mielekkyys sekä koulunkäynnin sujuminen. Arjen taitojen ja rutiinien kuntouttaminen tarjotaan yleensä osana psykososiaalista, päihde tai asosiaalisuuden hoitoa.

Palveluja ovat avokuntoutus, tehostettu avokuntoutus, tukihenkilö- tai perhe, ryhmätoiminta lomatoiminta, työllistymispalvelut, rikoksilla oirehtivien lasten ja nuorten palvelut ja sovittelutoiminta.

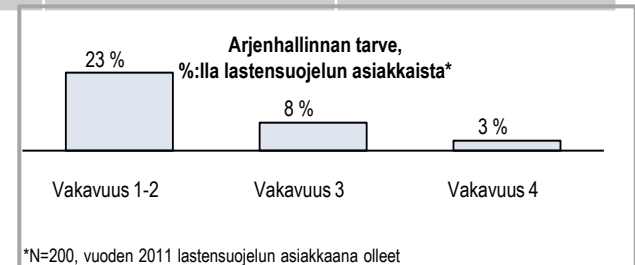
Palveluportaati

Palvelu	Vakavuus 0	Vakavuus 1	Vakavuus 2	Vakavuus 3	Vakavuus 4
Avokuntoutus		x	X		
Tehostettu avokuntoutus				X	
Tukihenkilö- tai perhe lapselle		x	X	x	x
Kuntouttava ryhmätoiminta, lapsi		x	x	x	x
Lomatoiminta (lastensuojelun) lapsi/perhe		x	x	x	x
Työllistymispalvelut		x	x	x	
Rikoksilla oirehtivien lasten ja nuorten palvelut		x	x	x	x
Sovittelutoiminta		x	x	x	x

Palvelun tavoite Helsingin kaupungin näkökulmasta

Arjenhallintaan liittyvät tarpeet ovat lasten ja nuorten toiseksi yleisin tarveryhymä. Yli 30%:lla lastensuojelun asiakkaista esiintyy tarvetta. Arjenhallinta on keskeinen työkalu lasten ja nuorten kuntouttamisessa. Kun arkeen luodaan riittävät rutiinit, kuntoutuu lapsi tehokkaammin myös muista ongelmista.

Arjenhallinnan palveluita voidaan myös tarjota tueksi itsenäistyville nuorille yhdessä asumispalvelujen kanssa ja siten korvata raskaampien sijaishuollon palvelujen tarvetta.





Kuvattava palvelu

Sovittelutoiminta

Palvelun kohderyhmä		Kommentit kohderyhmään
Lapsi	x	Sovittelutoiminta on lakisääteistä palvelua. Se on tarkoitettu lapsille/nuorille/aikuisille, jotka ovat valmiita käsittelemään rikos- /riita-asiaa puolueettomien sovittelijoiden läsnä ollessa ja pyrkimään yhdessä ratkaisuun. Sovittelu on vapaaehtoista. Sovittelu on erityisen suositeltavaa silloin kun epäiltynä ovat nuoret rikoksentehtäjät (15-20v.), alle 15-vuotiaat lapset, ensikertalaiset tai kun kyseessä on ns. asianomistajarikos. Sovittelussa ei ratkaista teon rikosoikeudellisia seuraamuksia. Kohderymänä ovat kaikki rikoksen tai riidan osapuolet, alaikäisten kohdalla myös vanhemmat/huoltajat. Lastensuojelun asiakassegmenteistä palvelusta hyötyvät erityisesti <ul style="list-style-type: none">• Riskiryhmät: varhaisnuoret ja nuoret (segmentti K)• Vakavasti oirehtivat lapset ja varhaisnuoret (segmentti C)• Vakavasti oirehtivat nuoret (segmentti D)• Itsenäistyvät nuoret (segmentti J)
Ikäryhmä	6-20	
Aikuinen	x	

1. Tarpeen kuvaus lyhyesti

Lapsen/nuoren tarpeet

- Tuki sovitteluprosessin aikana
- Neuvonta ja ohjaus oikeus- ja rikosprosessissa sekä palveluohjaus
- Edunvalvonta
- Kuulluksi tuleminen ja ymmärretyksi tuleminen
- Itseymmärrys ja vastuunotto (omista teoista ja niiden seurauksista)
- Ratkaisuun pääseminen rikos-/riita-asiassa

Vanhemman tarpeet

- Tuki sovitteluprosessin aikana
- Neuvonta ja ohjaus oikeus- ja rikosprosessissa sekä palveluohjaus
- Lapsen kehitysvaiheiden ymmärrys
- Tuki vanhemmuuteen
- Ratkaisuun pääseminen rikos-/riita-asiassa



2. Palvelun yhteenveto

Helsingissä sovittelu on viranomaisohjattua vapaaehtoistoimintaa. Sovittelun piiriin tulevia rikos- ja riita-asioita ei ole rajattu. Aloitteen voivat tehdä osapuolet itse, poliisi- tai syyttäjäviranomainen, taikka muu viranomainen. Alaikäisten osalta myös huoltajalla on oikeus tehdä sovittelualoite. Lähisuhdeväkivalta-asiassa vain poliisi tai syyttäjä voi tehdä sovittelualoitteen. Kun aloite on vastaanotettu ja arvioitu, otetaan yhteyttä asian osapuoliin, selvitetään sovittelun yleiset edellytykset ja varmistetaan osapuolten suostumus. Tämän jälkeen sovittelunohjaaja valitsee tapaukseen sopivan sovittelijaparin ja ohjeistaa heidät. Vapaaehtoiset sovittelijat ovat yhteydessä asian osapuoliin ja järjestävät sovitteluneuvottelun. Sovitteluneuvottelun jälkeen mahdollisesti syntyneestä sovinnosta tiedotetaan poliisi- tai syyttäjäviranomaisia. Tarvittaessa sopimukseen sisältyy seuranta-aika.

Palvelu koostuu seuraavista vaiheista

Vaihe 1 Sovittelun valmistelu

Vaihe 2 Sovittelu

Vaihe 3 Sovittelun tiedoksianto viranomaisille ja seuranta

Palvelun arvioitu kustannus on X€ / sovittelutapaus. Palvelu on asiakkaalle maksuton.

3. Palvelun tavoitteet, asiakashyöty ja tulosten todentaminen

Palvelun tavoitteena on rikos-/riita-asian sovittelun edellytysten selvittäminen ja sovittelun järjestäminen. Sovittelussa tarkoituksena on järjestää rikoksesta epäillylle ja rikoksen uhrille mahdollisuus puolueettoman sovittelijan välityksellä kohdata toisensa luottamuksellisesti, käsitellä rikoksesta sen uhrille aiheutuneita henkisiä ja aineellisia haittoja sekä pyrkiä omatoimisesti sopimaan toimenpiteistä niiden hyvittämiseksi.

Palvelun tuloksena osapuolet ovat tulleet sovitteluneuvotteluun, kohdanneet toisensa ja mahdollisesti päässeet sopimukseen rikos-/riita-asiassa. Osapuolet ovat tiedostaneet oman osuutensa ja vastuunsa asiassa. Osapuolet ovat sopineet mahdollisista korvauksista ja suorittaneet ne sopimuksen mukaisesti.

Palvelun tulos todennetaan sovitteluneuvottelun lopuksi ja/tai arvioimalla asiakkaan tilanne seurannan avulla.



Sovittelutoiminta

4. Palvelun sisältö

Palveluun sisältyvät vaiheet

Vaihe 1 Sovittelun valmistelu

Vaihe 2 Sovittelu

Vaihe 3 Sovittelun tiedoksianto viranomaisille ja seuranta

Saatavuus

Virka-aika. Varsinaiset sovitteluneuvottelut ovat pääsääntöisesti arki-iltaisin.

Vaihe 1 Sovittelun valmistelu

Tavoite: Sovittelun yleisten edellytysten ja tapauksen soveltuvuuden selvittäminen sekä sovittelusta päättäminen.

Muoto: Valmistelu toimistolla, yhteydenotot kaikkiin osapuoliin kirjeitse/puhelimitse, mahdollisesti myös tapaamiset osapuolten kanssa.

Sisältö: Otetaan vastaan rikos-/riita-asian sovittelualoite, perehdytään asiaan, otetaan yhteyttä eri osapuoliin ja selvitetään onko asia mahdollista sovittaa. Tehdään päätös sovittelusta ja ohjataan asia eteenpäin.

Palvelutaso 1

- Sovittelualoitteen vastaanotto (keskitetty yhdelle henkilölle)
 - Kirjaus tietokantaan n.15 min (vaihtelu 5 min – 1 h)
 - Aloitteiden jako sovittelunohjaajille 5 min
- Yleisten edellytysten selvittäminen (soveltuvuuden arviointi)
 - Asiaan perehtyminen 30 min
 - Kirje/yhteydenottopyyntö kaikille osapuolille 15 min
 - Puhelinkeskustelut (n. 1 puhelu/osapuoli) osapuolten kanssa n. 20 min/puhelu
- Päätöksenteko
 - Tehdään ja lähetetään muutoksenhakukelpoinen päätös kaikille osapuolille (ohjaaja valmistelee, johtava ohjaaja päättää) 15 min/päätös
- Valitaan sopivat sovittelijat ja ohjeistetaan heidät (kirje + esitutkimateriaali) n. 30 min
- Tilataan tarvittaessa tulkki 10 min

4. Palvelun sisältö

Palvelutaso 2 (lähisuhdeväkivalta ja alaikäiset)

- Sovittelualoitteen vastaanotto (keskitetty yhdelle henkilölle)
 - Kirjaus tietokantaan ja alaikäisten osalta vireillepano YPH efficaan (ohjaus sovitteluun). n.15 min (vaihtelu 5 min – 1 h)
 - Aloitteiden jako sovittelunohjaajille 5 min
- Yleisten edellytysten selvittäminen (soveltuvuuden arviointi)
 - Asiaan perehtyminen 45 min
 - Lapsen mahdollisen lastensuojelun sosiaalityöntekijän / laitoksen ohjaajan konsultointi puhelimitse 15 min
 - Lapselle mahdollisen edunvalvojan sijaisen hankkiminen 30 min
 - Kirje/yhteydenottopyyntö kaikille osapuolille 15 min
 - Puhelinkeskustelut (n. 1-2 puhelua/osapuoli) osapuolten kanssa (nuorta ja huoltajaa kuullaan erikseen) n. 30 min/puhelu
 - Mahdollinen kaikkien osapuolten tapaaminen n. 45 min/tapaaminen
 - Mahdollinen verkostotapaaminen 75 min
- Päätöksenteko
 - Tehdään ja lähetetään valituskelpoinen päätös kaikille osapuolille (ohjaaja valmistelee, johtava ohjaaja päättää) 15 min/päätös
- Valitaan sopivat sovittelijat ja ohjeistetaan heidät (kirje + esitutkimateriaali) n. 30 min
- Tilataan tarvittaessa tulkki 10 min

Vaihe 2 Sovittelu

Tavoite: Osapuolten kohtaaminen ja sovittelutulokseen pääseminen

Muoto: Puhelinkeskustelut ja tapaaminen toimistolla.

Sisältö: Vapaaehtoiset sovittelijat kutsuvat osapuolet koolle. He antavat neuvontaa oikeusturvaan ja sovittelun eettisiin perusteisiin liittyen. He mahdollistavat vuorovaikutuksen osapuolten välillä ja varmistavat puolueettomuuden sekä ohjaavat sovittelutapaamisen kulkua. Tarvittaessa sovittelijat ohjaavat asiakkaita muiden palveluiden piiriin. Sovittelussa laaditaan osapuolten välinen sopimus. Sovittelun jälkeen sovittelijat laativat sovitteluselvityksen.

- Sovittelija kutsuu asianosaiset koolle puhelimitse 10 min/puhelu
- Varsinainen sovittelutilaisuus ja sopimuksen tekeminen n. 1 h
- Sovitteluselvityksen laatiminen 10 min

Palvelutasolla 2 lisäksi erillistapaamiset (ainakin lähisuhdeväkivaltatapauksissa, välillä nuorten kanssa myös)

Vaihe 3 Sovittelun tiedoksianto viranomaisille ja seuranta

Tavoite: Sovittelussa laaditun sopimuksen toteutuminen

Muoto: Kirjallinen tiedoksianto, puhelinkeskustelut, tapaamiset

Sisältö: Sovittelun lopputulos annetaan tiedoksi lähettävälle viranomaiselle ja alaikäisten osalta kirjataan myös YPH efficaan. Sovitun seurantajakson jälkeen sovittelunohjaaja ottaa yhteyttä osapuoliin puhelimitse, kirjeitse tai tapaa heidät.

- Lopputuloksen tiedoksianto 10 min
- Lopputuloksen dokumentointi 10 min
- Seurantapuhelut asian osapuolille 10 min/puhelu
- Mahdollinen seurantatapaaminen (lähisuhdeväkivaltajutuissa) 45 min
- Seurannan dokumentointi 5 min/puhelu,
- Arkistointi 10 min



Sovittelutoiminta

6. Palvelussa käytettävät työmenetelmät

Käytettävät menetelmät voivat olla:

1. *Keskusteluja* (lähisuhdeväkivallassa haastattelun muistilista käytössä)
2. *Havainnointia*
3. *Verkostotapaamiset*
4. *Palveluohjausta* (erityisesti lähisuhdeväkivallassa, esim. rikosuhripäivystys, Jussi-työ, Lyömätön linja)
5. *Konsultointi* (poliisi, syyttäjä, lastensuojelu)

7. Palvelun tuottamiseksi tarvittavat resurssit

Palvelua tuottavat henkilöt

- Sovittelunohjaajat, erityissosiaalityöntekijät sekä vapaaehtoissovittelijat
- Tilat: työntekijöillä omat työhuoneet, kokoustila. Sijainti hyvien kulkuyhteyksien varrella tärkeää asiakkaiden kannalta
- Laitteet ja materiaalit.



8. Palvelun tilaaminen

- Yleensä poliisi- tai syyttäväviranomainen (n. 90 % aloitteista) lähettää sovittelualoitteen sovittelutoimintaan. Aloitteen voivat tehdä myös osapuolet itse, taikka joku muu viranomainen. Alaikäisten osalta myös huoltajalla on oikeus tehdä sovittelualoite. Lähisuhdeväkivalta-asiassa vain poliisi tai syyttäjä voi tehdä sovittelualoitteen.

9. Palvelun hinnoittelu

- Palvelu on asiakkaalle maksuton
- arvioitu kustannus N€ / käynti

10. Muut huomiot

Sovittelutoiminta koskee useita osapuolia. Moniammatillisen ja poikkihallinnollisen yhteistyön kehittäminen on tärkeää.

Puhelinsovitteluissa työn sujuvuutta edistäisi videoneuvotteluvälineiden käyttöönotto. (kohtaaminen tärkeää)

Helsingin Sovittelutoiminta on mukana kehittämässä sovittelua valtakunnallisesti sekä mukana kansainvälisessä toiminnassa.

Toiminta perustuu restoratiivisuuteen. Restoratiivinen oikeus on rikoksiin liittyvä uusi ajattelutapa, jossa rikokset nähdään lainrikkomisen sijasta konflikteina tai loukkauksina (engl. harm) ihmisten välisissä suhteissa. Restoratiivisessa oikeudessa ajatellaan, että rikoksen henkisiä ja aineellisia seuraamuksia voidaan käsitellä osallisten kesken yhdessä keskustellen. Ajattelutavalle ominaisia piirteitä ovat mm. ei-dominoivuus, voimaantumisen, arvostava kuunteleminen ja tasapuolisuus. Restoraatiolla viitataan osallisten ja erityisesti rikoksen uhrin elämässä rikoksesta aiheutuneiden seuraamusten korjaamiseen. Keskeisiä restoratiivisia arvoja ovat vapaaehtoisuus, luottamuksellisuus, tasavertaisuus ja dialogisuus. Restoratiivisessa oikeudessa kannustetaan osallisia itseään ottamaan aktiivinen rooli oman asiansa käsittelyssä.

Restoratiivisen oikeuden konsepti on yhtäaikaaisesti uudenlaisen ajattelun tapa, rikosoikeudellinen teoria kuin myös käytännön tason toimintaa.



Palvelukuvaus

Vanhemmuuden kuntoutus

10.9.2012



Vanhemmuuden kuntoutus – Yleiskuvaus

Vanhemmuuden kuntoutus korjaa puutteita, joita vanhemmilla on eri vanhemmuuden osa-alueilla lapsen ikätaso huomioiden. Osa-alueita ovat lapsen tarpeiden tunnistaminen, **lapsen perushoito**, rajojen asettaminen, rakkauden antaminen (empatia), ihmissuhdetaitojen osaaminen (vuorovaikutustaidot) ja elämäntaitojen opettaminen.

Vanhemmuuden kuntoutus sisältää avokuntoutuksen (sis. tehostetun avokuntoutuksen palvelutason) , ryhmätoiminta ja ympärivuorokautisen perhekuntoutuksen (tehty oma palvelukuvaus) palvelut.

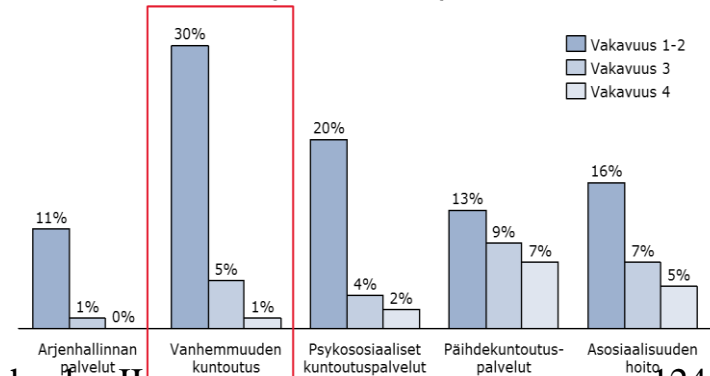
Palveluportaati

Palvelu	Vakavuus 0	Vakavuus 1	Vakavuus 2	Vakavuus 3	Vakavuus 4
Kuntouttava ryhmätoiminta, aikuiset		x	x	x	x
Avokuntoutus, sis. tehostetun avokuntoutuksen palvelutason		x	x	x	
Ympäri vuorokautinen perhekuntoutus					x

Palvelun tavoite Helsingin kaupungin näkökulmasta

- Vanhemmuuden taitoihin ja vuorovaikutukseen liittyvät puutteet ovat lastensuojelun asiakkaiden vanhempien yleisimpiä ongelmia ja siten merkittävä lastensuojelun tarvetta aiheuttava tekijä
- Kuntouttamalla vanhemmat toimimaan riittävän hyvin vanhempina voidaan tehokkaasti vähentää lastensuojelun tarvetta. Vanhemmuuden ongelmat vaikuttavat lapsen kehitykseen erityisesti pitkällä aikavälillä, mikäli lapsi ei opi riittäviä elämäntaitoja ja saa tarvitsemaansa perushoivaa.
- Avokuntoutuksen palvelulla pyritään kuntouttamaan vanhemmuuden taidot riittävän hyviksi itsenäiseen vanhemmuuteen
- Tehostetulla avokuntoutuksella pyritään ehkäisemään sijaishuollon tarvetta kuntouttamalla vakavista vanhemmuuden puutteista
- Ympäri vuorokautisella perhekuntoutuksella taataan lapselle ja perheelle turvallinen ympäristö tehostetun kuntoutuksen lisäksi

Lastensuojelun asiakkaiden vanhempien tarpeet
(%:lla asiakkaista)





Palvelukuvaus Asumispalvelut

Jälkihuollon tuettu asuminen

24.5.2012



Lastensuojelun asumispalvelut – Yleiskuvaus

Asumispalveluilla tarkoitetaan määräaikaista tai kiireellistä asumismahdollisuuden tarjoamista ensisijaisesti nuorelle mutta kriisitilanteessa myös vanhemmalle. Tukiasumispalvelut on alle 21-vuotiaille lastensuojelun asiakkaille tarkoitettu palvelu. Asumismuotoja ovat pienasunnot, solut ja tukiperheasunnot. Asunnon lisäksi voidaan antaa tukea itsenäisen elämän opettelussa ja vastuun ottamisessa omista asioista. (Arjenhallinnan palvelut). Tavoitteena on, että tukiasumisjakson jälkeen nuorelle löytyy pysyvä asunto. Kriisiasumispalvelu tarjoaa väliaikaista asumismahdollisuutta lapselle/vanhemmalle tai nuorelle, jotka jostain syystä eivät voi olla kotona (tai he ovat tilapäisesti ilman asuntoa). Kriisiasumisen syitä voivat olla esimerkiksi nuoren itsenäistymiseen liittyvät kriisit tai perheväkivalta. **Kriisiasumista tarjotaan myös lapsiperheille, jotka menettäneet asuntonsa. Kriisiasumisen syitä voivat olla esimerkiksi nuoren itsenäistymiseen liittyvät kriisit, perheväkivalta tai erityyppiset perheen kriisit esim. erotilanne tai vanhemmuuden puutteet. (Lisäys 30.3.2012 versioon).**

Palveluportaati					
Palvelu	Vakavuus 0	Vakavuus 1	Vakavuus 2	Vakavuus 3	Vakavuus 4
Jälkihuollon tuettu asuminen				x	x
Kriisiasumispalvelut		x	x	x	x

Asumispalvelujen tavoite Helsingin kaupungin näkökulmasta

- Asumispalvelujen avulla voidaan tarjota lapselle kodin ulkopuolinen asuinpaikka, mikäli kotona vanhempien luona asuminen ei ole mahdollista.
- Asumispalveluilla voidaan tarjota kevyempi vaihtoehto esimerkiksi laitossijoitukselle silloin, kun nuoren itsensä ongelmat eivät edellytä laitostasoista kuntoutusta.
- Asumispalveluita voidaan hyödyntää myös laitossijoitusten lyhentämiseksi tarjoamalla paikka harjoitella itsenäistä asumista laitoksen sijaan.
- Asumisen lisäksi nuorelle voidaan tarjota asumisen aikana kuntoutusta asiakkaan tarpeen mukaisesti.

• Lastensuojelun kriisiasumispalvelulla estetään lapsen ja lapsiperheen muuttamista perusturva akuutissa asunnottomuudessa.



Jälkihuollon tuettu asuminen

Kuvattava palvelu

Jälkihuollon tuettu asuminen

Palvelun kohderyhmä		Kommentit kohderyhmään
Lapsi	X	Palvelun kohderyhmää ovat lastensuojelun jälkihuollossa olevat tuettua asumista tarvitsevat asiakkaat. (Ei harkinnanvaraisessa jälkihuollossa olevat asiakkaat.)
Ikäryhmä	16-20	
Aikuinen		

1. Tarpeen kuvaus lyhyesti

Asiakkaan tarve saada psykososiaalista tukea elämänhallinnan saavuttamiseen.

Asiakkaan tarpeet:

- Arjen hallintaan tuki aikuiselta (talous, asuminen)
- Rutiinien luominen
- Itsenäisen asumisen järjestäminen
- Opastusta itsenäiseen asumiseen ja kodinhoitoon
- Asiointiapua
- Taloustilanteen selvittäminen ja opastus talouden hallintaan sekä tukea tarvittavien tukien hakemiseen
- Koulutukseen ja työelämään ohjaamista ja tukea
- Psykkisen ja fyysisen terveyden hoitaminen
- Vanhemmuuteen tukeminen ja vanhemmuuteen kasvaminen (jos omia lapsia)
- Yksi luotettava aikuinen
- Tukiverkosto

Vanhemman tarpeet:

- Tuki aikuistuvan nuoren vanhemmuudelle
- Ymmärrys siitä, että lapsi tarvitsee edelleen tukea/ vanhemmuutta – ts. vanhempana olemisen jatkaminen
- Tietoa itsenäistymisvaiheesta ja jälkihuollon palveluista



2. Palvelun yhteenveto

Jälkihuollon tukiasumista järjestetään lastensuojelulain 75§:n mukaisessa jälkihuollossa oleville asiakkaille, jotka ovat olleet sijoitettuina laitos- tai perhehoitoon huostaan otettuina tai avohuollon tukitoimena yhtäjaksoisesti yli kuusi kuukautta.

Tukiasuntopalvelua ei tarjota harkinnanvaraisessa jälkihuollossa oleville asiakkaille tai niille jälkihuollon asiakkaille joilla ei ole tuetun asumisen tarvetta.

Lastensuojelun jälkihuollossa oleville ja tuettua asumista tarvitseville asiakkaille tarjotaan asunto.

Asiakkaat saavat lisäksi sosiaaliohjaajalta henkilökohtaista opastusta, psykososiaalista tukea, ohjausta ja neuvontaa tarvitsemiinsa asioihin.

3. Palvelun tavoitteet, asiakashyöty ja tulosten todentaminen

Palvelun tavoitteena on valmentaa asiakas itsenäiseen asumiseen ja elämänhallintaan sekä yhteiskunnassa toimimiseen tuetun asumisen päättyessä.

Asiakas saavuttaa riittävän elämänhallinnan.

Arviointi toteutetaan yleisellä arviointimallilla, jolla määritellään kuntoutuksen tarve sekä palvelun päättymisen edellytykset.

Palvelun tarve on poistunut, mikäli asiakas voi siirtyä peruspalveluiden piiriin.

4. Palvelun sisältö

Asiakkaan vastuusosiaalityöntekijä ja asiakas tekevät asiakassuunnitelman jälkihuollon tuetun asumisen järjestämiseksi.

Jälkihuollon tuetun asumisen palvelu koostuu kuntouttavasta asumisesta sekä siihen liittyvästä palveluohjauksesta.

Palvelukokonaisuuteen kuuluvat palvelut:

Kuntouttavan asumisen jakso sekä siihen liittyvä palveluohjaus

Asiakkaan elämäntilanteen muutosta arvioidaan, dokumentoidaan ja raportoidaan asiakassuunnitelman mukaisesti.



4. Palvelun sisältö

Jälkihuollon tuettu asuminen:

- Tavoite: Palvelun tavoitteena on valmentaa asiakas itsenäiseen asumiseen ja elämänhallintaan sekä yhteiskunnassa toimimiseen tukiasumisen päättyessä.
- Muoto: Asuminen tukiasunnossa
- Sisältö:
 - Jälkihuoltopäätös:
 - Vastuusosiaalityöntekijä tekee yhdessä asiakkaan ja hänen verkostonsa kanssa jälkihuoltosuunnitelman.
 - Kuntouttava asuminen: Tapaamiset viikoittain, tapaamispaikka määräytyy asiakkaan tilanteen ja asioiden mukaisesti joko asiakkaan kotona tai asiointina kaupungilla. Henkilökohtaisten tapaamisten lisäksi sosiaaliohjaajalla on puhelintyötä asiakkaan asioiden selvittämiseksi, asiakkaan muistuttamista sovitusta ajoista, muista tapaamisista, hoidettavista asioista.
 - Työskentely perustuu asiakkaan tarpeisiin ja tavoitteisiin, jotka määrittellään asiakassuunnitelmassa.
 - Toiminnot ja työmäärä
 - Yksilökäynti (asiakkaan tapaaminen, vanhemman tapaaminen):
 - Käynnin valmistelu: Asiakkaan dokumentaatioon perehtyminen ja käynnin suunnittelu (0,5h / käynti)
 - Suunnitelman mukaisen kuntoutuksen tarjoaminen asiakkaan kotona tai toimintaympäristössä (2h / käynti)
 - Käynnin raportointi: Palvelun tuottanut henkilö dokumentoi käynnin asiakastietojärjestelmään (0,5h / käynti)
 - Muu: Siirtyminen asiakkaan luokse (1h / käynti)
 - Tukipuhelu:
 - Puhelu asiakkaalle (0,25 h / puhelu)
 - Puhelun raportointi: Puhelun kirjaaminen asiakastietoihin (0,1 h / puhelu)
 - Arviointikäynti (alku, väli ja loppu):
 - Käynnin valmistelu: Asiakkaan dokumentaatioon perehtyminen ja käynnin suunnittelu (1h / käynti)
 - Asiakkaan tilanteen väliarviointi (2h / käynti)
 - Käynnin raportointi asiakastietojärjestelmään (1h / käynti)
 - Palvelun tuottanut henkilö laatii yhteenvedon kuntoutusjakson työskentelystä (1h/kerta)
 - Muu: Siirtyminen asiakkaan luokse (1h / käynti)



5. Palvelutaso

Jälkihuollon tuetun asumisen saatavuus:

- Saatavilla arkisin klo 7-20

Palvelun kesto:

- Jälkihuollon tuettu asumisen kesto 3 kuukaudesta – korkeintaan asiakkaan 20 ikävuoden loppuun. Tarvetta arvioidaan 3:n kuukauden välein. (Palvelun tuottaja takaa asiakkaan tarvitsemat palvelut palvelupakettina)

Palvelutasot:

Taso 1 -

Kesto: tuetun asumisen aika

- Intensiteetti:
 - Tukikäynti /asiointikäynti 1 käyntiä / viikko
 - Tukipuhelu 4 kertaa / viikko

Taso 2 -

Kesto: määräaikainen (tehostettu tuki)

Intensiteetti:

- Tukikäynti/asiointikäynti 3 käyntiä / viikko
- Tukipuhelu 5 kerta / viikko

Taso 3 – (kriisiyö)

Kesto: määräaikainen

Intensiteetti:

- Tukikäynti /asiointikäynti 5 käyntiä / viikko
- Tukipuhelu 5 kertaa /viikko



Jälkihuollon tuettu asuminen

6. Palvelussa käytettävät työmenetelmät

Työmenetelminä käytetään asiakkaiden osallisuutta tukevia menetelmiä, joita toteutetaan pääosin yksilötyöskentelynä mutta myös tarvittaessa verkostotyöskentelynä. Näillä autetaan asiakasta työskentelemään jäsenytyneesti sekä osallistuvasti. Kaiken työskentelyn pohjana on asiakassuunnitelma, jossa tavoite määritellään, sekä yhtenäinen vaikuttavuuden arvioinnin malli.

Käytettävät menetelmät voivat olla:

1. *Keskusteluja*, joiden apuna voidaan käyttää eri lomakkeistoja, kortteja ja pelejä; mallinnusta, kuten roolikartta
2. *Havainnointia*, jolloin voidaan hyödyntää videointia; mallintamista
3. *Toiminnallisia (esim. tutustuminen arjen toimintaympäristöön, liikunta, vapaa-ajan ja harrastustoiminnat).*

Eri menetelmät ja niiden toteuttaminen voivat olla joko vaihtoehtoisia tai toinen toisiaan tukevia.

7. Palvelun tuottamiseksi tarvittavat resurssit

Jälkihuollon tuetun asumisen palvelun tuottamiseksi tarvitaan asunnot (asumiskulut maksaa asiakas). Tuen ja ohjauksen edellyttämät ammattitaitoiset sosiaalihoajaajat. Lisäksi tarvitaan työtilat ja -välineet.



Jälkihuollon tuettu asuminen

8. Palvelun tilaaminen

- Palveluun siirrytään lastensuojelun sosiaalityöntekijän päätöksellä.

9. Palvelun hinnoittelu

- Maksua ei peritä asiakkaalta. Asumiskulut maksaa asiakas.

10. Muut huomiot



Palvelukuvaus

Asumispalvelut

Kriisiasuminen

9.11.2012



Lastensuojelun asumispalvelut – Yleiskuvaus

Asumispalveluilla tarkoitetaan määräaikaista tai kiireellistä asumismahdollisuuden tarjoamista ensisijaisesti nuorelle mutta kriisitilanteessa myös vanhemmalle. Tukiasumispalvelut on alle 21-vuotiaille lastensuojelun asiakkaille tarkoitettu palvelu. Asumismuotoja ovat pienasunnot, solut ja tukiperheasunnot. Asunnon lisäksi voidaan antaa tukea itsenäisen elämän opettelussa ja vastuun ottamisessa omista asioista. (Arjenhallinnan palvelut). Tavoitteena on, että tukiasumisjakson jälkeen nuorelle löytyy pysyvä asunto. Kriisiasumispalvelu tarjoaa väliaikaista asumismahdollisuutta lapselle/vanhemmalle tai nuorelle, jotka jostain syystä eivät voi olla kotona (tai he ovat tilapäisesti ilman asuntoa). Kriisiasumisen syitä voivat olla esimerkiksi nuoren itsenäistymiseen liittyvät kriisit tai perheväkivalta.

Kriisiasumista tarjotaan myös lapsiperheille, jotka ovat menettäneet asuntonsa.

Kriisiasumisen syitä voivat olla esimerkiksi nuoren itsenäistymiseen liittyvät kriisit, perheväkivalta tai erityyppiset perheen kriisit esim. erotilanne tai vanhemmuuden puutteet. (Lisäys 30.3.2012 versioon).

Palveluportaati

Palvelu	Vakavuus 0	Vakavuus 1	Vakavuus 2	Vakavuus 3	Vakavuus 4
Jälkihuollon tuettu asuminen				x	x
Kriisiasumispalvelut		x	x	x	x

Asumispalvelujen tavoite Helsingin kaupungin näkökulmasta

- Asumispalvelujen avulla voidaan tarjota lapselle kodin ulkopuolinen asuinpaikka, mikäli kotona vanhempien luona asuminen ei ole mahdollista.
- Asumispalveluilla voidaan tarjota kevyempi vaihtoehto esimerkiksi laitossijoitukselle silloin, kun nuoren itsensä ongelmat eivät edellytä laitostasoista kuntoutusta.
- Asumispalveluita voidaan hyödyntää myös laitossijoitusten lyhentämiseksi tarjoamalla paikka harjoitella itsenäistä asumista laitoksen sijaan.
- Asumisen lisäksi nuorelle voidaan tarjota asumisen aikana kuntoutusta asiakkaan tarpeen mukaisesti.
- **Lastensuojelun kriisiasumispalvelulla estetään lapsen ja lapsiperheen pahempi tilanteen kriisiytyminen ja taataan perusturva akuutissa asunnottomuudessa. (Lisäys 30.3.2012 versioon).**

Kuvattava palvelu

Kriisiasuminen

Palvelun kohderyhmä		Kommentit kohderyhmään
Lapsi	x	Asiakkaana ovat lapset, nuoret sekä perheet, joilla ei ole asuntoa ja he ovat lastensuojelun palvelujen tarpeessa. Palvelun piiristä rajataan pois muusta kuin lastensuojelullisesta syystä asunnottomat ja kiireellisen asunnon tarpeessa (arvioitu ettei ole lastensuojelun asiakas).
Ikäryhmä	0-20	
Aikuinen	x	Tästä palvelukuvauksesta on rajattu pois kriisiasumisen vakavuustaso 4, jossa kyse on äkillisen turvapaikan saamisesta esim. nuorten ja perheiden turvakodeista. Asiakassegmenteistä palvelukohderyhmään kuuluvat: <ul style="list-style-type: none"> •Akuutille kaltoinkohtelulle altistuneet lapset ja nuoret (tapauskohtaisesti) (A) •Vakavasti oirehtivat lapset ja varhaisnuoret (vanhemmat kanssa) (C) •Vakavasti oirehtivat nuoret (D) •Lapset, joiden vanhemmilla on vakavia ongelmia (tapauskohtaisesti) (E) •Nuoret joiden vanhemmilla on vakavia ongelmia (F) •Vaikahoidettavat sairast lapset (G) •Lapset joiden vanhemmilla on intensiivisen tuen tarve (H) •Kannatteluperheet (I) •Itsenäistyvät nuoret (J) •Riskiryhmät (K)

1. Tarpeen kuvaus lyhyesti

Lapset:

- Normaali päivärytmi ja toiminta, ml. koulunkäynti ja vapaa-aika
- Luotettava ja turvallinen aikuissuhde
- Tukiverkosto, turvallinen arki
- Asunto ja perusturvan takaaminen
- Ikätasoisesti tietoa tapahtuneesta

Vanhemmat:

- Asunto, tukea tilanteessa ja asian käsittelyssä
- Tukea vanhemmuuteen ja kasvatukseen
- Apua pysyvän asunnon etsintään ja sen säilyttämiseen
- Taloudellista tukea ja neuvontaa
- Palveluohjaus

Perheet:

- Asunto
- Palveluohjaus
- Perhedynamiikan parantaminen



2. Palvelun yhteenvedo

Palvelun asiakkaana ovat lapset, nuoret sekä perheet, joilla ei ole asuntoa ja he ovat lastensuojelun palvelujen tarpeessa. Palvelu perustuu arvioituun lastensuojelun tarpeeseen ja asiakassuunnitelmaan. Palveluun tullaan lastensuojelun sosiaalityöntekijän päätöksellä. Tämä palvelu rajaa pois muusta syystä asunnottomat ja kiireellisen asunnon tarpeessa olevat (arvioitu ettei ole lastensuojelun asiakas) sekä vaatavuustason 4:n, jolloin kyse äkillisestä turvakotipalvelusta.

Palvelu koostuu seuraavista vaiheista:

- 1) Hakemusvaihe
- 2) Kriisiasuntoon ohjaus
- 3) Kriisiasumisen tuki
- 4) Jälkituki

Kriisiasumispalvelussa on neljä palvelutasoa:

- 1) Kriisiasumispalvelu (vaativuus 1)
- 2) Tehostettu kriisiasumispalvelu (vaativuus 2)
- 3) Intensiivinen kriisiasumispalvelu (vaativuus 3)
- 4) Vaativuustasolla 4 kyseessä on laitoshoido / turvakoti (ei kuvattu tässä palvelussa)

Tukipalvelut ovat maksuttomia. Asiakas maksaa asunnon vuokran.

Palvelujen saatavuus:

Muuten virka-aika, mutta asumisen tuki sovitaan erikseen.

3. Palvelun tavoitteet, asiakashyöty ja tulosten todentaminen

Palvelun tavoite on tukea lastensuojelun lasta, nuorta tai perhettä akuutissa asunnottomuudessa. Lastensuojelun kriisiasumispalvelulla estetään lapsen ja lapsiperheen pahempi tilanteen kriisiytyminen ja taataan perusturva, tuki ja ohjaus akuutissa asunnottomuudessa. Palvelu perustuu lastensuojelun asiakassuunnitelmaan.

Lastensuojelun asiakas hyötyy siitä, että tilanne ei pahene asunnottomuuden takia, asiakkaan palvelutarve kevenee tai palvelun tarve poistuu (saa asunnon, kriisi helpottuu).

Kriisiasumispalvelun tulokset todennetaan lastensuojelun asiakassuunnitelman tavoitteiden toteutumisenä (esim. tarvitaanko kriisiasumista, lisäpalveluja kriisiasumiseen tai muita lastensuojelun palveluja).

4. Palvelun sisältö

Palvelun asiakkaana ovat lapset, nuoret sekä perheet, joilla ei ole asuntoa ja he ovat lastensuojelun palvelujen tarpeessa. Palvelu perustuu arvioituun lastensuojelun tarpeeseen ja lastensuojelun asiakassuunnitelmaan.

Palvelu koostuu seuraavista vaiheista:

- 1) Hakemusvaihe
- 2) Kriisiasuntoon ohjaus
- 3) Kriisiasumisen tuki
- 4) Jälkituki

1) Hakemusvaihe

Tavoite: Arvioida asiakkaan palvelun tarvetta ja soveltuvuutta kriisiasuntoon yhdessä asiakkaan vastuu sostt:n kanssa

Muoto: Hakemuksen käsittely

Sisältö: Palvelun tarpeen arviointi, taustojen selvittely ml. puhelut sostt: n kanssa

Toiminnot ja työmäärä:

- Kirjallisen hakemuksen käsittely 0,5-1 h /asiakas
- Puhelut 1 h /asiakas
- Taustatietojen selvittely (Effic + ATJ) 1-2 h /asiakas

Saatavuus:

Ma-pe. Virka-aika. Sosiaalipäivystys hoitaa kriisiasumista virka-ajan ulkopuolella. Hakemusvaihe ohitetaan, kun asiakas tarvitsee asuntoa välittömästi (ks. päivystyspalveluiden kiireellisten toimenpiteiden suorittaminen -kuvaus).

Palvelutaso: Ei ole palvelutasoja.

2) Kriisiasuntoon ohjaus

Tavoite: Löytää asiakkaalle mahdollisimman sopiva kriisiasunto ja tehdä päätös asiasta

Muoto: Kriisiasunnon etsiminen ja päätös asiasta

Sisältö: Asiakasperheiden tarpeita vastaavan kriisiasunnon etsiminen, tehdään päätös asiasta, tiedotetaan päätöksestä

Toiminnot ja työmäärä:

- Asiakkaan nykytilanteen selvittäminen 0,5-1 h/asiakas
- Kriisiasunnon etsiminen 0,5 h /asiakas
- Päätöksenteko (sostt./ tiimi) 0, 25-0,5 h/ asiakas
- Päätöksestä tiedottaminen 0,5 h / asiakas
- Kirjalliset työt (tietojärjestelmään kirjaus, vuokrasopimuksen laatiminen) 0,5 h
- Asiakkaan ja sosiaalityöntekijän tapaamisesta sopiminen 0,25 h /asiakas
- Tapaaminen 1,0-1,5 h /asiakas
- Tapaamisen kirjaaminen 0,25-0,5 h/ asiakas

Saatavuus: Ma-pe. Virka-aika. Sosiaalipäivystys hoitaa kriisiasumista virka-ajan ulkopuolella. Hakemusvaihe ohitetaan, kun asiakas tarvitsee asuntoa välittömästi (ks. päivystyspalveluiden kiireellisten toimenpiteiden suorittaminen -kuvaus)

Palvelutaso: Ei ole palvelutasoja



4. Palvelun sisältö

3) Kriisiasumisen tuki

Tavoite: Asiakas selviytyy kriisistä ja löytää vakituisen asunnon

Muoto: Tapaamiset ja puhelut

Sisältö: Tukea asiakasta kriisiasumisen aikana, asumiseen liittyvien asioiden hoito

Toiminnot ja työmäärä:

- Asiakaskäynnin valmistelu 0,25 h
- Asiakaskäynti 1–2h
- Käynnin dokumentointi 0,25–0,5 h
- Matkat 0,5–1h
- Asiakaspuhelu 0,25–0,5 h
- Konsultaatiopuhelut 0,25–0,5 h
- Puhelun dokumentointi 0,25–0,5 h

Asiakaskäynti x 1,5 mikäli tarvitaan tulkkipalveluita / maahanmuuttaja-asiakas

Palvelutasot:

- 1) Kriisiasumispalvelu (vaativuus 1)
 - Sisältö: Tapaaminen 1-2 krt/kk, puhelinsoitto 1-2 krt/kk, asiakkaan asioiden hoitaminen ilman asiakasta*.
 - Kesto 3-12 kk (uusi sopimus tarvittaessa)
 - Saatavuus: yleistyöajan puitteissa
 - 2) Tehostettu kriisiasumispalvelu (vaativuus 2)
 - Sisältö: tapaaminen 1krt/viikko, 1-2 puhelinsoitto krt/viikko, asiakkaan asioiden hoitaminen ilman asiakasta*.
 - Kesto: 3-6 kk (jatketään tarvittaessa)
 - Saatavuus: yleistyöajan puitteissa
 - 3) Intensiivinen kriisiasumispalvelu (vaativuus 3)
 - Sisältö: Tapaaminen 3-5 krt/viikko, puhelinsoitto 3-5 krt/viikko, asiakkaan asioiden hoitaminen ilman asiakasta*.
 - Kesto: 1-2 kk (jatketään tarvittaessa)
 - Saatavuus: yleistyöajan lisäksi tarvittaessa yöaikaan.
 - 4) Vaativuustaso 4 kriisiasumisessa on luokiteltu ympärivuorokautiseksi kuntoutukseksi: ensikoti, turvakoti, perhekuntoutus laitoksessa, vastaanottoperhe
- *Asiakaskohtainen yhteistyö ja yhteydenpito sosiaalityöntekijän, isännöitsijän, huoltoyhtiön ja jälleenvuokraajien kanssa, työmäärä vaihtelee asiakaskohtaisesti.

Lisäpalvelut: maahanmuuttaja-asiakkaiden tulkkipalvelut



4. Palvelun sisältö

4) Jälkituki

Tavoite: Varmistaa, että asuntoasiat ovat kunnossa

Muoto: Puhelu tai asiakaskäynti

Sisältö: Keskustellaan asiakkaan kanssa asumiseen liittyvistä asioista.

Toiminnot ja työmäärä:

Puhelun tai käynnin valmistelu 0,5 h

Puhelu / asiakaskäynti / neuvottelu 0,5–1,5h

Matkat 0,5-1h

Tapaamisen kirjaaminen 0,5h

Saatavuus: virka-aikana, Palvelutaso: ei palvelutasoja

5. Palvelutaso

Kuvattu palveluissa.



6. Palvelussa käytettävät työmenetelmät

Työmenetelminä käytetään asiakkaiden osallisuutta tukevia menetelmiä, joita toteutetaan pääosin yksilötyöskentelynä mutta myös tarvittaessa verkostotyöskentelynä. Näillä autetaan asiakasta työskentelemään jäsenytyneesti sekä osallistuvasti. Kaiken työskentelyn pohjana on asiakassuunnitelma, jossa tavoite määritellään, sekä yhtenäinen vaikuttavuuden arvioinnin malli.

Käytettävät menetelmät voivat olla:

1. *Keskusteluja*, joiden apuna voidaan käyttää eri lomakkeistoja, kortteja ja pelejä; mallinnusta, kuten roolikartta
2. *Havainnointia*, jolloin voidaan hyödyntää videointia; mallintamista
3. *Toiminnallisia* (esim. *tutustuminen arjen toimintaympäristöön, liikunta, vapaa-ajan ja harrastustoiminnat*).

Eri menetelmät ja niiden toteuttaminen voivat olla joko vaihtoehtoisia tai toinen toisiaan tukevia.

7. Palvelun tuottamiseksi tarvittavat resurssit

Palvelun tuottamiseksi tarvitaan kriisiasumisen ohjaaja ja työparina toimii alueen vastuusosiaalityöntekijä.

Lisäksi tarvitaan työtilat, välineet sekä kriisiasuntoja.



Kriisiasuminen

8. Palvelun tilaaminen

- Palveluun siirrytään lastensuojelun sosiaalityöntekijän päätöksellä.

9. Palvelun hinnoittelu

- Maksua ei peritä asiakkaalta, mutta vuokra peritään.

10. Muut huomiot

Kriisiasuntoja tarvitaan lisää, koska tarve on suuri. Loviisankadun perheasuntoihin (8 asuntoa) on otettu keskimäärin 2-3 lastensuojelun perhettä. 3-4 vaativuustason perheet jäävät valtaosin tämänhetkisten kriisiasuntopalvelujen ulkopuolelle, koska ovat niin vaativia. Lastensuojelun perheitä joudutaan majoittamaan esim. Forenomin asuntoihin. Tarvetta on tuetumpaan kriisiasumisen palveluihin.

Tällä hetkellä pystytään tarjoamaan ainoastaan tason 1 palvelua Loviisankadun perheasunnoissa asuville. Tason 2 ja 3 toteuttamiseksi tarvitaan tehostettua kuntoutusta esim. vanhemmuuden tai arjenhallinnan kuntoutusta, joka räätälöidään asiakastarpeisiin. Tämän kuntoutuksen toteuttamiseksi tarvitaan sosiaaliohjaaja.



Palvelukuvaus

Kuntouttava ryhmätoiminta lapsille ja nuorille

11.12.2012



Kuntouttava ryhmätoiminta - Yleiskuvaus

Kuntouttava ryhmätoiminta tähtää suojaavien tekijöiden tunnistamiseen, varhaiseen tukemiseen ja riskejä ehkäiseviin vaikutuksiin. Ryhmätoiminnassa on keskeistä sosiaalisten taitojen kehittyminen ja mahdollisuus oppia tunnistamaan sekä hallitsemaan tunne-elämään liittyviä taitoja. Ryhmätoiminnan prosessiin sisältyy yksilötasoisten ja ryhmätasoisten tavoitteiden tekeminen yhdessä asiakkaiden ja ryhmän kanssa. Asiakkaan kasvua ja kehitystä vaarantava ongelma, esim. päihde- tai väkivaltaongelma on poistunut asiakkaan elämästä. Asiakas on saanut vertaistukea.

Ryhmätoimintaa on sekä lapsille/nuorille että aikuisille. Palvelu soveltuu kaikkiin vakavuustasoihin. Pois lukien vakavat päihde ja mielenterveysongelmat.

Palveluportaati

Palvelu	Vakavuus 0	Vakavuus 1	Vakavuus 2	Vakavuus 3	Vakavuus 4
Kuntouttava ryhmätoiminta lapsille ja nuorille		X	X	X	x
Kuntouttava ryhmätoiminta aikuisille		x	x	x	

Palvelun tavoite Helsingin kaupungin näkökulmasta

Vertaisryhmätoiminta perustuu kuntia velvoittavaan lakisääteiseen toimintaan. Lastensuojelulaki 88/2010 ja 2007, 2 §, 9 §, 36 § kohta 7. Vertaisryhmätoiminta.

Kiireellisten huostaanottojen kasvava määrä 15 – 17-vuotiaiden ikäryhmässä edellyttää varhaisempaa puuttumista ja tukea 11 –14-vuotiaiden kriiseihin. Nykytila: Vaihtelee alueittain, ei kaupunkitason koordinoitua ja resursoitua lapsiperheiden vastuualueella.

Myös aikuisille ryhmätoiminta on vaikuttava palvelu.



Kuvattava palvelu

Kuntouttava ryhmätoiminta lapsille ja nuorille

Palvelun kohderyhmä		Kommentit kohderyhmään
Lapsi	x	Palvelun kohderyhmänä ovat avo- tai jälkihuollon asiakkaana olevat 6–20-vuotiaat lapset ja nuoret, joilla on psyykkisen hyvinvoinnin , sosiaalisen vuorovaikutuksen, arjenhallinnan, päihde- tai väkivaltaongelmia. Palvelun puitteissa ollaan yhteydessä myös vanhempiin lapsen, nuoren ja ryhmän toimintaan liittyvissä asioissa.
Ikäryhmä	6-20	
Aikuinen		
		Palvelun kohderyhmään eivät kuulu vakavasti psyykkisesti sairaat asiakkaat (esim. psykoottiset ja vaikeasti persoonallisuushäiriöiset) eivätkä akuutista vakavasta päihdeongelmasta kärsivät.

1. Tarpeen kuvaus lyhyesti

Lapsen tai nuoren tarpeet

- Kasvuyhteisöön (ryhmään) kuulumisen ja liittymisen tarve sekä kasvuyhteisössä (ryhmässä) kasvamisen ja kehittymisen tarve
- Osallisuuden ja sosiaalisuuden tarve. Mielekkään vapaa-ajan ja kavereiden tarve.
- Arjen taitojen, vuorokausirytmien ja vuorovaikutustaitojen harjoittelu. Löytää uusia selviytymiskeinoja arkeen ja elämäntilanteeseen.
- Koulutyöstä syrjäytymisen, rikosten ja päihteiden käytön ennaltaehkäisy. Koulutyön sujuminen, oppimaan oppimisen taidot.
- Psyykkisen hyvinvoinnin kehittyminen, henkinen kasvu, sosiaalisten taitojen ja vuorovaikutuksen kehittyminen, virkistäytyminen ja rentoutus, omien vahvuuksien löytäminen, ymmärrys omasta tilanteesta, mielikuvituksen ja luovuuden kehittyminen, oma säännöllinen juttu jota voi odottaa, saa osallistua ryhmän toiminnan suunnitteluun, halu nähdä maailmaa – uudet kokemukset ja elämykset, reiviin laajennus
- Turvallisen aikuisen tarve
- Ohjaus muihin tarvittaviin palveluihin (esim. terveyspalvelut)
- Ongelmakäyttäytymisen loppuminen (päihteiden käytön väheneminen/loppuminen , mielenterveys, arjenhallinta, väkivaltaisuus)
- Kuulluksi tuleminen ja ymmärtämisen tarve.
- Itseluottamuksen ja arvostuksen tarve.
- Tarve saada kannustusta, motivointia ja positiivista palautetta.
- Toiveikkouden ja uusien näköalojen tarve
- Haastavien tunteiden hallinta. Tunnetaitojen oppiminen. Uusien toimintatapojen löytäminen hankaliin tilanteisiin
- Omien arvojen työstäminen
- Saada hyviä lomakokemuksia omien vanhempien kanssa (perheleirit)

Vanhempien tarpeet

- Tukea vanhemmuudelle, kasvatuksellisiin haasteisiin ja lapsen ikään liittyvien kehitystehtävien läpikäymiseen
- Kommunikaation paraneminen lapsen kanssa
- Huolen ja vastuun jakaminen lapsen tilanteesta, turvallinen ryhmätoiminta ja lapsen autonomian kunnioittaminen, kotielämän helpottaminen
- Omaa aikaa vanhemmille ja aikaa sisaruksille
- Lapselle tulee ulkopuolelta elämänrakenteita
- Saada hyviä lomakokemuksia omien lasten kanssa (perheleirit)

Perheen tarpeet

- Perhedynamiikka paranee ja tukea mahdollisen kriisin käsittelyyn
- Palveluohjaus koko perheelle tarvittaessa
- Yhteisen loman ja virkistymisen tarve (perheleirit)



2. Palvelun yhteenveto

Lasten ja nuorten ryhmätoimintaan osallistumisesta tekee päätöksen lastensuojelun sosiaalityöntekijä. Ryhmätoiminta toteuttaa osaltaan lapsen/nuoren lastensuojelun asiakassuunnitelmaa. Lasten ja nuorten ryhmätoiminta on ammattilaisten ohjaamaa ryhmiin kohdistuvaa, toiminnallisiin ja terapeuttisiin työmenetelmiin perustuvaa palvelua. Ryhmätoiminnan perusarvoja ovat osallisuus sekä aito kohtaaminen ja innostaminen.

Palvelu koostuu neljästä vaiheesta:

1. Suunnitteluvaihe
2. Aloitusvaihe
3. Toteutusvaihe
4. Seurantavaihe

Palvelulla on neljä palvelutasoa:

Lyhytkestoinen ryhmä (alle 3-6 kk)

- Palvelutaso 2. 1 tapaaminen viikossa tai joka toinen viikko
- Palvelutaso 3. 2-3 tapaamista viikossa

Pitkäkestoinen ryhmä (yli 6 kk)

- Palvelutaso 1. 1 tapaaminen viikossa tai joka toinen viikko, tai harvemmin
- Palvelutaso 2. 1-2 tapaamista viikossa

Perheleirit

Palvelun toteuttaa ryhmän ohjaaja (esim. sosiaali-ohjaaja/sosiaalityöntekijä tai joku yhteistyökumppani), joka on käynyt ryhmäohjaajan perusteet. 2 ohjaajaa/ryhmä sekä varaohjaaja. Perheleirillä ohjaajien määrä vaihtelee asiakkaiden määrän ja vaativuuden mukaan.

3. Palvelun tavoitteet, asiakashyöty ja tulosten todentaminen

Tavoitteena on tukea lastensuojelun asiakassuunnitelman toteutumista. Ryhmätoiminta tähtää suojaavien tekijöiden tunnistamiseen, varhaiseen tukemiseen ja riskejä ehkäiseviin vaikutuksiin. Ryhmätoiminnassa on keskeistä sosiaalisten taitojen kehittyminen ja mahdollisuus oppia tunnistamaan sekä hallitsemaan tunne-elämään liittyviä taitoja. Ryhmätoiminnan prosessiin sisältyy yksilötasoisten ja ryhmätasoisten tavoitteiden tekeminen yhdessä asiakkaiden ja ryhmän kanssa. Asiakkaan kasvua ja kehitystä vaarantava päihdeongelma, väkivalta tms. ongelma on poistunut asiakkaan elämästä. Asiakas on saanut vertaistukea. Asiakas on siirtynyt kevyempiin palveluihin tai lastensuojelun asiakkuus on päättynyt kokonaan.

Asiakashyötynä asiakkaan arkielämä ja toimintakyky vahvistuu, hyvinvointi lisääntyy sekä elämänpiiri laajenee. Asiakkaan elämää haittaava ongelma on poistunut tai lieventynyt. Perheleirillä saadaan koko perheen yhteisiä virkistäviä ja voimauttavia lomakokemuksia, vertaistukea, mahdollisuus uusiin ystäviin, tukea vanhemmuuteen.

Tavoitteita ja mm. ryhmädynamiikkaa arvioidaan ja fokusoidaan ryhmätoiminnan aikana yksilöiden, ryhmän tarpeiden ja kehitysvaiheiden mukaisesti. Ryhmäläisiltä pyydetään palautetta ja omaa arviointia ryhmämuotoisen tuen vaikutuksista hyvinvointiin ja ryhmien yhtenä osana on palautteen kerääminen säännöllisesti. Ryhmätoimintoista ja asiakkaiden palautteista on ryhmän jälkeen tehty kirjallinen yhteenveto tai raportti. Tulokset todennetaan lastensuojelun asiakassuunnitelman toteutumisenä (yleinen arviointimalli).



4. Palvelun sisältö

Palvelu koostuu neljästä vaiheesta:

1. Suunnitteluvaihe
2. Aloitustaihe
3. Toteutusvaihe
4. Seurantavaihe

Vaihe 1 - Suunnitteluvaihe

- Tavoite: Suunnitella ja koota sopiva lasten tai nuorten ryhmä
- Muoto: Yhteistyötahojen konsultointi, asiakkaiden haastattelu
- Sisältö: Ryhmän suunnittelu ja yhteensopivan ryhmän muodostaminen. Ammatillisen verkoston konsultointi sopivien asiakkaiden löytämiseksi. Asiakkaat haastatellaan ennen ryhmän aloittamista.
 - Toiminnot ja työmäärä

Suunnittelu

Asiantuntijatapaamiset, puhelut, tiedottaminen 7-14 h

Suunnitelman teko (tavoite, osallistajat / kohderyhmä, ohjelma, budjetti, tilat jne.) 6-10h

Ryhmäläisten kokoaminen

Puhelut (vanhemmat, lapset ja sidosryhmät) 3 h / asiakas

Taustatietojen selvitys (Effic & ATJ) 0,5-1h/ asiakas

Asiakashaastattelut 0,5-1h / asiakas

Yksilötason kirjaaminen 0,5 / asiakas



Vaihe 2 – Aloitus/motivointivaihe

- Tavoite: Tutustuminen, ryhmäytyttäminen, motivoituminen ryhmän toimintaan ja pelisäännöistä sopiminen
- Muoto: Ryhmätapaamiset (voi olla myös päivän leiri)
- Sisältö: Tutustuminen toiminnallisiin harjoituksiin, ryhmän pelisääntöjen luominen, ryhmän tavoitteista sopiminen (kesto 1/4) ryhmän tapaamisista, motivointi ja sitouttaminen ryhmään, ryhmäläisten osallisuus
 - Toiminnot ja työmäärä
Toiminnallinen tapaaminen
Tapaamisen valmistelu (ryhmäkerran suunnittelu, materiaalit, tarjoilu) 2 h/tapaaminen
Tapaaminen 2-3 h /tapaaminen
Matkat 0,5-1 h
Tapaamisen dokumentointi/purku 0,5 h/tapaaminen

Vaihe 3 - Toteutusvaihe

- Tavoite: Paneutua sovittuihin asioihin ja pyrkiä muutokseen sekä yksilönä että ryhmänä
- Muoto: Säännölliset tapaamiset ja harjoitukset vertaisryhmässä. Leirit ja retket.
- Sisältö: Erilaiset toiminnalliset harjoitukset, eri menetelmät, sovitettu toteutusmalli, motivoidaan muutokseen, kehittymisteemojen löytyminen/syveneminen, kesto ¾ ryhmän tapaamisista, 1-3 viimeistä tapaamista on ryhmän lopettamisen työskentelyä esim. tulevaisuusorientaation rakentamista
 - Toiminnot ja työmäärä
Toiminnallinen tapaaminen
Tapaamisen valmistelu (ryhmäkerran suunnittelu, materiaalit, tarjoilu) 2 h/tapaaminen
Tapaaminen 2-3 h /tapaaminen
Matkat 0,5-1 h
Tapaamisen dokumentointi/purku 0,5 h/ tapaaminen
Arvioiva dokumentointi 0,5 -1 h / tapaaminen
- Leiri
Valmistelu 1-2 pv/leiri
Matka 1-12h /leiri
Leirin toteutus 1-6 pv (leiripäivän pituus pv x12)

Vaihe 4 - Seurantavaihe

- Tavoite: Ryhmätoiminnan vaikutusten arviointi
- Muoto: Tapaaminen/ puhelu asiakkaalle
- Sisältö: Haastatellaan ryhmän jäsenet , ryhmän jälkitapaamiset 1-3 tapaamista
 - Toiminnot ja työmäärä
Puhelu/tapaaminen 0,5 – 1 h/asiakas
Raportointi 2-5 pv/ryhmä



5. Palvelutaso

Palvelun saatavuus:

Palveluun siirrytään lastensuojelun sosiaalityöntekijän päätöksellä
Palvelua voidaan tarjota päivisin, iltapäivisin, iltaisin ja viikonloppuisin.

Palvelun kesto:

- 3-6 kk lyhytkestoisissa ryhmissä ja yli 6 kk pitkäkestoisissa kuntouttavissa ryhmissä

Palvelutasot:

Lyhytkestoinen ryhmä (3-6 kk)

Palvelutaso 2. 1 tapaaminen viikossa tai joka toinen viikko

Palvelutaso 3. 2-3 tapaamista viikossa

Pitkäkestoinen ryhmä (yli 6 kk)

Palvelutaso 1. 1 tapaaminen viikossa tai joka toinen viikko, tai harvemmin

Palvelutaso 2. 1-2 tapaamista viikossa

Perheleiri 1-7 vrk



6. Palvelussa käytettävät työmenetelmät

Työmenetelminä käytetään asiakkaiden osallisuutta tukevia menetelmiä. Ryhmätoiminta perustuu ryhmään valittujen tarpeen mukaisille säännöllisille tapaamisille.

1. Keskustelu/terapia, joiden apuna voidaan käyttää eri lomakkeistoja, kortteja ja pelejä; mallinnusta, kuten roolikartta
2. Havainnointia, jolloin voidaan hyödyntää videointia; mallintamista
3. Toiminnallisia ja luovia menetelmiä (esim. ruoanlaitto, taide, askartelu, käsityöt, liikunta, roolipelit)
4. Kotitehtävät
5. Mobiilituki esim. Voimapiiri-palvelu (päihdeongelma)
6. Sukupuolisensitiiviset lähestymistavat (vrt. Monika-naiset, Maria-akatemia, Jussi-työ, Lyömätön linja, Tyttöjen talo, Poikien talo jne.)
7. Valmiit ja testatut ohjelmat: ART (Aggression Replacement Training®), Voimaneidot, Non Fighting Generation –järjestön keskusteluryhmät nuorille jne.

Eri menetelmät ja niiden toteuttaminen voivat olla joko vaihtoehtoisia tai toinen toisiaan tukevia.

Lastensuojelun lasten ja nuorten ryhmätoiminta perustuu ryhmään valittujen tarpeen mukaisille säännöllisille tapaamisille, jonka lisäksi käytetään toiminnallisia harjoituksia ja työvälineitä.

Lasten ja nuorten ryhmätoiminnan menetelmällinen viitekehys voi perustua käytännöllis-teoreettisesta näkökulmasta esimerkiksi sosiaalipedagogiikkaan, elämyspedagogiikkaan, seikkailukasvatukseen, psykodraamaan, sosiodraamaan, toiminnalliseen terapiaan, psyko-educatiivisiin menetelmiin, taideterapiaan tai sosiokulttuuriseen innostamiseen. Ryhmäkohtaisesti sama toiminta saatetaan sitoa käsitteellisesti usean eri menetelmän yhteyteen ja niiden raja-aidat ovat häilyviä.

Varsinaisina ryhmäteknikkoina saatetaan käyttää esimerkiksi kuvakortteja, pieniä esineitä, värillisiä kankaita, kuvia, metsäretkiä, kiipeilyä, vaellusta, ratsastusta, läksypiirejä, leirejä, leirikouluja, pelejä, leikkejä, urheilua, arkisia askareita, taidetta, kädentaitoja, valokuvausta, elokuvia, keskusteluryhmiä, luottamusharjoituksia, roolipelejä, vahvuuskortteja, ruokailua ja ruoanlaittoa. Ryhmissä toteutettavien leirien tavoitteena on vuorovaikutuksen syventäminen, arjen struktuurien harjoittelu, konkreettinen tekeminen, rentoutuminen ja arkiympäristöstä irrottautuminen. Ryhmäharjoitukset voivat edetä ajassa progressiivisesti helpommasta vaikeampaan.

Ryhmätapaamisten ja toiminnallisten ryhmien teemoina voivat olla vuorovaikutus ryhmän jäsenten ja ohjaajien kanssa, oikeaoppinen dialogi, kuunteleminen, puhuminen, sanaton vuorovaikutus, havainnointi, tulkinta, erilaiset tunnekokemukset, pettymyksensieto, kehoillisuus omaan reagointiin tutustuminen, ryhmässä toimimisen harjoittelu ja vuorovaikutus ohjaajien kanssa.



7. Palvelun tuottamiseksi tarvittavat resurssit

- Palvelua tuottavat henkilöt
 - Sosiaalityöntekijä. Ylempi korkeakoulututkinto ja sosiaalityöntekijän pätevyys sekä tarvittava menetelmäosaaminen.
 - Ohjaaja. Vähintään alempi korkeakoulututkinto sekä tarvittava menetelmäosaaminen.
 - Myös terapeutit, psykologit, sairaanhoitajat, toimintaterapeutit tai muut sosiaali-, terveys- tai kasvatustieteiden ammattilaiset, joilla on tarvittava menetelmäosaaminen, voivat toimia vertaisryhmän vetäjänä.
 - Henkilöstöllä tulee olla mahdollisuus saada tarpeen mukaista täydennyskoulutusta, työnohjausta ja konsultatiivista apua sekä lähiesimiehen tukea.
- Palvelun resursointi
 - Ryhmämuotoisella kuntoutuksella 6-8 asiakkaan työskentelyä tarvitaan ohjaamaan kaksi työntekijää ja yhden tulee olla lisäksi varalla.
- Työvälineet
 - Palvelua tuottava henkilö tarvitsee puhelimen ja tietokoneen.
 - Työmenetelmästä riippuen tarvitaan myös materiaalia, pelejä, kortteja, videokamera
 - Tarjoilut
 - Ryhmätoiminnan tilat
 - Leiripaikat
 - Auton käyttö mahdollisuus
 - Työnohjaus
 - Lähijohtaminen/ryhmätoiminnan koordinointi asiakasohjauksen ja laadun tueksi



Kuntouttava ryhmätoiminta lapsille ja nuorille

8. Palvelun tilaaminen

- Palveluun siirrytään lastensuojelun sosiaalityöntekijän päätöksellä.

9. Palvelun hinnoittelu

- Maksua ei peritä asiakkaalta.

10. Muut huomiot

Ryhmät voivat olla tavoitteiden ja tarpeiden suhteen erilaisia. Ryhmät voivat olla avoimia, osittain täydentyviä tai suljettuja. **Suljettuun ryhmään** lapset ja nuoret on valittu esimerkiksi koulun, psykiatrian avohoidon, nuorisotyön, perheneuvolan tai lastensuojelun piiristä. Suljettu ryhmä on tavoitteellista, kohdennettua, erityistarpeisiin vastaavaa ja kuntouttavaa työtä. Suljetun ryhmän täydentäminen kesken ryhmäprosessin ei ole suotavaa. Täydentäminen voi tulla kyseeseen ryhmän alkuvaiheessa. **Osittain täydentyvät ryhmät** ovat esimerkiksi koulun, nuorisotoimen ja lastensuojelun yhteistyössä toteutettavat yläasteikäisten koulupudokkaiden ryhmät.

Ryhmät voivat olla sekä sukupuolen mukaan jaoteltuja tai sekaryhmiä. Ryhmiä toteutetaan poikaryhminä, tyttöryhminä sekä tyttö- ja poikaryhminä. Ryhmät voivat vastata myös johonkin erityistarpeeseen kuten **kouluvaikeuksiin, sosiaalisten taitojen kehittämiseen, jälkihuoltoon tai päihde- ja mielenterveysongelmiin**. Ryhmien ajallinen kesto on vaihdellut muutamasta kuukaudesta useisiin vuosiin. Ryhmien suositeltava koko on 4 – 10 lasta ja nuorta ja tavanomainen työntekijöiden määrä on 2 – 4 riippuen ryhmän koosta ja erityistarpeista.

Esimerkkinä erilaisista ryhmistä voidaan mainita **käytöshäiriöisten lasten ja nuorten ryhmät, murrosikäisten lasten ja nuorten ryhmät, kouluvaikeuksissa olevien nuorten ryhmät, elämänhallintaa tukevat lasten ja nuorten ryhmät, jälkihuoltoon nuorten ryhmät**. Kohderyhmään kohdentuva interventio voi olla myös yhteisölähtöinen eli se voi käynnistyä yksittäisen lähiön, koulun tai auttamisinstituution erityistarpeista.

Perheleiri on työmuotona paljon työntekijäresursseja vaativa. Lastensuojelun reunaehtojen muuttuminen (Ls laki, organisaatiomuutokset) on vähentänyt ratkaisevasti perheleirien määrää. Tilalle on ollut kehitteillä päiväleiri- ja retkitoimintaa. Erilaisten järjestöjen ja yhdistysten järjestämille perheleireille on yksittäisten asiakkaiden mahdollista kysyä avustusta toimeentulotuesta tai lastensuojelusta.

Palvelurakenteen keventäminen edellyttää, että merkittävä osa asiakastarpeista voidaan hoitaa avohuollon palveluilla. Ryhmätoiminnan onnistuminen vaikuttaa yhteisö- ja instituutiotasolla (esim. luokka, koulu, asuinalue, kaupunki).



Palvelukuvaus

Kuntouttava ryhmätoiminta aikuisille

11.12.2012



Kuntouttava ryhmätoiminta - Yleiskuvaus

Kuntouttava ryhmätoiminta tähtää suojaavien tekijöiden tunnistamiseen, varhaiseen tukemiseen ja riskejä ehkäiseviin vaikutuksiin. Ryhmätoiminnassa on keskeistä sosiaalisten taitojen kehittyminen ja mahdollisuus oppia tunnistamaan sekä hallitsemaan tunne-elämään liittyviä taitoja. Ryhmätoiminnan prosessiin sisältyy yksilötasoisten ja ryhmätasoisten tavoitteiden tekeminen yhdessä asiakkaiden ja ryhmän kanssa. Asiakkaan kasvua ja kehitystä vaarantava ongelma, esim. päihde- tai väkivaltaongelma on poistunut asiakkaan elämästä. Asiakas on saanut vertaistukea.

Ryhmätoimintaa on sekä lapsille/nuorille että aikuisille. Palvelu soveltuu kaikkiin vakavuustasoihin. Pois lukien vakavat päihde ja mielenterveysongelmat.

Palveluportaati

Palvelu	Vakavuus 0	Vakavuus 1	Vakavuus 2	Vakavuus 3	Vakavuus 4
Kuntouttava ryhmätoiminta lapsille ja nuorille		X	X	X	x
Kuntouttava ryhmätoiminta aikuisille		x	x	x	

Palvelun tavoite Helsingin kaupungin näkökulmasta

Vertaisryhmätoiminta perustuu kuntia velvoittavaan lakisääteiseen toimintaan. Lastensuojelulaki 88/2010 ja 2007, 2 §, 9 §, 36 § kohta 7. Vertaisryhmätoiminta.

Kiireellisten huostaanottojen kasvava määrä 15 – 17-vuotiaiden ikäryhmässä edellyttää varhaisempaa puuttumista ja tukea 11 –14-vuotiaiden kriiseihin. Nykytila: Vaihtelee alueittain, ei kaupunkitason koordinoitua ja resursoitua lapsiperheiden vastuualueella.

Myös aikuisille ryhmätoiminta on vaikuttava palvelu.

Kuvattava palvelu

Kuntouttava ryhmätoiminta aikuisille

Palvelun kohderyhmä	Kommentit kohderyhmään	
Lapsi	Palvelun kohderyhmänä ovat 0 – 17-vuotiaiden lasten vanhemmat, joiden ongelmat ja/tai puutteet vanhemmuudessa tai kasvatuksessa aiheuttavat vaikeuksia huolehtia lapsista. Lapsi voi olla avo- tai sijaishuollon asiakkaana	
Ikäryhmä		
Aikuinen		
	x	Palvelun kohderyhmään kuuluvat esimerkiksi: <ul style="list-style-type: none"> • Kannatteluperheet (lapsi 0-17v) • Perheet, joiden vanhemmilla on intensiivinen tuen tarve (lapsi 0-6v) • Vakavasti oirehtivat lapset, varhaisnuoret ja nuoret, joiden vanhemmilla on vanhemmuuteen liittyviä enintään kohtalaisia puutteita (lapsi 0-17v) • Vanhemmat, joilla on vanhemmuuteen vaikuttavia ongelmia • Sijaishuollossa olevien lasten vanhemmat • Sijaishuollosta kotiutettavien lasten vanhemmat

1. Tarpeen kuvaus lyhyesti

Lapsen tarpeet

- Turvallisen aikuisen ja riittävän hyvän hoidon tarve
- Saada hyviä lomakokemuksia omien vanhempien kanssa; saada virkistystä, uusia elämyksiä ja kokemuksia; tulla nähdyksi ja kuulluksi; saada kannustusta, motivointia ja positiivista palautetta; saada olla vuorovaikutuksessa perheen ulkopuolisen verkoston kanssa (perheleirit).

Vanhemman tarpeet

- Tukea vanhemmuudelle, kasvatuksellisiin haasteisiin ja lapsen ikään liittyvien kehitystehtävien läpikäymiseen
- Mielekkäiden vuorovaikutustaitojen löytyminen suhteessa nuoreen tai lapseen.
- Ryhmään kuulumisen ja liittymisen tarve sekä ryhmässä kasvamisen ja kehittymisen tarve. Muilta oppimisen tarve.
- Osallisuuden, sosiaalisuuden ja jakamisen tarve. Sosiaalisuus ja jakaminen vähentävät ahdistusta ja tunnetta siitä, että olen ainoa jolla on ongelmia.
- Neuvojen ja uusien näkökulmien tarve vanhempana toimimiseen. Löytää uusia selviytymiskeinoja arkeen ja elämänhallintaan.
- Kuulluksi tuleminen ja ymmärtämisen tarve.
- Ymmärrys itsestä ja omasta toiminnasta lisääntyä ja jäsentyy, jolloin vanhemmalle on selkeämpää oman toiminnan muuttaminen mielekkääksi.
- Aikuisuuden/muiden vanhempien tarve, jos perheessä ei ole toista vanhempaa, jonka kanssa jakaa kasvatusvastuu ja siihen liittyvät haasteet.
- Virkistyksen tarve.
- Saada hyviä lomakokemuksia omien lasten kanssa (perheleirit)
- Itseluottamuksen ja arvostuksen tarve. Voimaantumisen. Toiveikkuuden ja uusien näköalojen tarve
- Haastavien tunteiden hallinta. Uusien toimintatapojen löytäminen hankaliin tilanteisiin.
- Omien arvojen työstäminen
- Ohjaus muihin tarvittaviin palveluihin (esim. terveyspalvelut)
- Ongelmakäyttäytymisen loppuminen (päihteiden käytön väheneminen/loppuminen, mielenterveys, arjenhallinta, väkivaltaisuus)

Perheen yhteiset tarpeet

- Perhedynamiikan paraneminen.
- Yhteisen loman ja virkistyksen tarve (perheleirit)



2. Palvelun yhteenveto

Palvelun kohderyhmänä ovat 0 – 17-vuotiaiden lasten vanhemmat, joiden ongelmat ja/tai puutteet vanhemmuudessa tai kasvatuksessa aiheuttavat vaikeuksia huolehtia lapsista. Lapsi voi olla avo- tai sijaishuollon asiakkaana. Toimintaan osallistutaan lastensuojelun sosiaalityöntekijän päätöksellä. Ryhmätoiminta toteuttaa osaltaan lapsen/nuoren/vanhemman asiakassuunnitelmaa. Ryhmätoiminta on ammattilaisten ohjaamaa ryhmiin kohdistuvaa, toiminnallisiin ja terapeuttisiin työmenetelmiin perustuvaa säännöllisesti järjestettävää palvelua. Ryhmätoiminnan perusarvoja ovat osallisuus sekä aito kohtaaminen ja innostaminen.

Palvelu koostuu neljästä vaiheesta:

1. Suunnitteluvaihe
2. Aloitusvaihe
3. Toteutusvaihe
4. Seurantavaihe

Palvelulla on seuraavat palvelutasot:

Lyhytkestoinen ryhmä (alle 6 kk)

Palvelutaso 2. 1 tapaaminen viikossa tai joka toinen viikko

Pitkäkestoinen ryhmä (yli 6 kk)

Palvelutaso 1. 1 tapaaminen /kk tai joka toinen viikko

Palvelutaso 2. 2-4 tapaamista/kk

Perheleiri

Palvelun toteuttaa koulutettu ryhmän ohjaaja (esim. sosiaaliohjaaja/sosiaalityöntekijä). Ryhmässä pitää olla 2 ohjaajaa/ryhmä sekä varaohjaaja. Perheleirillä ohjaajien määrä vaihtelee asiakkaiden määrän ja vaatimuksen mukaan.

3. Palvelun tavoitteet, asiakashyöty ja tulosten todentaminen

Ryhmätyöskentelyn tavoite on tukea vanhemmuutta ja näin vaikuttaa perheen vuorovaikutussuhteisiin. Ryhmätoiminnassa keskeinen tekijä on vertaisuus, muilta uusien toimintatapojen, vuorovaikutustaitojen ja asenteiden oppiminen ja jakaminen. Ryhmätoiminta vähentää yksinäisyyden tunnetta vaikeiden asioiden kanssa ja sosiaalista eristäytyneisyyttä, vähentää ahdistusta ja hätää sekä sosiaalista syrjäytymistä. Ryhmässä vanhemmat saavat tukea, konkreettista neuvoa ja osallisuutta, mikä auttaa heitä jaksamaan ja selviytymään arjessa ja perheessä. Sosiaalista eristäytymistä ennaltaehkäistään.

Tavoitteena on varmistaa, että vanhemmat joko pystyvät toimimaan vanhempina itsenäisesti ilman tukea tai vähemmän intensiivisesti toteutettavien lapsi- ja perhekohtaisten tai peruspalveluiden tarjoaman tuen turvin. Tavoitteena voi olla myös se, että vanhemmat pystyvät tukemaan sijaishuollossa olevaa lasta. Vanhemman ongelma poistuu tai lievenee.

Asiakashyötynä vanhempi kykenee toimimaan paremmin vanhempana. Ryhmässä vanhempi saa rohkaisua, virkistystä, tulee kuulluksi, saa uusia kokemuksia, voimaantuu ja hänen osallisuudentunteensa lisääntyy. Ongelma poistuu tai helpottuu. Perheleirillä saadaan koko perheen yhteisiä virkistäviä ja voimauttavia lomakokemuksia, vertaistukea, mahdollisuus uusiin ystäviin, tukea vanhemmuuteen.

Palvelun tulos todennetaan arvioimalla asiakkaan tilanne asiakassuunnitelman toteutumisen yhteydessä. Arviointi toteutetaan avohuollon yleisellä arviointimallilla (kehitteillä), jolla määritellään kuntoutuksen tarve sekä palvelun päättymisen edellytykset.



4. Palvelun sisältö

Aikuisten ryhmäpalveluun kuuluu seuraavat vaiheet:

1. Suunnitteluvaihe
2. Aloitusvaihe
3. Toteutusvaihe
4. Seurantavaihe

Vaihe 1 – Suunnitteluvaihe

- Tavoite: Suunnitella ja koota sopiva vanhempien ryhmä
- Muoto: Yhteistyötahojen konsultointi, asiakkaiden haastattelu
- Sisältö: Suunnittelu ja yhteensopivan ryhmän muodostaminen. Ammatillisen verkoston konsultointi sopivien asiakkaiden löytämiseksi. Asiakkaat haastatellaan ennen ryhmän aloittamista.
 - Toiminnot ja työmäärä

Suunnittelu

Asiantuntijatapaamiset, tiedottaminen, puhelut 2-5 h

Suunnitelman teko (tavoite, osallistujat / kohderyhmä, ohjelma, budjetti, tilat jne.) 20 h

Ryhmän rekrytointi (ryhmään noin 8 asiakasta)

Taustatietojen selvittäminen (atj & Effic) 0,5 h/asiakas

Puhelut 1 h/asiakas

Asiakashaastattelut 1h/asiakas (haastatteluja yhteensä noin 16)

Dokumentointi 0,5 h/asiakas

Vaihe 2 – Aloitus/motivointivaihe

- Tavoite: Tutustuminen, motivoituminen vanhempien vertaisryhmän toimintaan
- Muoto: Toiminnalliset tapaamiset, retki, päiväleiri
- Sisältö: Tutustuminen toiminnallisiin harjoituksiin, ryhmän pelisääntöjen luominen, ryhmän tavoitteista sopiminen ja ryhmään sitoutuminen
 - Toiminnot ja työmäärä

Toiminnallinen tapaaminen

Tapaamisen valmistelu (ryhmäkerran suunnittelu, materiaalit, tarjoilut) 2 h /työpari

Tapaaminen 2-3 h /työntekijä

Matkat 1h / työpari /työntekijä

Tapaamisen dokumentointi & purku 1 h /työntekijä

Käytännön järjestelyt 0,5 h/työpari



Vaihe 3 – Toteutusvaihe

- Tavoite: Paneutua sovittuihin asioihin ja pyrkiä muutokseen.
- Muoto: Säännölliset tapaamiset ja harjoitukset vertaisryhmässä, retki, päiväleiri
- Sisältö: Erilaiset toiminnalliset harjoitukset, eri menetelmät, sovittu toteutusmalli (esim. ihmeelliset vuodet),
 - Toiminnot ja työ määrä

Toiminnallinen tapaaminen

Tapaamisen valmistelu (ryhmäkerran suunnittelu, materiaalit, tarjoilu) 2 h /työpari

Tapaaminen 2-3 h /työntekijä

Matkat 1h / työpari /työntekijä

Tapaamisen dokumentointi (sis. arviointi) & purku 0,5 - 1 h /työntekijä

Käytännön järjestelyt 0,5 h/työpari

Vaihe 4 – Seurantavaihe

- Tavoite: Ryhmätoiminnan vaikutusten arviointi ja palautteen saaminen
- Muoto: Puhelu /tapaaminen asiakkaalle tai ryhmätapaaminen
- Sisältö: Haastattelu tai kysely ryhmän jäsenille
 - Toiminnot ja työ määrä

Puhelu/tapaaminen 0,5 – 1 h/asiakas

Ryhmätapaaminen

Ryhmätapaamisen valmistelu 3 h /työpari

Tapaaminen 3-8 h / työntekijä

Matkat 1h / työntekijä

Dokumentointi & purku 0,5-1h /työntekijä

Raportointi 1 pv/ryhmä



5. Palvelutaso

Palvelun saatavuus:

Palveluun siirrytään lastensuojelun sosiaalityöntekijän päätöksellä
Palvelua tarjotaan virka-aikana, iltaisin tai viikonloppuisin.

Palvelutasot

Palvelulla on seuraavat palvelutasot:

Lyhytkestoinen ryhmä (alle 6 kk)

Palvelutaso 2. 1 tapaaminen viikossa tai joka toinen viikko

Palvelutaso 1. 1 tapaaminen viikossa tai joka toinen viikko

Pitkäkestoinen ryhmä (yli 6 kk)

Palvelutaso 1. 1 tapaaminen /kk tai joka toinen viikko

Palvelutaso 2. 2-4 tapaamista / kk

Perheleiri, 1 – 7 vrk.



6. Palvelussa käytettävät työmenetelmät

Työmenetelminä käytetään asiakkaiden osallisuutta tukevia menetelmiä. Ryhmätoiminta perustuu ryhmään valittujen tarpeen mukaisille säännöllisille tapaamisille.

1. Keskustelu/terapia, joiden apuna voidaan käyttää eri lomakkeistoja, kortteja ja pelejä; mallinnusta, kuten roolikartta
2. Havainnointia, jolloin voidaan hyödyntää videointia; mallintamista
3. Toiminnallisia ja luovia menetelmiä (esim. ruoanlaitto, taide, askartelu, käsityöt, liikunta, roolipelit)
4. Kotitehtävät
5. Mobiilituki esim. Voimapiiri-palvelu (päihdeongelma)
6. Sukupuolisensitiiviset lähestymistavat (vrt. Monika-naiset, Maria-akatemia, Jussi-työ, Lyömätön linja jne.)
7. Valmiit ja testatut ohjelmat

Eri menetelmät ja niiden toteuttaminen voivat olla joko vaihtoehtoisia tai toinen toisiaan tukevia.

Menetelmiä määrittää erityisesti se, mikä on ryhmän perustarkoitus ja tavoite. **Teemaryhmiä** ovat esimerkiksi väkivaltaa kokeneiden naisten vertaisryhmät ja päihderiippuvuusryhmät (Perheneuvola, A-klinikka, Nuorisoasema). Teemaryhmien lisäksi on **vahvasti strukturoituja ryhmiä**, esim. Ihmeelliset vuodet ryhmät (Perheneuvola), jotka perustuvat tiettyyn malliin ja sen sisältämiin ohjeistuksiin jokaiselle ryhmäkerralle erikseen. **Vanhemmuutta tukevat kasvuryhmät** painottavat vanhemmuuden erilaisten roolien vahvistamista ja vaurioittavien vuorovaikutus- tai toimintatapojen vähentymistä (Nuorisoasema).

Ryhmätoiminnan menetelmällinen viitekehys voi perustua käytännöllis-teoreettisesta näkökulmasta esimerkiksi sosiaalipedagogiikkaan, elämyspedagogiikkaan, psykodraamaan, sosiodraamaan, toiminnalliseen terapiaan, psykoedukatiivisiin menetelmiin, taideterapiaan tai sosiokulttuuriseen innostamiseen. Ryhmäkohtaisesti sama toiminta saatetaan sitoa käsitteellisesti usean eri menetelmän yhteyteen ja niiden raja-aidat ovat häilyviä.

Varsinaisina ryhmäteknikkoina saatetaan käyttää esimerkiksi kuvakortteja, pieniä esineitä, värillisiä kankaita, kuvia, metsäretkiä, kiipeilyä, vaellusta, ratsastusta, leirejä, leirikouluja, pelejä, leikkejä, urheilua, arkisia askareita, taidetta, kädentaitoja, valokuvausta, elokuvia, keskusteluryhmiä, luottamusharjoituksia, roolipelejä, vahvuuskortteja, ruokailua ja ruoanlaittoa. Ryhmissä toteutettavien leirien tavoitteena on vuorovaikutuksen syventäminen, arjen struktuurien harjoittelu, konkreettinen tekeminen, rentoutuminen ja arkiympäristöstä irrottautuminen. Ryhmäharjoitukset voivat edetä ajassa progressiivisesti helpommasta vaikeampaan.

Ryhmätapaamisten ja toiminnallisten ryhmien teemoina voivat olla vuorovaikutus ryhmän jäsenten ja ohjaajien kanssa, oikeaoppinen dialogi, kuunteleminen, puhuminen, sanaton vuorovaikutus, havainnointi, tulkinta, erilaiset tunnekokemukset, pettymyksensieto, kehoillisuus omaan reagointiin tutustuminen, ryhmässä toimimisen harjoittelu ja vuorovaikutus ohjaajien kanssa.



7. Palvelun tuottamiseksi tarvittavat resurssit

- Palvelua tuottavat henkilöt
 - Sosiaalityöntekijä. Ylempi korkeakoulututkinto ja sosiaalityöntekijän pätevyys sekä tarvittava menetelmäosaaminen.
 - Ohjaaja. Vähintään alempi korkeakoulututkinto sekä tarvittava menetelmäosaaminen.
 - Myös terapeutit, psykologit, sairaanhoitajat, toimintaterapeutit tai muut sosiaali-, terveys- tai kasvatustieteen ammattilaiset, joilla on tarvittava menetelmäosaaminen, voivat toimia vertaisryhmän vetäjänä.
 - Henkilöstöllä tulee olla mahdollisuus saada tarpeen mukaista täydennyskoulutusta, työnohjausta ja konsultatiivista apua sekä tulkkipalvelua.
 - Palvelussa voidaan käyttää myös koulutuksen/perehdytyksen saaneita vertaisohjaajia
- Palvelun resursointi
 - Ryhmämuotoisella kuntoutuksella 6-8 vanhemman työskentelyä tarvitaan ohjaamaan kaksi työntekijää ja yhden tulee olla lisäksi varalla.
- Työvälineet
 - Palvelua tuottava henkilö tarvitsee puhelimen ja tietokoneen.
 - Työmenetelmästä riippuen tarvitaan myös materiaalia, pelejä, kortteja, videokamera
 - Tarjoilut
 - Ryhmätoiminnan tilat



8. Palvelun tilaaminen

- Palveluun siirrytään lastensuojelun sosiaalityöntekijän päätöksellä.

9. Palvelun hinnoittelu

- Maksua ei peritä asiakkaalta.

10. Muut huomiot

Nykytila: Vaihtelee alueittain, ei kaupunkitason koordinoitua ja resursoitua lastensuojelussa. Tavoitteena on saada koulutettua vertaisvetäjiä sosiaalityön ammattilaisen rinnalle. Vanhempien lähtökohdat ja tarpeet voivat hyvin erilaisia riippuen asiakkaan tilanteesta esim. onko avohuollossa tai sijaishuollossa.

Vanhempien ryhmiä on ohjattu moniammatillisesti yhteistyössä alueen toimijoiden kesken. Esim. Perheneuvola ja Luotsi ovat koonneet omista asiakkuuksistaan ryhmän vanhemmille. Nuorisoaseman ryhmät ovat avoimia. Perheneuvolan ihmeelliset vuodet ovat sovitusti perheneuvolan asiakkaille ja/tai lastensuojelun asiakkaille.

Lastensuojelun avohuollossa ei tällä hetkellä ole murrosikäisten lasten vanhempien ryhmätoimintaa. Tarvetta on, esim. Malmi-Tapulien alueen kasvuryhmiin pyrki 41 vanhempaa, joista 12 mahtui mukaan. Tutkimusten ja arvioiden mukaan ryhmätoiminta on vaikuttanut tehokkaasti perheen hyvinvointiin ja vanhemmat ovat pystyneet siirtämään ryhmän tukea ja ohjausta arkeen.

Erilaisia ryhmiä tarvitaan sen mukaan kuinka monella osa-alueella vanhemmilla on ongelmia. Selviytyminen ja voimavarat ovat vanhemmilla erilaisia. Mitä vaikeampi tilanne ja vähemmän voimavaroja – sitä pienempi ryhmäläisten määrä ja pitkäkestoisempi ryhmä. Vanhempien kyky omaksua uusia toimintatapoja, reflektoida omaa toimintaa ja ymmärtää sitä, vaihtelevat. Vanhemmat tarvitsevat aikaa, tukea, kannattelua ja positiivista palautetta toimintansa muuttamisessa ja uusien selviytymiskeinojen löytämisessä lapsen ja nuoren kanssa.

Perheleiri on työmuotona paljon työntekijäresursseja vaativa. Lastensuojelun reunaehtojen muuttuminen (Ls laki, organisaatiomuutokset) on vähentänyt ratkaisevasti perheleirien määrää. Tilalle on ollut kehitteillä päiväleiri- ja retkitoimintaa. Erilaisten järjestöjen ja yhdistysten järjestämille perheleireille on yksittäisten asiakkaiden mahdollista kysyä avustusta toimeentulotuesta tai lastensuojelusta.